STRIPSCHRIFT

maandblad
nummer 132
prijs *f* 4,95

Engelse dagbladstrips: Andy Capp, Jeff Hawke, Garth, Jane, The Perishers, Romeo Brown

Vergis je niet

Oude nummers van Stripschrift zijn nog steeds verkrijgbaar tegen de oorspronkelijke prijs

Vul de antwoordkaart in het hart van het blad in.

---

18 (*f* 2,25): Vijftig jaar Bruintje Beer met een herdruk van **Bruintje Beer verdwaald**, Walt Disney Studios (tekenfilm)...

19 (*f* 2,25): Kabouterstrips met herdruk van het **Paulus de Boskabouter**-verhaal nr. P.14, John Bakker...

20 (*f* 2,25): **Prins Valiant** door Harold R. Foster met een herdruk van **Aanval op de Neveleilanden** (1960); Thé Tjong Khing.

36 **1/2** (*f* 1,50): **Mad** poster & gemengd nieuws.

47/48 (*f* 3,25): Peyo met herdruk van **De Groene Draak (Johan en Pirrewiet)** uit: **Sprint; De Blauwbloezen** van Salverius, Giles; herdruk **De valstrik van de Rode Kreek** (Timoer, 1956); tekenfilm en pornostrip...

55/56 (*f* 3,75): Special over Peter de Smet met een herdruk van de oer-**Generaal** en van zijn **Fulco en de Miesmannetjes** (uit **'t Kapoentje**): Druillet mét adembenemende herdruk (1969); striptekenaars aller landen verenigt u...

57/58 (*f* 3,75): Erg veel over Marten Toonder met name zijn jeugdwerk **(Thijs IJs); Buck Danny** en dus ook Victor Hubinon; Daan Jippes **2 voor t)** Richard Corben met een gruwelijke herdruk...

59/60 (*f* 3,75): 50 jaar Disney-tekenfilms een tussensprint van Kees de Bree; Daan Jippes over Carl Barks mèt unieke **Donald Duck**-herdruk van Barks; **Donald Duck**-weekblad en een heel klein **Kuifje**...

65 plus (*f* 2,25): Interview Tibet met herdruk **Rik Ringers leidt de dans** (1955); **Chick Bill; Tina**; Jay Linch door Evert Geradts; **De Wonderen van Mu** (11/33-11/44)...

66 (*f* 2,25): Interview Franquin met uitvoerige bibiografie én herdrukken **Guust Flater, The Spirit** van Will Eisner, Dick Matena (over de **Macaroni's); de Wonderen van Mu** (11/45-11/49).

67 (*f* 2,25): **Nader tot Kuifje 3** over interessante drukvarianten; interview Carry Brugman; speciaal Roba met **Bollie en Billie** en **De Sliert** en een bibliografie; **De Wonderen van Mu** (11/50-11/70)...

68/69 (*f* 3,75): De Marten Toonder-story deel 1 en het begin van de herdruk van **Tom Poes en de Schoonschijners** (1610-1635); alles over **Akim** en **Tarzan**-pulpuitgaven; **De Wonderen van Mu** (11-72-11-82).

70 (*f* 2,25): De Marten Toonder-story deel 2 (**Panda ,** Toonder-studioos); Jan van Haasteren; **De Wonderen van Mu** (11-83-einde); **Tom Poes en de Schoonschijners** (1636-1655)...

71 (*f* 2,25): **Koning Hollewijn**; Lambik Cauvin; **Tom Poes en de Schoonschijners** (1656-einde)...

72 (*f* 2,25): **Blake en Mortimer; Panda**; een persiflage op **Kuifje**; veel over Craenhals met de herdruk van **Fort Bravo** uit 1953...

74 (*f* 2,95): 4 blz. **Zuiptor** van Uco Egmond, speciaal voor Stripschrift, Raymond Macherot (**Chlorophyl, Poezekat**); Domien ten Berge over Marten Toonder; **Professor Pi**...

75/76 (*f* 4,25): Uitvoerige aandacht aan Peter O'Donnell met een herdruk van zijn **Modesty Blaise**; Willy Lohmann's vochtige **Kraaienhove**-persiflage...

77 (*f* 2,95): Special Gerrit Stapel met de nergens elders gepubliceerde strip **Mijn vriend Andries**; Aart Clerkx tekent voor **Stripschrift**...

78 (*f* 2,95): Speciaal voor Stripschrift 8 blz. Daan Jippes in **Intercity Incident**; interview met 'Forest 'Bud' Sagendorf over **Popeye; Modesty Blaise**; algemene beschouwingen over de vloek in het beeldverhaal...

79 (*f* 2,95): Jules Feiffer; **Moem**; Piet Wijn onder de loepe èn voor het voetlicht met een herdruk van **De Moorse Tovenaar; Tintin et moi** (Kuifje dus)...

80 (*f* 2,95): De **Robbedoes**-verhalen van Fournier; **The Hulk** met een herdruk; **De Tovenaar van Fop**; Vervolg & slot-herdruk **De Moorse Tovenaar** van Piet Wijn...

81/82 (*f* 4,25): Special Peyo, **Smurfen** met herdrukken; alles over de Dupuis-tekenaars in een overzichtelijke encyclopedie; Tillieux en een **Felix**-herdruk...

83 (*f* 2,95): De stripbladen **Sjors** en **Pep** (nu **Eppo**); Loriot; begin unieke herdruk van de **Dick Bos** reclamestrip **Glashard**; de populariteit van stripfiguren...

85 (*f* 2,95): De professoren in het Europese beeldverhaal (**Zonnebloem, Barabas, Adhemar, Sickbock, Pirlwytskofsky, Kalker, Lupardi**); Harry Balm, **Kuifje**-wedstrijd; Patty Klein over stripscenario's; **Dick Bos**...

86 (*f* 2,95): komplete inhoudsopgave van **Stripschrift** nr. 49/50 t/m 84; Eddy Paape, informatie over het SDCN...

87 (*f* 2,95): Alles over **Bert Bus** met een herdruk van zijn Nitokris, kartoenrubriek Ong-Gezien over **Tom Ungerer**, start van herdrukken **Simpelman, Lucky Luke** voer voor psychologen en een unieke L.L.-persiflage.

88 (*f* 2,95): **Ridderspecial: Prins Valiant, De Rode Ridder** en de Vlaamse Ridderschap van **Bob de Moor** op hun historische betrouwbaarheid getoetst. Een nummer geknipt voor het (geschiedenis) onderwijs, met Prins Valiant-persiflage van **Wood** en aandacht voor tekenfilm **Tarzoon**, de schande van de jungle.

89 (*f* 2,95): **Uitgeverij Casterman**, met o.m. interview met **Jacques Martin, Jacques Tardi**, in de voetsporen van Jules Verne, herdruk van unieke **Tardi**-oorlogsstrip, **Kuifje en de Picaro's** de **4 Helden**, gewogen en te licht bevonden **Craenhals Kresse**.

90/91 (*f* 4,60): Zéér uitvoerige **Disney**-special met Art Babbit, Floyd **Gottfredson, Barks index**, de tekenfilm Fantasia, **Donald Duckweekblad** nader bekeken, Mickey Mouse – Donald Duck – strijden om de macht in een **Bill Elder**-persiflage, en als **extra** een kompleet nimmer in Nederland gepubliceerd MM-verhaal: **MM als oorlogsvrijwilliger.**

92 (*f* 2,95): **De auto in de strip**, ambivalentie t.o.v. Jean Graton's schepping **Michel Vaillant, Julie Wood**, herdruk. MV-strip, Strip en werkelijkheid bij MV, en **Van strijd tot stip**, overpeinzingen bij de Nederlandse politieke plaat van Kartoenist/striptekenaar **Wim van Wieringen.**

93 (*f* 2,95): Start van **herdrukken** (vert. Dick Matena) van de legendarische strip **Pogo** met een artikel over schepper Walt Kelly, nog meer over **Paulus de Boskabouter**, aandacht voor Toonder's **Magister Hocus Pas**, miskend en onderkend genie. Jan Gerhard Toonder over **De Stripkunst** van Marten Toonder. **Ongezien** een opzienbarende kartoen van Yrrah uit VN.

94/95 (*f* 3,60): Alles over **2000 nummers Robbedoes**-weekblad. De ontwikkeling van het blad, interview met **hoofdredacteur Karel Cavens**, de geboorte van **Robbedoes** in herdruk... **Robbedoes index** t/m nr 2000; verder aandacht voor de dertigste verjaardag van het **weekblad Kuifje**, Pogo.

96 (*f* 3,25): **Jijé-special interview** en een herdruk van zijn **Pogologie**, Jan Gerhard Toonder en Lo Hartog van Banda en de start van een nieuwe rubriek Frans nieuws **La France Oh la la.**

97 (*f* 3,25): De opkomst en ondergang van de keizerstrip **Trigië**, in een interview met tekenaar **Don Lawrence, Verdwenen Kuifjes** door Har Brok teruggevonden, interview met **Selby Kelly** weduwe van Pogo-tekenaar Walt en tevens degene die de strip voortzette... herdrukken.

98 (*f* 3,25): Uniek **documentatienummer: Strips in de dertiger jaren** met Herman Pieter de Boer over **De Toverwereld van Doe mee**, Mr. van Veen over **De relatie kinderpret-stripverhaal**... De werkelijke geschiedenis van Tripje, Gerrit Theodoor **Rotman**, George van Raemdonck, **Bulletje en Boonestaak** Honderdduizenden **Soete suikerbollen van W. G. van de Hulst en Zn., Thijs IJs**, Toonder's eerste beer... Barend Servet over zijn wederwaardigheden met **Gijsje Goochem**, GG-herdrukken.

99 (*f* 4,95): SUPERDIK **Amerikanen nummer** met o.m. een exclusief interview met **Wallace Wood**, stripmaker **Martin Lodewijk over Milton Caniff**, unieke herdrukken **Male call** (Caniff) en **The Curse** van **Wood en als extra Wood-persiflage** op **Caniff-strip** Terry & The Pirates, **Trigië**, politiek gewogen, een navrante beschouwing, **Pogo** herdrukken, **Kuifje** in Rotterdam en een verslag van het **congres in Angoulème.**

101 (*f* 3,95): **Een scenaristen special**, interviews met **Greg, Jacques Lob, Jean Michel Charlier, Pierre Dionnet**, aandacht voor **Blueberry**, een **Pogo-persiflage** door **Wallace Wood/Harvey Kurtzman** met kanttekeningen van Evert Geradts en het begin van de herdruk van het 66-ste en laatste Eric de Noorman-verhaal: **De eerloze krijg.**

102/103 (*f* 3,95): Extra dik (56 pag.), met aandacht voor de geschiedenis van Kuifje Weekblad, **interviews** o.a. met de schepper van Blake en Mortimer **E. P. Jacobs, Bob de Moor en Claude Auclair**, een tekenaar van de nieuwe generatie, de Lombard-uitgaven uitgepuzzeld, een artikel van **Henk J. Meier** over **Rik Ringers** en het vervolg van de Eric de Noorman herdruk: **De eerloze krijg.**

104 (*f* 3,95) Sublieme omslag van **Joost Swarte** en een gesprek met hem door **Herman Pieter de Boer**, een reaktie op het **Trigië**-artikel uit nummer 99, een verslag van de Kartoenale, deel 2 in de serie over de opkomst en ondergang van de **Hollandse Stripschool**, een Pogo-herdruk en het vervolg van **De eerloze krijg**.

105 (*f* 3,95): Aandacht voor 'Duckman' **Carl Barks** d.m.v. een artikel en een **herdruk** van een van zijn eerste **Donald Duck**-verhalen, een lezing van **Daan Jippes** over het maken van strips, aandacht voor tien jaar **Het Stripschap, Tante Leny** plus de herdrukken van **Pogo** en **Eric de Noorman.**

107/108 (*f* 4,95): Alles over **Kapitein Rob** en zijn schepper Pieter Kuhn, de volledige **Kapitein Robmusical** van Evert Werkman, herdrukken **Eric de Noorman** en Smurfen...

109/110 (*f* 4,95): **Eppo**-special met beschouwingen en interviews over en met Henk Kuijpers **(Franka)**, Bert Bus, René Follet, Peer en Uco, de VNU-story IV, kritiek op de vooroordelen tegen strips, een kartoenbijdrage van Ton Hoogendoorn, de boekenspecial met o.a. **Kuifje in Zwitserland**, herdrukken van **Pogo** en **Eric de Noorman**...

111 (*f* 4,25): Stripproduktienummer over het ontstaan van strips, tekenwerk (door Matena), scenaria, lettering, inkten, inkleuring, merchandising en syndication. Nogmaals **Kapitein Rob**, herdrukken van **Pogo** en Eric de Noorman...

112/113/114 (*f* 5,95): Driedubbelnummer over detectivestrips met Eisner en zijn **Spirit, The Shadow, Schlomo Raven, Jack Palmer** (Pétillon), Loro, **Jess Long**, detectivefilms, 3 forse herdrukken plus **Eric de Noorman**, boekbesprekingen...

115 (*f* 4,25); Een tipje van de sluier opgelicht over Strips en politiek en verder Willem, Peter van Straaten, Behrendt, Crumb en de **Eric de Noorman**-herdruk...

116 (*f* 4,95): Centsprenten en strips, interviews met Ben van Voorn en Piet van Elk en beschouwingen over Alain Saint-Ogan, Toonder en Piëts **Bassie**, Chantal Montellier, Martin Lodewijk en de **Eric de Noorman**-herdruk...

117/118 (*f* 6,50): Interview Blanc-Dumont met herdruk, Jijé-polemiek, inhoudsopgave **Stripschrift** nrs. 85-117/118, de redaktionele **Top 20** van 1978, een boekenspecial, herdruk **Pogo** en de afsluiting van de **Eric de Noorman**-herdruk...

119 (*f* 4,95): **Lucky Luke**, interviews met Morris en Goscinny, 2 unieke herdrukken, **De Ballade van de Daltons**, 50 jaar **Kuifje**, Marketing van Stripschriften op de Nederlandse markt...

120 (*f* 4,95): Science Fiction met Leloup, **Arman en Ilva**, Dick Matena en Enki Bilal met herdruk...

121 (*f* 4,95): Berni Wrightson, de horrorstrip op zijn best. De Striphandel. De Stripkatalogus.

122/123 (*f* 6,50): Willy Vandersteen, Jerom, De blauwe reeks, Suske en Wiske wegwijzer.

124 (*f* 4,95): Palacios, strips op z'n Spaans, Noel Sickles, stichter v.d. Caniff-school.

125 (*f* 4,95): Stripdag-nummer

126/127 (*f* 6,50): De strips van Claire Bretécher, Ralph Bakshi, de animatie man.

STRIP SCHRIFT

nr. 132, februari 1980

Uitgegeven door Vonk/Uitgevers B.V. voor Het Stripschap Nederlands Centrum voor Belangstellenden in Strips, goedgekeurd bij K.B. 30 sept. 1968.

Redaktie: Postbus 15268, 1001 MG Amsterdam

Uitgever: Vonk/Uitgevers B.V., Postbus 420, Zeist, tel. 030-791496
Advertenties: Vonk/Uitgevers B.V., Postbus 420, Zeist, tel. 030-791496.

Redaktie: Hans van den Boom, Kees de Bree, Har Brok, Jac Drewes, Rob van Eijck, Ernst Pommerel

Vaste medewerkers: Eric Hoek, Henk J. Meier, Jean-Pierre Mercier (Frankrijk), Nico Noordermeer, Guus Ong, Albert Tol, Hans Frederiks, Bob J. Miller, Wim van Helden

Vormgeving en produktie: Loes Leeman

Stripschrift is verkrijgbaar:
a. Via een abonnement (jan. t/m dec.) à *f* 40,50
b. Via een lidmaatschap/abonnement à *f* 49,—
c. Via een CJP abonnement à *f* 36,—
d. Lidmaatschap excl. abonnement à *f* 17,50
Alsmede in de losse verkoop à *f* 4,95

Betaling kan geschieden:
a + c: Postrekening nr. 209948 of bankrekening nr. 64.48.33.416, beide t.n.v. Stripschrift, Zeist.
b + d: Postrekening nr. 1513000 of bankrekening nr. 42.11.38.114, beide t.n.v. Stripschap, Amsterdam.

Houders van een CJP-paspoort dienen zich via hun CJP-buro op te geven.

Lopende (bestaande) abonnementen kunnen eerst worden omgezet in het komende kalenderjaar.

Abonnementen op Stripschrift, opgeven in de loop van een kalenderjaar, omvatten alle in de desbetreffende jaargang te verschijnen nummers.

Stripschrift is eveneens verkrijgbaar in veel boekhandels en kiosken.

NIETS UIT DEZE UITGAVE MAG WORDEN VERVEELVOUDIGD EN/OF OPENBAAR GEMAAKT, DOOR MIDDEL VAN DRUK, FOTOCOPIE, MICROFILM OF OP WELKE ANDERE WIJZE OOK, ZONDER VOORAFGAANDE SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN STRIPSCHRIFT EN AUTEURS.

DE VERANTWOORDELIJKHEID VOOR DE GEPLAATSTE ARTIKELEN BERUST BIJ DE AUTEURS.

Druk: Vonk Zeist

Na een veelbelovende start in de eerste nummers van Stripschrift – in nummer nul al een informatief stukje over Engelse dagbladstrips door T. M. F. Steen – is de stripproduktie uit het Verenigd Koninrijk er door de jaren heen in Stripschrift maar karig afgekomen. Alleen de bij de Hollandse School aansluitende strip met ondertekst **Bruintje Beer** *en de spionagestrip* **Miranda** *worden uitgebreid behandeld (in Stripschrift 18 en 75), maar uit Engeland komen nog heel wat meer strips. Wekelijks verschijnen er tientallen stripbladen met origineel tekenwerk, terwijl er ook op het gebied van dagbladstrips veel te zien en te lezen valt.*
Vooral deze laatste groep, de krantenstrip, komt in dit nummer van Stripschrift aan de orde; een themanummer over de Engelse weekbladstrips is begin volgend jaar te verwachten.

INHOUDSOPGAVE

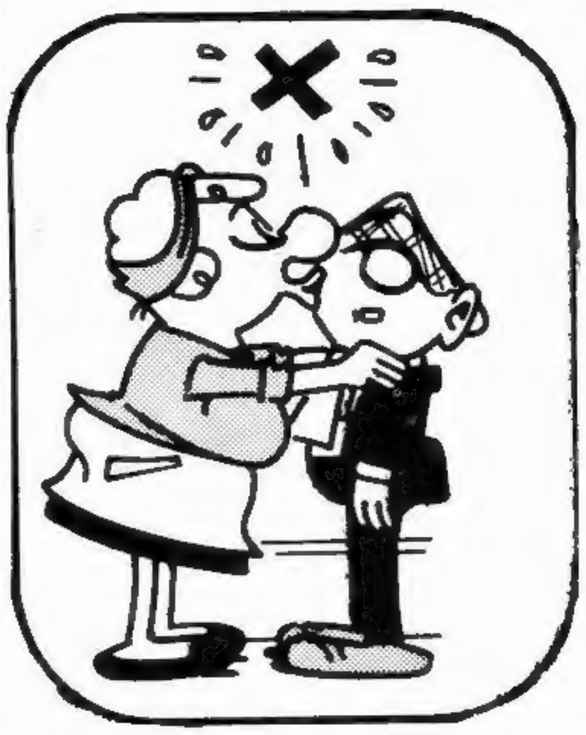

– De Engelse krantenstrip / pagina 4

– Jeff Hawke – tekenaar Sydney Jordan / pagina 7

– Andy Capp (Linke Loetje) / pagina 12

– Het geheime wapen van Engeland: Jane / pagina 14

– Het Garth-epos / pagina 16

– Humor uit Engeland: The Perishers / pagina 19

– Strip: Romeo Brown / pagina 23

– Boekbespreking: Daan Durf / pagina 29

– Postriptum/Boeken in 't kort / pagina 32

– Nieuws / pagina 33

– Stripschappagina / pagina 35

Summary
Stripschrift nr. 132 brings you a portfolio of british newspaperstrips. There are articles on Jeff Hawke and his creator Sydney Jordan, Andy Capp, Jane, Garth and The Perishers. In this issue we also start a reprint of Romeo Brown by the Dutch artist Mazure, a review of the book Daan Durf (Dan Dare), the news of this month, etc.

Sommaire
Stripschrift no. 132 vous présente un dossier des B. D. des quotidiens anglais. Il y a des articles sur Jeff Hawke et son créateur Sydney Jordan, Andy Capp, Jane, Garth et The Perishers. Dans ce numéro nous publions aussi la première épisode de Romeo Brown du dessinateur hollandais Mazure, un compte-rendu du livre Daan Durf (Dan Dare), les nouvelles du mois, etc.

'HEET VAN DE NAALD'

Nog net op tijd voor dit nummer van Stripschrift, maar te laat om nog in de artikelen verwerkt te kunnen worden, verscheen het eerste nummer van **DE DAG**, een nieuw landelijk dagblad op een vrij klein, zogenaamd tabloid-formaat.
Hoofdredakteur **Peter J. Muller**, bekend van achtereenvolgens Candy, Weekend en Rits, heeft zich bij het samenstellen van deze krant sterk laten inspireren door Engelse dagbladen als de Daily Mirror, Daily Express en Sun. Zo heeft DE DAG net als zijn voorbeelden een hele pagina strips, en zeker geen slechte!
DE DAG start in het eerste nummer met:
Axa, van Miranda-tekenaar Romero en Avenell. Axa is een SF-strip met nogal wat bloot, afkomstig uit The Sun.
Soldaat Vreemdeling, van Bill Rechin (tekeningen) en Brant Parker: Een Amerikaanse gagstrip over een vreemdelingenlegioen, in de stijl van 'The Wizard of Id'.
Bertje Boender, ofwel Willie Biggelow, zoals de Engelse titel luidt. Dit is een humorstrip van Bristow-tekenaar Frank Dickens, met als hoofdpersoon een klein, uiterst lastig jongetje.
Hebbes (Tucker), gagstrip van de Amerikaan Joe Martin. Hebbes is eigenaar van een uitzendbureau, waar de meest vreemde klanten aankloppen.
Wipperoen, volgens opgave van de krant afkomstig van de Toonder Studio's?!? De komende afleveringen zullen moeten uitwijzen of het hier werk betreft van Bär van Hemmersweil en Van Reek, dan wel om werk van een ander (niet waarschijnlijk).
De Monsters (Déboires d'outre-tombe), een gagstrip van Loro uit circa 1976, gebaseerd op de in vroeger tijden in Pilote gepubliceerde strip met dezelfde naam (toen met teksten van o.a. De Beketch).
DE DAG verscheen voor het eerst op zaterdag 15 maart jl. Losse nummers kosten 65 cent.

(HvdB)

The Gambols/Buytelaars

door Hans van den Boom

De Engelse krantenstrip: Wie, wat, waar en wanneer

Heel wat Nederlandse krantenlezers krijgen, zonder het te beseffen, dagelijks een uit Engeland afkomstige dagbladstrip onder ogen. Uit de medio 1977 gehouden 'stripdoorsnede' blijkt bijvoorbeeld dat de eerste drie Britse krantenstrips in de oplage-top 20 (*De Buytelaars, Fred Basset* en *De Tintels*) maar liefst 1,6 miljoen Nederlandse gezinnen bereikten. Het is dan ook hoog tijd om eens wat dieper op deze strips in te gaan.

Richtingen

Het is niet moeilijk de stroom Engelse krantenstrips in drie hoofdgroepen in te delen:

A. De gagstrip;

B. De humoristische avonturenstrip;

C. De realistische avonturenstrip.

In deze inleiding worden de belangrijkste vertegenwoordigers van deze drie groepen in het kort voorgesteld. Uit iedere groep zijn daarnaast twee strips gelicht, die verderop in dit nummer van Stripschrift wat uitgebreider behandeld worden. Van iedere behandelde strip is in dit nummer minimaal één illustratie opgenomen. Wie er meer van wil zien kan uiteraard terecht in de Engelse kranten, waarvan de Daily Mail, Daily Express, Daily Mirror en Sun – tegenwoordig op vrij veel plaatsen in ons land verkrijgbaar – het grootste aanbod aan strips hebben.

A. De Gagstrip

Humorstrips hebben in Engeland een lange geschiedenis. De vader van dit soort strips is de cartoon, die in de Engelse weekbladen al sinds halverwege de negentiende eeuw opgang deed (en nog steeds doet).

De krantenstrip in de vorm zoals we die nu kennen ontstond echter pas in de twintigste eeuw, toen meer en meer tekenaars ook voor de krant gingen

ER- MR. BRISTOW... SORRY TO DISTURB YOU.
YOU WERE ASLEEP
EH. WHAT? WHAT? WHERE AM I?
NONSENSE! WHAT DO YOU WANT, ANYWAY?
CAN YOU – WITH A CLEAR CONSCIENCE – DO NOTHING ALL WEEK AND ACCEPT YOUR WAGES ON FRIDAY?
CAN A FISH SWIM?

Bristow

werken, er langzaam maar zeker een dagelijkse regelmaat kwam in de verschijning en zich vaste hoofdfiguren begonnen te ontwikkelen.

De – regelrecht van de cartoon afgeleide – gagstrip is in Engeland nog steeds buitengewoon populair. Ook in Nederland doen de Engelse gagstrips het goed. De belangrijkste vertegenwoordigers van dit genre zijn:

– **De Buytelaars.** Oorspronkelijke titel: The Gambols. In Engeland wordt deze strip – sinds 1950 – gepubliceerd in de Daily Express, in Nederland verschijnt hij in De Telegraaf. Het is een serie vol met de alledaagse belevenissen van het echtpaar Gambol. Auteurs zijn (het echtpaar) **Dobs en Barry Appleby**: Dobs schrijft, Barry tekent. (Zie ook illustratie 1).

– **De Tintels** (The Larks). Dit is een familiestrip uit de Daily Mirror, die qua onderwerp wel vergelijkbaar is met De Buytelaers. Vermoedelijk heeft het ontstaan van De Tintels wel wat te maken gehad met het succes van De Buytelaers in de concurrerende Daily Express. De strip bestaat sinds 1957 en wordt gemaakt door **Jack Dunckley** (tekeningen), **Brian Cooke en Ian Gammidge**. De Tintels worden in ons land gepubliceerd in het Algemeen Dagblad.

– **Fred Basset**, getekend en geschreven door **Alex Graham** (64). Sinds 1963 in de Daily Mail, in Nederland verschijnend in ondermeer de bladen van de Sijthoffgroep (Haagse Courant, Rotterdams Nieuwsblad enz.). Mede dankzij twee door Semic Press uitgegeven boekjes is deze strip, met in de hoofdrol de bassethond Fred, in Nederland redelijk bekend geworden.

– **Linke Loetje**, ofwel Andy Capp, van **Reg Smythe**. Deze serie is afkomstig uit de Daily Mirror, en wordt in Nederland o.a. door De Volkskrant geplaatst (zie ook artikel verderop in dit nummer).

– **Bristow**, door **Frank Dickens**, is een zéér Engelse strip over Bristow, medewerker van de afdeling inkoop van het Chester-Perry concern. De strip verschijnt in de Evening Standard en in een aantal regionale Engelse bladen. In het buitenland is Bristow nog niet vaak waargenomen, wat niet zo vreemd is gezien het specifiek Britse karakter van de strip.

– **The Perishers**, door **Maurice Dodd** (tekst) en **Dennis Collings** (tekeningen), uit de Daily Mirror. (Zie voor meer informatie elders in dit nummer).

– **Hayseeds**, geschreven en getekend door **Harry Hargreaves**. Deze

The Larks, ofwel De Tintels

strip heeft als hoofdfiguren een groot aantal dieren, die weliswaar zo nu en dan zeer 'menselijke' zorgen hebben, maar toch ook veel typisch 'dierlijke' trekjes vertonen. Hargreaves, een oud-Toonder Studio's medewerker (hij tekende er voornamelijk Panda) startte met Hayseeds in 1968, in de Evening News. In 1974, toen de krant van formaat veranderde, verdween de strip, om na twee maanden op verzoek van een groot aantal lezers weer terug te keren.

– **Wack**, door **Hugh Morren**, speelt in hetzelfde milieu als Andy Capp/Linke Loetje, zij het dat de strip meer gaat over de grappige kanten van wèl werken. (Andy Capp is immers chronisch werkloos). Wack werd eerst gepubliceerd in de Daily Sketch, en na de opheffing van die krant voortgezet in de Sun.

B. Humor en avontuur

De tweede groep, de humoristische avonturenstrip, heeft zich wat later ontwikkeld dan de gagstrip. Van dit genre, dat ook bij Nederlandse en Belgische auteurs populair is (Suske en Wiske, Nero, Tom Poes, Appie Happie, enzovoorts) kunnen als voorbeelden worden genoemd:

– **Maanvogel**, door de jonge Engelse tekenaar **Mike Higgs**. Higgs is naast striptekenaar ook medewerker aan diverse stripfanzines in Engeland. Maanvogel wordt bij ons in het Algemeen Dagblad gepubliceerd.

– **Romeo Brown**, in 1954 gestart door **Alfred** (Dick Bos) **Mazure** als tekenaar en Peter O'Donnell als tekstschrijver. Later voor wat betreft de tekeningen overgenomen door Jim Holdaway. Romeo Brown werd gepubliceerd in de Daily Mirror (zie ook artikel).

– **Jane**, door **Norman Pett**, later voortgezet door **Michael Hubbard**, Jane werd voor het eerst geplaatst in 1932, de laatste strip verscheen in 1959 in de Daily Mirror. Vooral tijdens de Tweede Wereldoorlog was de serie enorm populair (zie ook verderop).

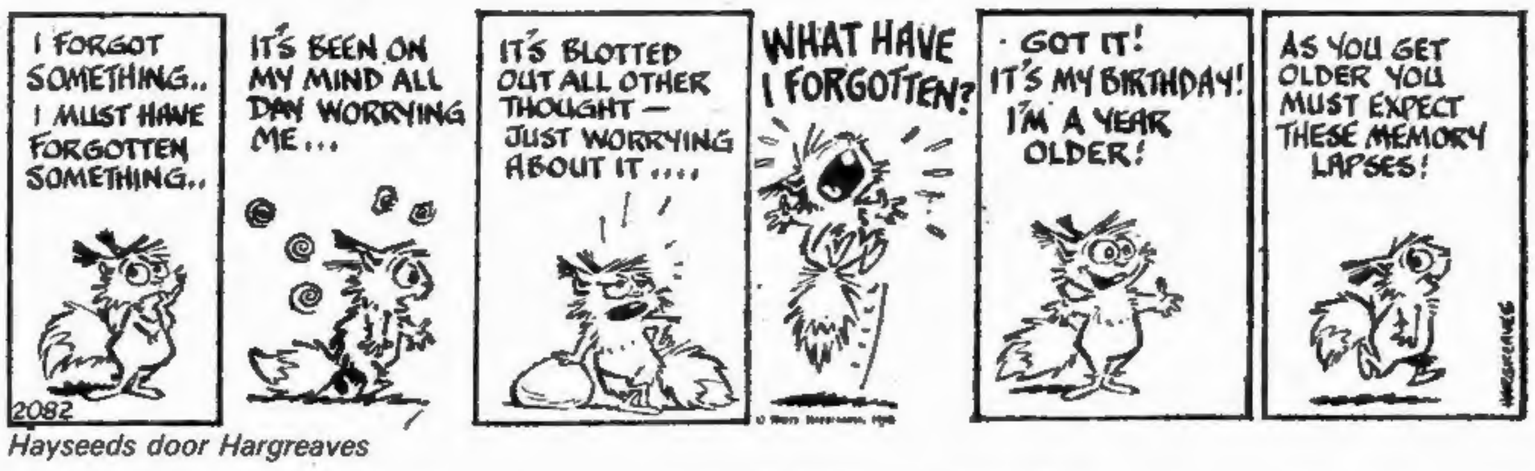
I FORGOT SOMETHING.. I MUST HAVE FORGOTTEN SOMETHING..
2082
IT'S BEEN ON MY MIND ALL DAY WORRYING ME...
IT'S BLOTTED OUT ALL OTHER THOUGHT — JUST WORRYING ABOUT IT....
WHAT HAVE I FORGOTTEN?
GOT IT! IT'S MY BIRTHDAY! I'M A YEAR OLDER!
AS YOU GET OLDER YOU MUST EXPECT THESE MEMORY LAPSES!

Hayseeds door Hargreaves

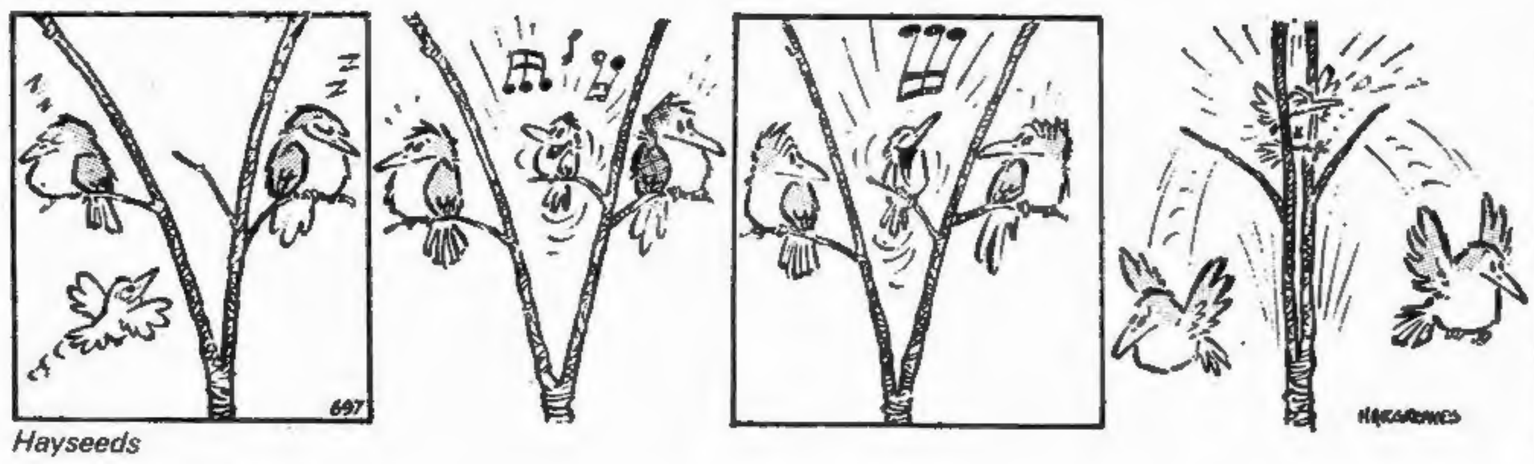

Hayseeds

– **The Fosdyke Saga**, ook al uit de Daily Mirror, getekend en geschreven door **Bill Tidy** (47). The Fosdyke Saga ontstond in 1971, als parodie op de in die tijd enorm gevierde TV-serie The Forsyte Saga, en heeft als onderwerp het wel en wee van de uit de 'arbeidersklasse' afkomstige Josiah Fosdyke (oud-mijnwerker) en zijn familie. Tidy is naast tekenaar van The Fosdyke Saga een vrij bekend cartoonist (hij werkt o.a. voor Punch).

Realisme en avontuur

Van de derde groep, de realistische avonturenstrip, is vooral **Miranda** (Modesty Blaise) in Nederland bekend geworden. Deze serie is ook meteen kenmerkend voor een heel groepje Britse avonturenstrips, waarin steeds een vergelijkbare sfeer terug te vinden is: **Paul Temple, James Bond, The Seekers, Axa, Carmen & Co, Buck Ryan**, etcetera.

De belangrijkse realistische avonturenstrips zijn in het kort:

– **Miranda**, een schepping van **Peter O'Donnell**, met tekeningen van **Jim Holdaway** (na diens dood in 1970 overgenomen door **Romero**), voor de Daily Mirror. Miranda is in ons land te vinden in het Algemeen Dagblad, in Stripschrift nr. 75/76 (artikel + herdruk) en sinds kort in een albumserie van uitgeverij Panda.

– **Garth**, van **Steve Dowling**, verscheen voor het eerst in 1943 (in de

WHAT A BEAUTIFUL DAY...
ISN'T IT LOVELY?
JERK!
GLORIOUS DAY
HOW PLEASANT TO FEEL THE SUN AGAIN
WINTER IS BEHIND US NOW...
ONE OF THOSE DAYS THAT MAKES YOU GLAD TO BE ALIVE....
WILL SOMEBODY SHUT THAT BLASTED WINDOW!!
403

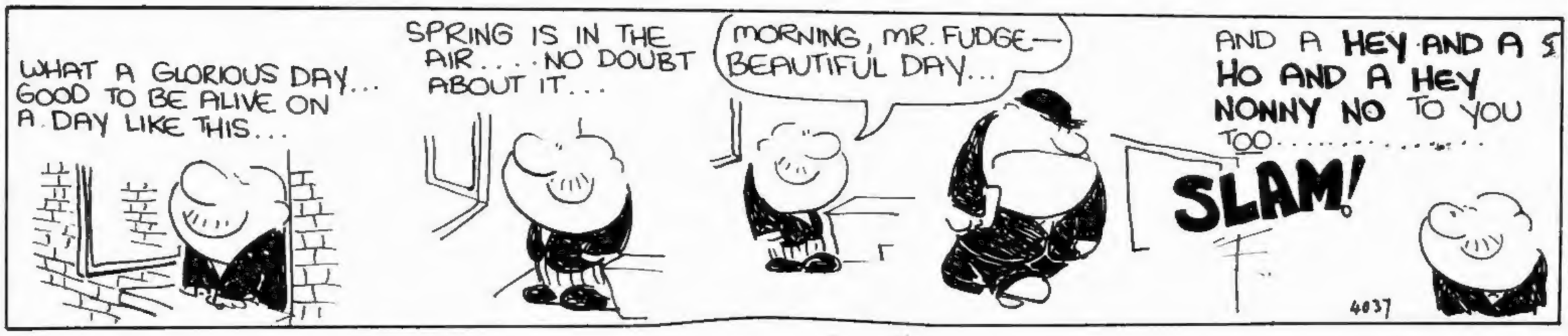
WHAT A GLORIOUS DAY... GOOD TO BE ALIVE ON A DAY LIKE THIS...
SPRING IS IN THE AIR....NO DOUBT ABOUT IT...
MORNING, MR. FUDGE— BEAUTIFUL DAY...
AND A HEY AND A HO AND A HEY NONNY NO TO YOU TOO.....
SLAM!
4037

Bristow

HMM... RAIN STOPS PLAY
TEST CRICKET DOWN UNDER
TERRIBLE WEATHER, MA
AYE, I JUST 'EARD THE LOCAL FORECAST...
THE BLIZZARD IS GETTING WORSE AND LARGE DRIFTS ARE FORMIN' IN INDUSTRIAL AREAS.
HMM... SNOW STOPS WORK?
WAAR BLIJFT MAANVOGEL?
192.
IS TIE NOG NIET TERUG VAN VAKANTIE?
HIJ ZOU VANDAAG MET EEN NIEUW AVONTUUR BEGINNEN!
IK TEKEN ZIJN VERHALEN, MAAR IK KAN MOEILIJK BEGINNEN ALS DE HOOFDROLSPELER ER NIET IS!
NOU JA, IK ZAL TOCH MAAR ZONDER HEM BEGINNEN! IK HOOP DAT-IE OPTIJD OPDUIKT!
mike higgs

Wack, van Hugh Morren

Daily Mirror). Later werd de strip overgenomen door **Frank Bellamy** (in 1971) en, toen deze in 1976 overleed, door **Martin Ashbury**. Aan Garth (in Nederland 'Buldo') is verderop in dit nummer een artikel gewijd.

– **Tiffany Jones** behoort tot het kleine groepje van door vrouwen gemaakte strips. Schrijfster is **Jenny Butterworth** (de vrouw van Trigië-schrijver Mike Butterworth), de tekenares is **Pat Tourret**. De strip verscheen voor het eerst in 1964, in de Daily Sketch, maar verhuisde later naar de Daily Mail. Tiffany Jones was direct een groot succes; na drie jaar werd de strip al in meer dan honderd kranten gepubliceerd en in 1973 leverde de serie zelfs een speelfilm op. In Nederland is Tiffany Jones ondermeer doorgedrongen tot de pagina's van de Alkmaarse Courant, de Leeuwarder Courant en het Dagblad voor West-Friesland

Maanvogel

Tiffany Jones (Tourret/Butterworth)

– **Jeff Hawke**, een science fiction-strip van **Sydney Jordan**, met assistentie van **Willy Patterson** voor de teksten, verscheen vanaf 1954 tot 1974 in de Daily Mirror. Jeff Hawke, die vaak nogal bizarre avonturen in de ruimte beleeft, is niet alleen nog steeds erg populair in Engeland (herdrukken o.a. in Starburst), Frankrijk (tijdschriften, albums) en diverse andere landen, maar wordt tegenwoordig dankzij de heersende SF-rage zelfs via United Features Syndicate in diverse Amerikaanse kranten geplaatst.

– **Revolverhelden**, of Gun Law, is een op de Amerikaanse TV-serie Gunsmoke gebaseerde cowboystrip van **Harry Bishop**. Gun Law verscheen in Nederland in Het Parool, in Engeland werd hij in de Daily Express geplaatst. Bishop heeft overigens rechtstreeks voor het stripweekblad Eppo de strip Laben Tall gemaakt: 2 verhalen gepubliceerd, in Eppo 1976-46 tot en met 1977-14 (Vergelding, 44 blz.) en in Eppo 1977-37 tot en met 1977-47) De kleine getuige, 22 blz.).

Waar gaat het heen?

In tegenstelling tot de Nederlandse situatie, waar meer en meer vaderlandse produkten het veld moeten ruimen, maken de Britse krantenstrips het goed. Niet alleen worden gemiddeld per krant meer series geplaatst dan in Nederland, maar ook komen er af en toe zelfs series bij, doordat er nieuwe kranten gelanceerd worden (bijvoorbeeld The Sun, The Daily Star). Het incidenteel verdwijnen van kranten wordt hiermee gecompenseerd.

Ook het doorverkopen van strips naar andere kranten lukt vrij goed, onder andere dankzij het mondiale karakter van de Engelse taal. Vooral doorverkoop naar Amerika is een lucratieve

Miranda

zaak en sommige Engelse stripmakers zijn er zelfs toe overgegaan speciaal voor de Amerikaanse zondagskranten extra grote kleurenafleveringen te maken. Het merkwaardige feit doet zich dan voor dat er in de Amerikaanse kranten strips gepubliceerd worden die de Engelse lezers nooit te zien krijgen (of pas later, in boekvorm). En misschien nog wel merkwaardiger is het

Gun Law (revolverhelden)

om in een plaatselijk Amerikaans krantje Andy Capp te zien staan naast de Peanuts, of Fred Basset naast Prince Valiant. Zou de Amerikaanse krantenstrip dan toch echt zijn beste tijd hebben gehad?...

Bronnen

Wie meer te weten wil komen over Britse krantenstrips kan het beste beginnen met het boekje 'The History of the British Newspaper Comic Strip', van Denis Gifford. Daarnaast is informatie te vinden in de bladen Ally Sloper, Comic Media, Comic Media News, BEM, BEM, Stripschrift, in 'the Penguin Book of Comics', en in diverse striphandboeken, etc.

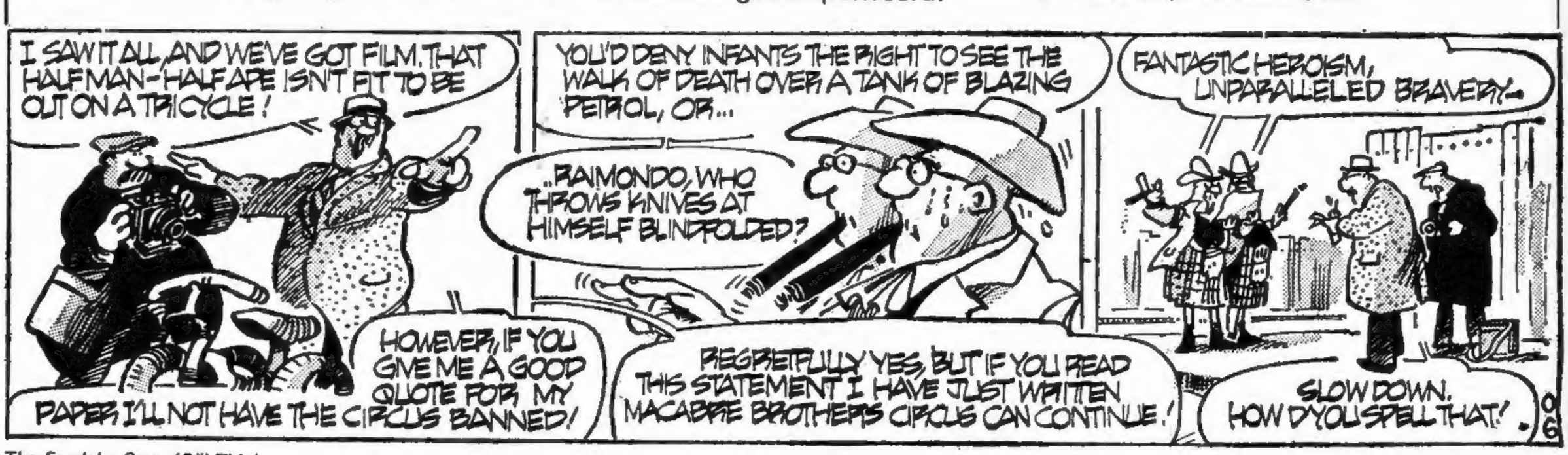
I SAW IT ALL, AND WE'VE GOT FILM. THAT HALF MAN-HALF APE ISN'T FIT TO BE OUT ON A TRICYCLE!
HOWEVER, IF YOU GIVE ME A GOOD QUOTE FOR MY PAPER I'LL NOT HAVE THE CIRCUS BANNED!
YOU'D DENY INFANTS THE RIGHT TO SEE THE WALK OF DEATH OVER A TANK OF BLAZING PETROL, OR...
..RAIMONDO, WHO THROWS KNIVES AT HIMSELF BLINDFOLDED?
REGRETFULLY YES, BUT IF YOU READ THIS STATEMENT I HAVE JUST WRITTEN MACABRE BROTHERS CIRCUS CAN CONTINUE!
FANTASTIC HEROISM, UNPARALLELED BRAVERY...
SLOW DOWN. HOW D'YOU SPELL THAT?
06

The Fosdyke Saga (Bill Tidy)

JEFF HAWKE
SPACE RIDER
AN AIR FORCE BASE SOMEWHERE IN ENGLAND.....
THE NIGHT WATCH PICKS UP A STRANGE SIGNAL ON ITS RADAR SCREEN—

Sydney Jordan's Jeff Hawke heeft zo onderhand een welhaast legendarische klank gekregen. Jac Drewes gaat in op de achtergronden van deze befaamde Engelse S.F.-strip.

Jeff Hawke

Sydney Jordan

Twintig jaar lang heeft in de Daily Express de sciencefictionstrip Jeff Hawke van de schotse tekenaar Sydney Jordan gestaan. Sydney Jordan begon in 1945 een opleiding tot vliegtuig-ingenieur, maar merkte na een paar jaar, dat hij er niet geschikt voor was. Hij kreeg een baantje bij een kleine stripstudio in Dundee, waar hij het vak leerde. De krantenstrips van die tijd waren nog vrij ouderwets en Jordan wilde eigenlijk wel iets anders maken. Hij verdiepte zich in amerikaanse strips als Steve Canyon en Terry and the Pirates, die hem het neusje van de zalm leken, zowel qua tekeningen als qua vertelling, en hij begon ze te imiteren. In diezelfde tijd begon in de Daily Mail Alex Raymonds *Rip Kirby*, en deze tekenaar heeft naar hij zelf zegt in de eerste jaren grote invloed op hem gehad. Hij leerde ook *Flash Gordon* kennen en dat werk van Raymond sprak hem ook erg aan. Ook las hij veel amerikaanse comicbooks, vooral Superman.

Jeff Hawke

Aanvankelijk deed Jordan in de studio inktwerk voor andere tekenaars, o.a. voor een schotse versie van Flash Gordon. Dit werk inspireerde hem om zelf een strip te gaan maken in dezelfde trant. In die tijd – begin vijftiger jaren – bestond er een levendige belangstelling voor vliegende schotels en dergelijke. Hij bouwde zijn verhaal dan ook rond het gegeven, dat een RAF-piloot op onderzoek uitgaat naar een op de radar gesignaleerde vliegende schotel. De piloot komt in botsing met de UFO, maar wordt er in feite in opgenomen, en door buitenaardse wezens aan een veranderingsproces onderworpen. Daarbij wordt hij omgevormd tot een soort superman, om voortaan als aardse ruimte-agent (space rider) voor de heersers van het heelal te gaan werken. Hij noemde deze held *Orion*.
Deze stripheld stamde dus op ongeveer dezelfde wijze van Flash Gordon af, als Blake en Mortimer van E. P. Jacobs.

Daily Express

In 1952 kwam Jordan tijdens een vakantie in Londen in aanraking met mensen van een stripagentschap, dat voor kranten en tijdschriften werkte. Ze boden hem een baantje aan en zo vertrok hij naar Engeland. Jim Holdaway werkte daar toen ook. Eerst tekende hij daar de strip *Dick Hercules*, maar zijn Orionstrip bleef hem bezig houden. Het agentschap bood de strip aan aan Sir Max Aitken, toentertijd de baas bij de Daily Express. Deze Max Aitken was RAF-piloot geweest en bij de krant werkten veel oud-oorlogsvliegers. Zij waren uiteraard gecharmeerd van een strip met een RAF-piloot als hoofdfiguur. Hun enige eis was, dat de naam Orion werd veranderd in het meer bij een RAF-piloot passende Jeff Hawke, voor de rest mocht Jordan zijn gang gaan. De verandering door de ruimtewezens bleef gehandhaafd. Het idee was niet origineel, maar afkomstig uit de sf-literatuur. Het gegeven is ook veel later gebruikt, bv. in Stanley Kubrick's *2001*. Jordan wilde met deze ingreep vooral ook een regelrechte imitatie van Flash Gordon vermijden. Op 15 februari 1954 verscheen de eerste aflevering in de Daily Express.

De kern der dingen

Voor het verdere verloop van deze verhalen moest het thema van het eerste verhaal verder worden uitgebouwd. Jordan riep hiervoor de hulp in van een oude schoolvriend, Willy Patterson. Deze trad ook bij het agentschap in dienst. Het thema werd als volgt uitgebouwd. Het uitgebreide heelal wordt op grote schaal bewoond en de aarde bevindt zich ergens in een verre uithoek en is relatief gezien matig ontwikkeld. De volken van de diverse planeten zijn verenigd in een galactische federatie, die zetelt *20.000 lichtjaren hiervandaan bij de kern der dingen*. Zijne excellentie is

De kern der dingen

Ruimteheldinnen

Sydney Jordan

de baas van deze federatie en Jeff Hawke wordt zijn aardse agent. De thema's van het bewoonde heelal en de al of niet goede ruimtefederatie komen in allerlei vormen later terug in stripseries zoals Ravian, Schipbreuk en Virl, maar ook in een televisieserie als *de zeven van Blake*. Het zijn thema's met uitermate veel mogelijkheden en Jordan heeft er meer dan 6000 afleveringen mee kunnen vullen.

Bikini

Boze tongen beweerden, dat Lord Beaverbrook, de krantenmagnaat die toen de Daily Express beheerde en de vader van de al genoemde Aitken, model heeft gestaan voor *Zijne Excellentie*. Maar de oude Lord stoorde zich daar weinig aan.

Toen Jordan tijdens de atoomproeven op Bikini de gelegenheid aangreep om in de strip een robot namens de federatie op aarde te laten landen, die alle atoomwapens vernietigde, reageerde Beaverbrook niet, hoewel het toch om een politieke stellingname ging. Maar toen het thema verkleind werd tot aardse verhoudingen en de Verenigde Naties alle legers samenvoegden tot een wereldleger, werd er vanuit Canada opgebeld door Beaverbrook om het verhaal te corrigeren. Beaverbrook, en dus de Daily Express steunden politiek de vorming van een wereldregering of zoiets als de Verenigde Naties niet.

Jeff Hawke
BY SYDNEY JORDAN
A DRAMATIC DISTURBANCE IN THE WATERS OF LOCH NESS
... AND A MONSTROUS DARK SHAPE SURFACES ALONGSIDE HAWKE
H5310
Jeff Hawke
BY SYDNEY JORDAN
LOCH NESS FOR A TIMELESS MOMENT SEABEAST AND HAWKE CONFRONT EACH OTHER
THEN THE HEAD DESCENDS — AND THE GREAT JAWS OPEN WIDE !
H5311
Jeff Hawke
BY SYDNEY JORDAN
AS HAWK FIRES THE CONCH GUN INTO THE GAPING JAWS OF THE MONSTER OF LOCH NESS...
IT IS TIME — FOLLOW US !
AN ALIEN SHIP SIGNALS OFF THE WEST COAST OF SCOTLAND
H5312
Jeff Hawke
BY SYDNEY JORDAN
THE MONSTER, DROWSY FROM THE EFFECTS OF THE DRUG DART, IS COAXED INTO THE STOWAGE BAY OF THE ALIEN'S SAFARI SHIP
...LIKE A NAUGHTY PUPPY WHO HAS RUN AWAY FROM ITS MASTER !
H 5320

Werkwijze

Jeff Hawke is een ballonstrip met vrij veel tekst. Jordan beschouwt ballons als een zeer direkte manier om iets over te brengen, ondanks de inbreuk op de tekening, die ze op het eerste gezicht maken. Kleur bestond in de britse strip toen nauwelijks, behalve bij *Eagle*. De zwart-wit tekeningen staan in de traditie van de amerikaanse krantenstrips. Het eerste verhaal (Orion) werd met de scraper-board techniek gemaakt, maar in de krant komt de strip in het begin volgens de gangbare tekenstijl terecht. In een latere fase heeft Jordan geprobeerd de speciale zwart-wit effecten van de amerikaanse strips, die hij zo bewonderde te gebruiken. In de laatste periode van de strip wordt echter veel met halftonen grijs gewerkt. De tekeningen zijn in de loop der tijd weinig veranderd. Ze maken altijd een beetje krabbelige, onaffe indruk, zonder dat dat echt storend is. Dat ligt niet aan de druk van het dagelijks een aflevering te moeten verzorgen. Jordan is altijd vier weken of meer vooruit geweest. Hij heeft alles zelf getekend. Maar Martin Asbury heeft hem een tijd lang geholpen.

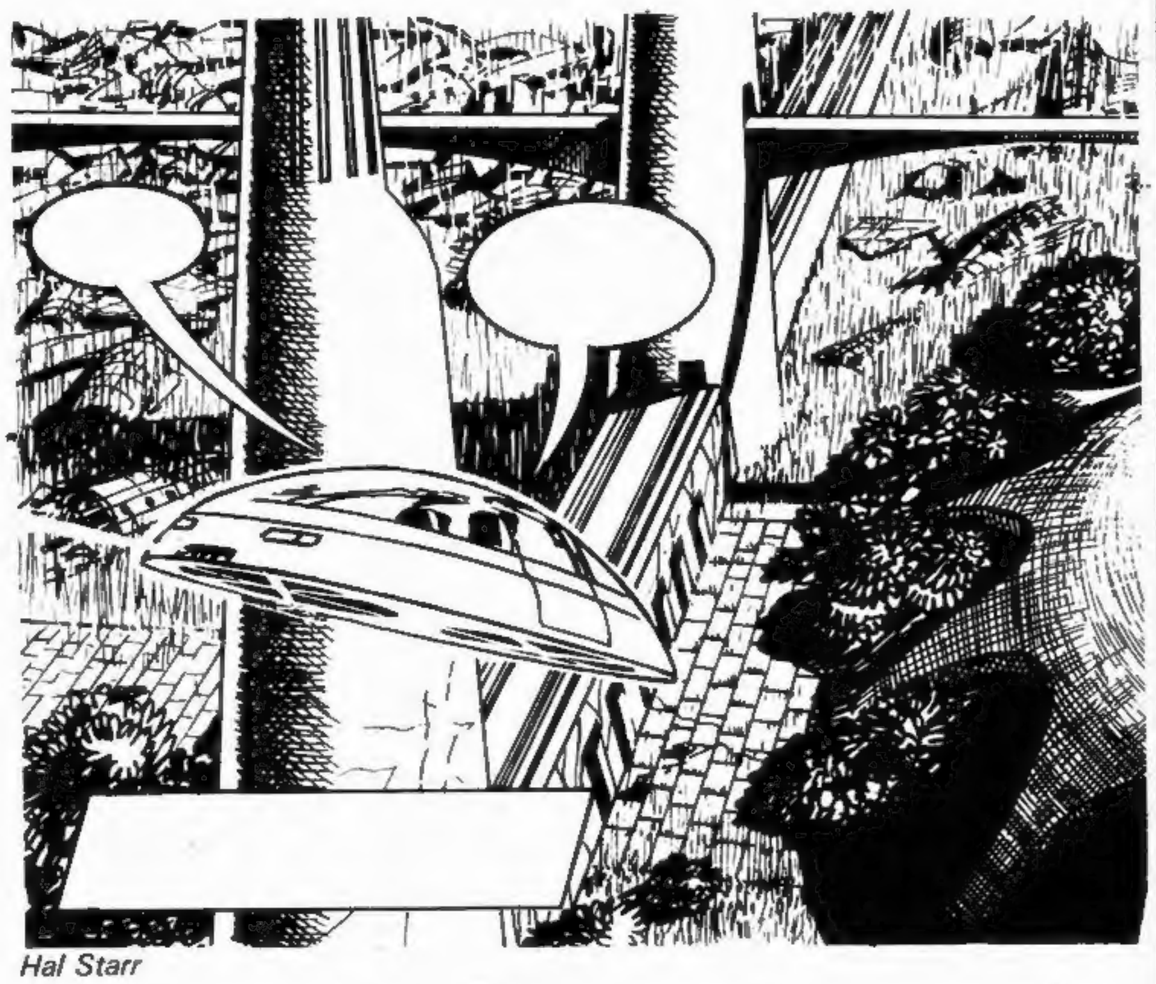

Hal Starr

Toekomst en techniek

In twintig jaar worden striphelden veelal wel iets maar niet veel ouder. Jeff Hawke is gelocaliseerd in 1996. De wereld is dan verenigd ten opzichte van de andere heelalbewoners en vecht gemeenschappelijk zijn robbertjes met wezens van andere planeten. SF ten dienste van de eenheid der volken, zoals zo vaak. Andere werelden zijn veel verder ontwikkeld in technisch opzicht, maar de ontwikkeling van de aardse techniek moet twintig jaar lang geloofwaardig blijven. Het intrigerende van Jeff Hawke is dat dat lukt. Ondanks de invloeden van buiten kan Jordan de normale technische ontwikkeling prima volgen, misschien door zijn technische vooropleiding. *Toevallig* voorspelt hij zo in de Jeff Hawke-strip de eerste maanlanding tot op een week nauwkeurig. Rond 1960 verschijnt in zijn strip een plaquette van de maan, waarop staat: 'Op deze plaats landde het eerste levende wezen op de maan, 2 augustus 1969). Zijn naam was Homo Sapiens'. Een toekomstvoorspelling vanuit een nog verdere toekomst!

Zijn gegevens over de technische ontwikkeling ontleent hij niet aan speciale bronnen. Wel volgt hij wat daarover in de media verschijnt nauwkeurig. Uiteraard heeft hij altijd de mogelijkheid gehouden om buitenaf allerlei fantastische zaken in zijn strip te introduceren, dat is het prettige van het thema.

Jeff Hawke wordt niet veel ouder, wel volwassener, ten-

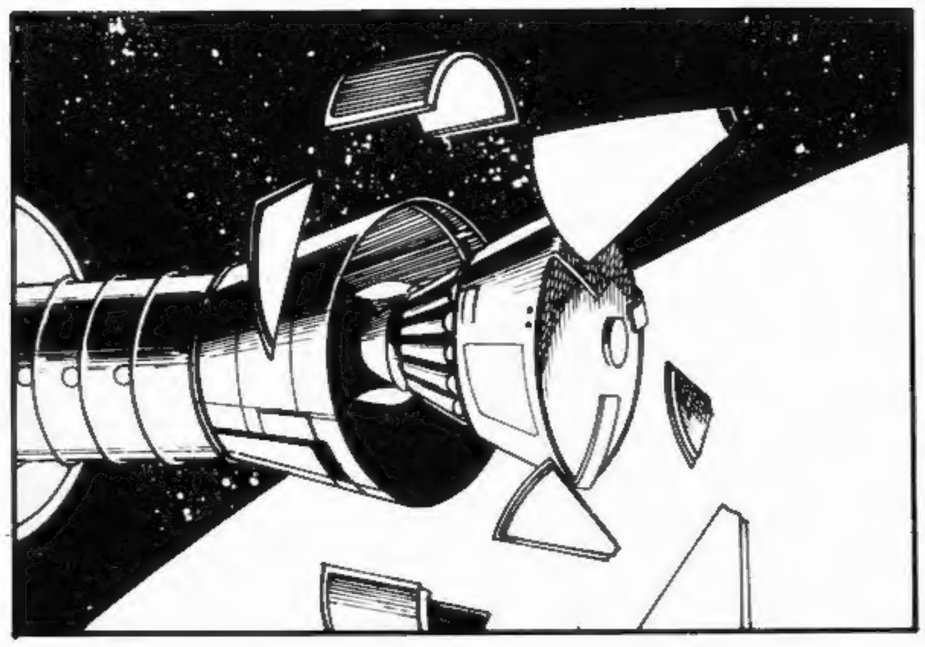

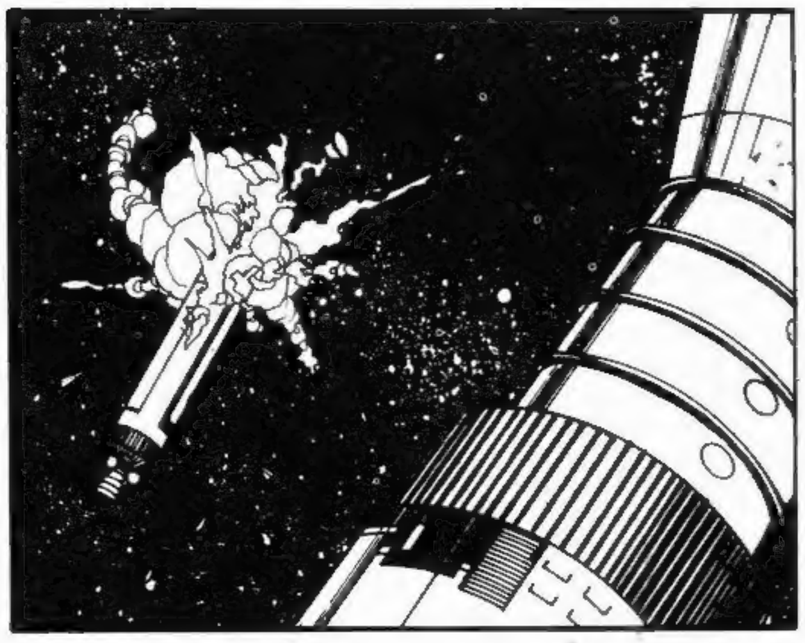

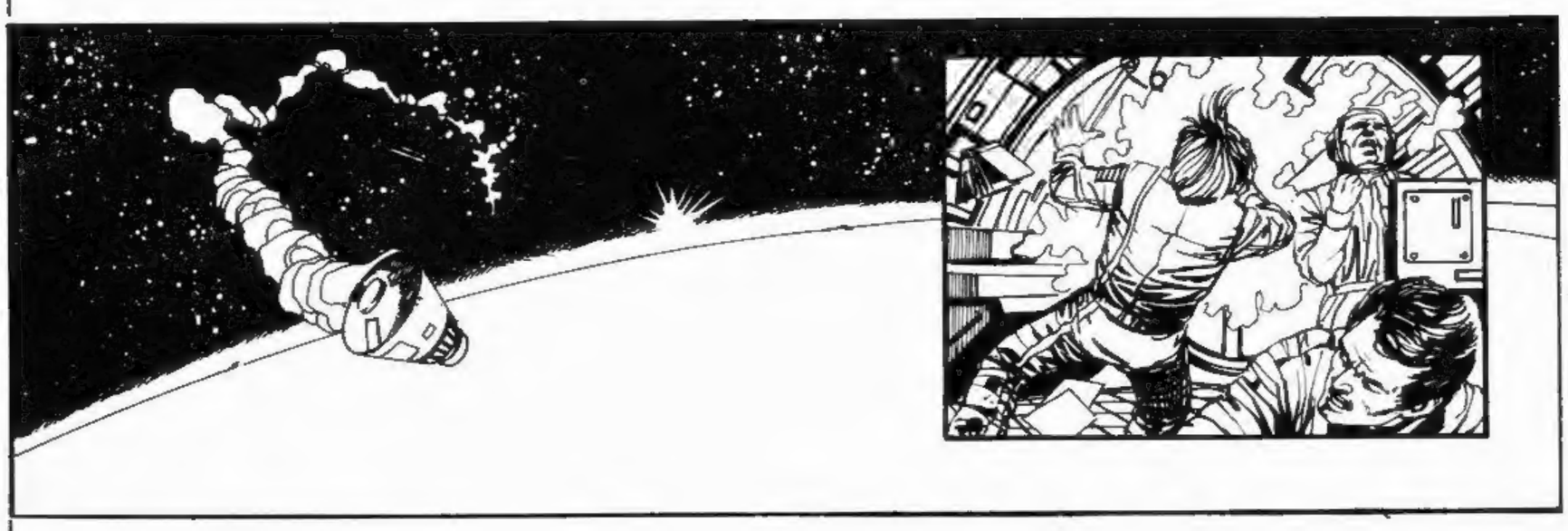

minste afgemeten aan zijn sexleven. Van een kuise ruimteridder veranderd hij in de laatste jaren van de strip in een kosmische glamour-boy. Steeds vaker kruisen mooie ruimte-heldinnen zijn pad. De trend of tand des tijds heeft ook hier zijn werk gedaan.

Opgegaan in de kosmos?

Op 18 april 1974 verdwijnt de strip onaangekondigd en onverklaarbaar uit de Daily Express. De voorspelbare lezersprotesten, zoals gewoonlijk van professoren en andere mensen die geacht worden geen strips te lezen, halen niets uit. Maar Jeff Hawke is niet opgegaan in *the Cosmic All*. Omdat de strip al jaren in veel buitenlandse kranten verschijnt, blijft Jordan Jeff Hawke voortzetten voor het syndicaat. Wel krijgt hij nu mogelijkheden om aan nieuwe strips te beginnen. In 1977 verschijnt in de Scottish Daily Record een nieuwe strip van zijn hand *Lance McLane*, gelocaliseerd in 2076. Ruimere mogelijkheden, zo lijkt het, maar kwalitatief is deze strip toch duidelijk minder dan zijn voorganger. Het oude thema lijkt een gouden vondst voor een science-fictionstrip en dat kun je niet ongestraft inleveren. Jordan blijft zoeken naar iets nieuws. Hij tekent voor Oberon *Hal Starr*, waarbij hij terugkeert naar 1996 en naar de oude thema's. Commander Hal Starr leidt de eerste expeditie naar Mars –

Hal Starr

zou deze voorspelling ook uitkomen? – en raakt daar in z'n eentje geïsoleerd. Hij verzeilt uiteindelijk op een verre planeet waar het een grote rotzooi is. Scenario en tekst van deze strip, maar ook een deel van het tekenwerk zijn van Paul Neary, een engelse tekenaar die lange tijd in Amerika voor Warrens *'Eerie'* de Hunter-serie tekende. Mogelijk zal Hal Starr binnen niet al te lange tijd in Nederland als album verschijnen. Van Jeff Hawke bestaat geen nederlandse uitgave. Wel bestaan er verschillende italiaanse boekuitgaven en sinds kort verschijnen er in Frankrijk en Duitsland Jeff Hawke-boeken bij resp. Glenat en Comicaze-Verlag. Een groot aantal Jeff Hawke-verhalen is herdrukt in het franse blad *Charlie*.

Jac Drewes

negen

NAAR MARS ... COMMANDANT, WAT *OPWINDEND!*

...NAAR MARS

...MARS...

WACHT! KOM TERUG... GA NIET WEG...

HAL STARR ONTWAAKT UIT EEN ONRUSTIGE SLAAP – MAAR DAN BEGINT DE NACHTMERRIE...

HÈÈÈ ?!

...ONDER DE OPKOMENDE ZON BOVEN HET ZAND VAN MARS!

NOG TIEN UUR. MISSCHIEN KAN IK DIE SNEEUWRAND HALEN... *WAAROM NIET ?*

H'J SLUIT DE LAATSTE ZUURSTOFCYLINDER AAN...

STARR GAAT DAPPER OP WEG VOOR DE LAATSTE TOCHT VAN Z'JN LEVEN... MAAR NIET ONOPGEMERKT!

tien

Twee pagina's uit Hal Starr. © *1980 Sydney Jordan / Oberon BV. Haarlem.*

WEL, IK BLIJF HIER NIET WACHTEN OP DE DOOD..

...TERWIJL MARS ER NAAR SNAKT ONTDEKT TE WORDEN! KOM OP STARR..

ONDERTUSSEN IS DE EXPLORER II 12 UUR VAN MARS OP DE TERUGREIS NAAR DE AARDE.

CONTROLE, HOORT U ONS? DE MARSLANDER IS VERLOREN...

...MET DE BEMANNING. STARR EN Z'JN MANNEN Z'JN **DOOD!**

ENIGE UREN LATER NEEMT DE WERELD VERBIJSTERD KENNIS VAN DE RAMP MET DE MARSEXPEDITIE.

TOT HAAR GROTE SPIJT MOET DE LEIDING VAN HET WERELDRUIMTEONDERZOEK HET VERLIES VAN DE MARSLANDER EN HAAR BEMANNING BEVESTIGEN...

EEN EXPLOSIE AAN BOORD HEEFT DE MARSLANDER UIT HAAR LANDINGSBAAN GEWORPEN, WAARDOOR Z'J IS VERBRAND EN NEERGESTORT MET DE BEMANNING...

MAAR 300.000.000 M'JL VERDEROP LOOPT EEN EENZAME FIGUUR LANGS DE RAND VAN EEN MARSKANAAL NAAR... **NERGENS!**

ALS HET DONKER WORDT EET STARR EN RUST UIT. H'J KIJKT HOE DE TWEE MANEN VAN MARS ELKAAR ACHTERNA ZITTEN...

...ONBEWUST VAN HET FEIT DAT Z'JN AANWEZIGHEID IS **GEREGISTREERD** EN DAT ER OP DIT MOMENT EEN INGEWIKKELDE ANALYSE PLAATSVINDT!

+ ZUURSTOF-VERBRUIK +

+ OBJEKT OP 40 K +

+ KOOLZUURGEHALTE +

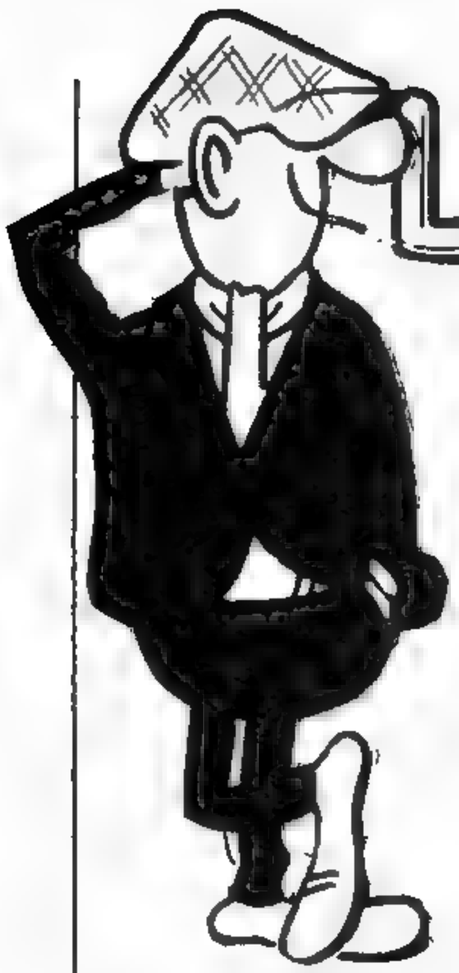

LINKE LOETJE

werkloosheid als beroep!

door Kees de Bree

Linke Loetje ofwel Andy Capp is 's wereld meest succesvolle werkloze drinkebroer. Zijn met niets doen gevulde leven is dagelijks voor een slordige 250 miljoen mensen een bron van vermaak. De schandalige manier waarop hij zijn vrouw als voetveeg gebruikt en de schalks onnozele manier waarop hij probeert vreemd te gaan hebben hem tot Engeland's best verkochte stripfiguur gemaakt. Wie is deze vleesgeworden aanfluiting voor de rechten van de vrouw? Kees de Bree schildert het portret van deze nietsnut!

Inflatie, crisis, stakingen, faillissementen, prijsstijgingen en niet te vergeten werkloosheid, het zijn zo langzamerhand vertrouwde begrippen geworden voor de Britten. De eerste tien jaar hoeft men niet op enige verbetering te rekenen en het mistige winterweer en de talrijke overwaaiende depressies maken de toestand er ook niet vrolijker op. Eén lichtpuntje is er voor de werklozen waarvan het aantal in Engeland inmiddels ruimschoots het miljoen gepasseerd is, en dat is Andy Capp, in ons land beter bekend als Linke Loetje. Deze beroepswerkloze getekend door Reg Smythe laat iedere dag opnieuw in de Daily Mirror en 500 andere kranten zien dat het leven ook heel plezierig kan zijn zonder dat men een vaste baan heeft.

Niet dat Loetje rijk is en op zijn zuurverdiende lauweren kan rusten. O nee! Loetje loopt in de steun. Met zo'n volharding en onverbeterlijke weerzin tegen werken dat zelfs menig geslaagd zakenman met overspanningsverschijnselen deze Jan met de Pet wel moet benijden. Loetje is een egoïstische, vloekende, kettingrokende, agressieve zuiplap die er niet voor terugschrikt zijn vrouw Doortje met de vuisten te bewerken indien zij niet voor voldoende geld zorgt om zijn dagelijkse pinten bier te bekostigen.

Loetje is dan ook ten enenmale ongeschikt om ook maar enige luister bij te zetten aan de feministische idealen. Sterker nog, hij laat geen gelegenheid ongebruikt om er zoveel mogelijk afbreuk aan te doen. Niet dat hij iets tegen vrouwen heeft. Integendeel. Zonder Doortje zou er van het huishouden niets terecht komen, dat beseft Loetje terdege. Barmeisjes worden door Loetje ook uiterst voorkomend behandeld. Al is het midden in de nacht, hij brengt ze naar huis. Vaak moeten ze dan wel zijn consumpties betalen. Wat dat betreft is hij konsekwent, zijn attenties dienen beloond te worden, in geld of in natura! Voelt Loetje zich dan

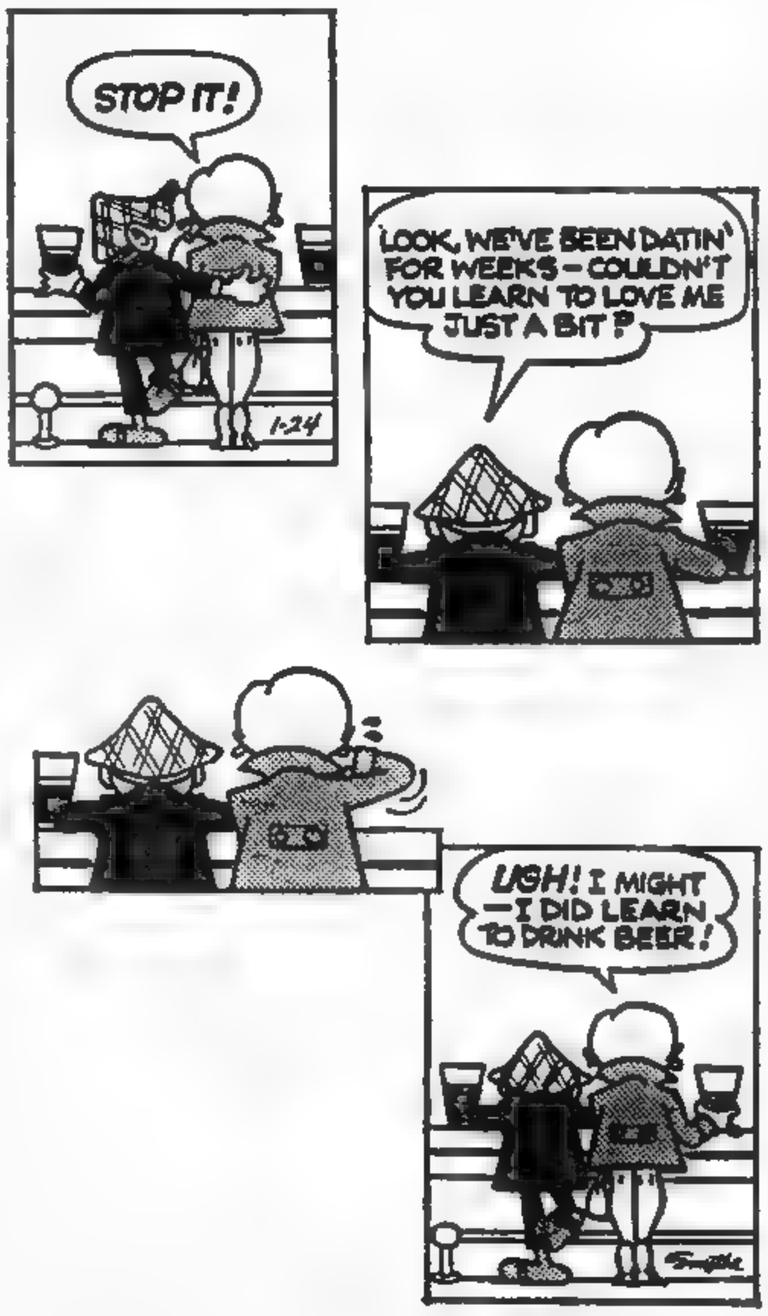

Loetje tegenwoordig handtastelijker!

nooit een profiteur? Heeft hij er dan nooit behoefte aan zelf de kost te verdienen? Niets daarvan! Hij doet juist alle mogelijke moeite om geen baan te krijgen.

Toch moet Loetje in een ver verleden gewerkt hebben, anders zou hij geen uitkering krijgen. Tekenaar Smythe heeft dat in een inleiding van één van zijn boekjes ook beaamd: 'Loetje is een vakman en al zijn jaren praktijkervaring als "Treacle Bender" (wat dat dan ook zijn moge) zouden verspild zijn als hij ook maar met iets minder genoegen nam!' Loetje heeft het wel eens geprobeerd, maar in de 23 jaar dat hij nu door de strip banjert (vanaf augustus 1957) is het hem nooit gelukt ergens langer dan vier uur in dienst te blijven. Zijn grootste zorg is dat zijn vrouw Doortje werk heeft. Haar ontslag betekent een bedreiging voor zijn redelijk zorgeloos bestaan. Bij het arbeidsbureau komt hij alleen om geld te halen en om te kijken of er voor Door beter betaald werk is. Als hem een baan wordt aangeboden, beschouwt hij dat als een belediging en de schaarse keren dat hij op een betrekking afgaat, zorgt hij er voor dat hij er zo belabberd uitziet dat niemand hem aanneemt. Ook licht verstuikte ledematen of een ver gevorderde staat van dronkenschap behoren tot zijn listenarsenaal om toekomstige werkgevers af te schrikken. Loetje heeft voor de werkloosheid *gekozen* en voelt zich er prima bij. Als anderen hem een mislukkeling noemen, komt zijn vrouw voor hem op: 'Ach nee,' zegt Door, 'die knaap is niet echt een mislukkeling! Hij is alleen helemaal beneden aan begonnen en hij kwam tot de ontdekking dat het hem daar best beviel!'

Flirten en twisten

Wie denkt dat Loetje als grootconsument van het pakket sociale maatregelen bij verkiezingen blindelings Labour stemt, vergist zich deerlijk. Het is bij hem letterlijk een kwestie van kruis of munt. Logisch, want diep in zijn hart is hij conservatief. Hij beschouwt zijn werkloosheid als iets wat hij met hard werken verdiend heeft en daar wil hij geen verandering in gebracht zien omdat dat 'onzekerheid' betekent. Vandaar dat hij zegt: 'Als je een baan hebt, loop je altijd de kans hem te verliezen. Ik wil zekerheid!'

Tot die zekerheden behoren ook zijn drie vaste verblijfplaatsen: de tapkast van zijn stamkroeg (van openings- tot sluitingstijd), het bed (na de kroeg, dus van diep in de nacht tot 's middags) en de bank (slapend of tv kijkend tot het tijd is om naar de kroeg te gaan).

Drinken en slapen zijn Loetje's favoriete hobby's. Daarnaast toont hij nog een actieve belangstelling voor voetbal, rugby, biljart, darts, gokken op paarden en het houden en verpatsen van duiven.

Kortom genoeg interesses om het de vroege en slaperige krantelezer mogelijk te maken zich van tijd tot tijd met Loetje te identificeren. Want hoe fraai de komische situaties ook uitgesponnen zijn, Loetjes kernproblemen blijven hetzelfde: drankzucht, geldgebrek, de daaruit voorvloeiende huiselijke twisten tussen Door en Loe (eigenlijk hebben ze elkaar allang niets meer te zeggen maar de gewenning is zó groot dat ze er geen puf in hebben elkaar te verlaten), de caféflirten en conflicten van Loetje en de jaloezie van Door. Het zijn situaties die je in heel wat gezinnen moeiteloos terug kunt vinden, met name in arbeidersmilieu's.

Herkenbaarheid

In die herkenbaarheid schuilt ook het grote succes van de strip. Onderzoekingen hebben uitgewezen dat Loetje de Engelse middenstand niet aanspreekt omdat hij een pet draagt en tot de arbeidersklasse behoort. Hij vindt wel weerklank bij arbeiders en aristocraten. Hoog-, en laagspanning in het werk zetten de mens kennelijk aan tot drank, huiselijke moeilijkheden en vreemde vrouwen. Buiten Engeland is Loetje het meest geliefd in Amerika (400 kranten) en Japan. Tekenaar Reg Smythe in een inter-

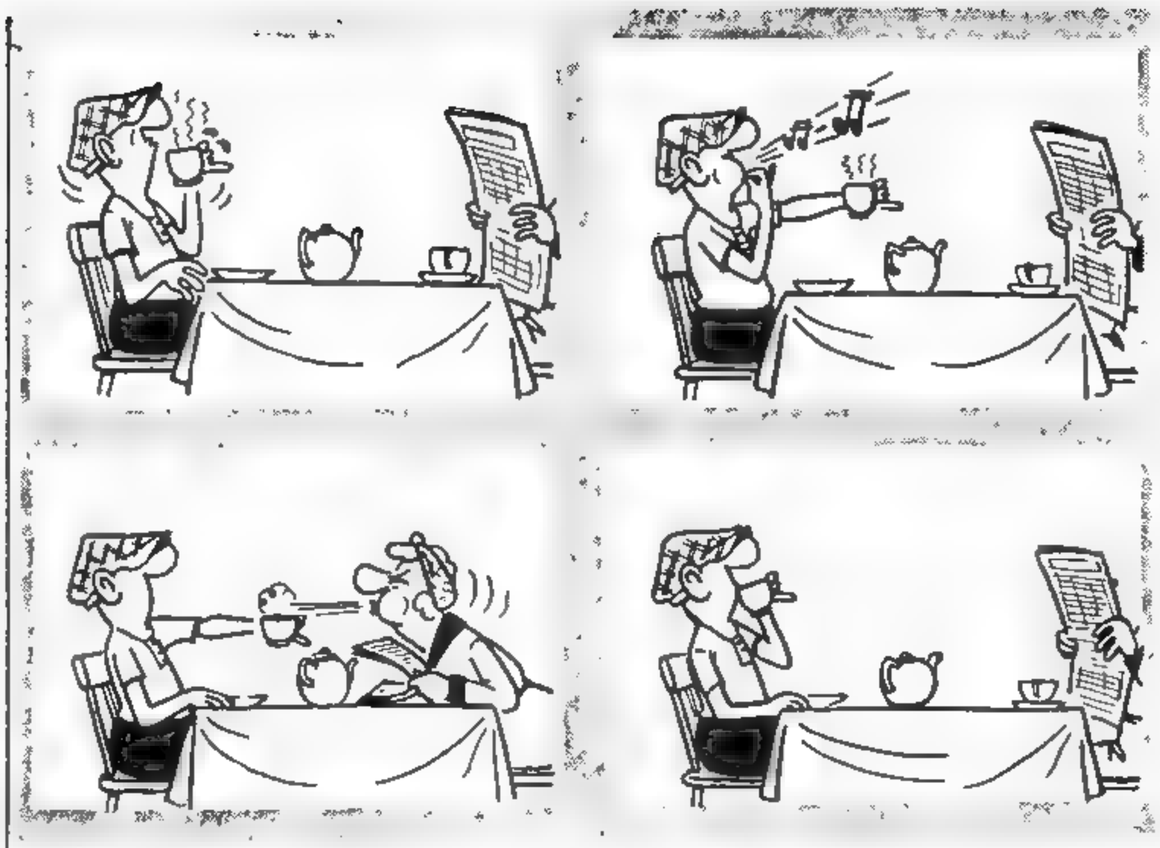

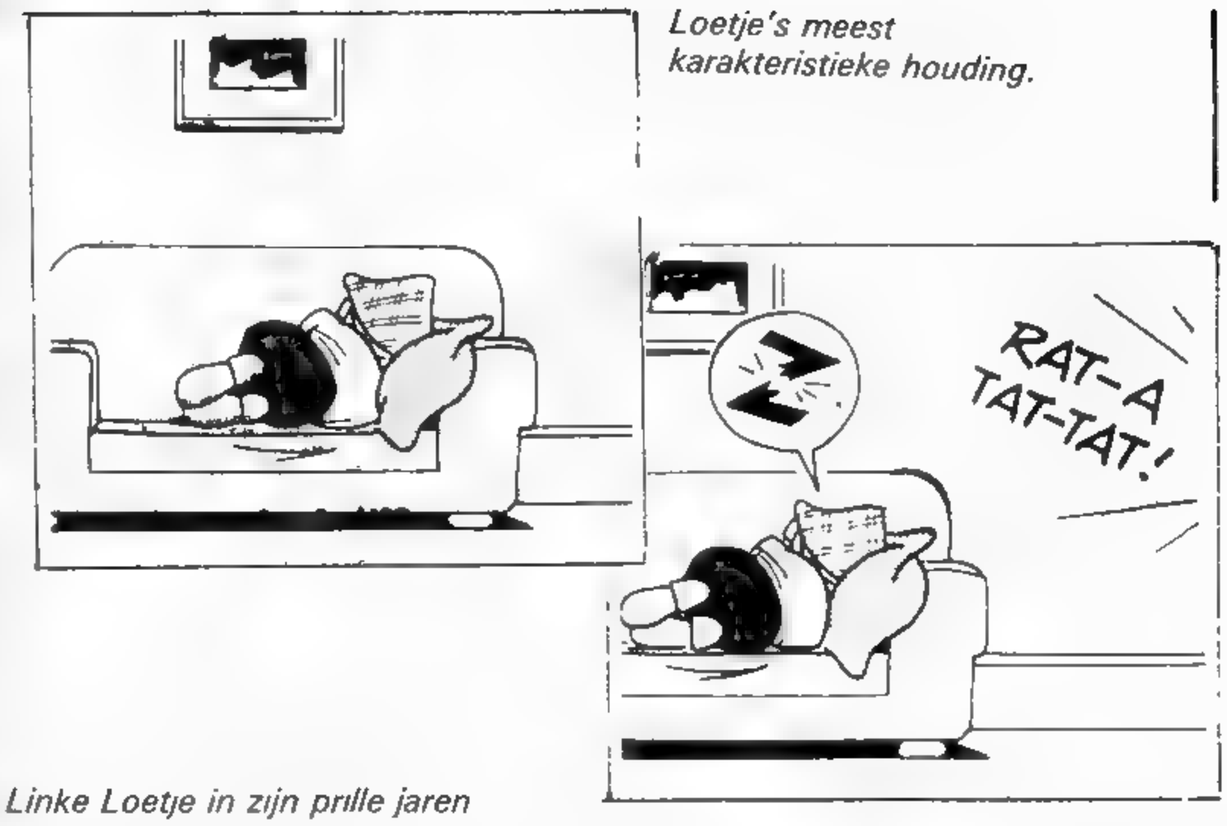

Loetje's meest karakteristieke houding.

Linke Loetje in zijn prille jaren

view: 'De hoofredacteur van een Turkse krant schreef dat Loetje een echte Turk is en de Jewish Record schreef dat Loetje ongetwijfeld een Jood is!' Van de stapels fanmail die Smythe ontvangt zijn de meeste brieven overigens van vrouwen. Zij zijn bijna allemaal positief. De vrouwen zeggen dat ze zelf met een Loetje getrouwd zijn die ze niet zouden willen missen ondanks zijn vele onhebbelijkheden.
'Loetje is een echte man en die zijn er tegenwoordig niet zo veel meer,' zeggen ze, 'de mannen worden verwijfder, zwakker en onzekerder, maar Loetje blijft zichzelf!'
Reg Smythe is evenals zijn stripfiguur een produkt van de arbeidersklasse die hij tekent en tot zijn verdriet ziet hij de klasseverschillen steeds groter worden evenals het onbegrip voor elkaars denkwereld.

Stotteraar

Reg Smythe werd in 1917 geboren in Hartepools, Yorkshire en groeide ook op in dat arme noordelijke deel van Engeland. Zijn vader was konstant werkloos en ook zijn eigen carrière kenmerkte zich door een veelheid aan banen en ontslagen. De linkshandige jongeling begon te stotteren toen hij op school rechts moest schrijven. Het werd zelfs zo erg dat hij in de tijd dat hij slagersbediende was alles op een papiertje moest schrijven als hij wat wilde zeggen. Deze handicap zou indirect de oorzaak zijn van zijn latere succes. Omdat hij in zijn tienertijd zonder werk zat tekende hij voor het leger waar hij als gewoon soldaat 11 jaar deel van uitmaakte, ook tijdens de tweede wereldoorlog. Na de oorlog kreeg hij één van de minste baantjes op het postkantoor. Vanwege zijn stotteren kon hij niet meedoen aan het personeelstoneel en daarom maakte hij het affiche voor een voorstelling. Het was zijn eerste tekening die zo in de smaak viel bij zijn vrienden dat ze hem aanmoedigden verder te gaan. Hij deed het en na veel teleurstellingen kwam hij op een bureau waar hij iedere keer als de wekker afliep een mop getekend moest hebben. Hij tekende free lance moppen van één tekening voor Reveille en de Daily Mirror. Zijn eerste Loetje was dan ook een voortbrengsel van een moppentapper, gebaseerd op de onverschilligheid van man en vrouw voor elkaar tijdens het ochtendmaal.
In augustus 1957 kreeg Smythe van de Mirror de opdracht een strip te maken met die 'achteloze Jan met de Pet' als hoofdfiguur. In het begin zag Smythe er niet veel in maar een half jaar later kwam Loetje (Andy Capp) in alle edities van de Mirror, het lijfblad van de arbeidersklasse. Vanaf dat moment kwam het succes razendsnel. En met het succes kwamen ook het geld en de drank. Het stotteren verdween.
Het is duidelijk dat Smythe veel van zijn filosofieën in Loetjes mond legt. Zo heeft hij een hekel aan de te fel naar emancipatie strevende vrouwen die volgens hem geen snars begrijpen van de subtiele verhoudingen van het huwelijk in de arbeidersklasse. Daarom zegt Loetje: 'Door, natuurlijk mag jij er je eigen mening op nahouden, als je mij er maar niet mee lastig valt.' En: 'Je bent vrij te doen wat ik wil; of vrij te doen wat je zelf wilt maar dan krijg je klappen!'
Door de jaren heen is Loetje evenals Reg Smythe nauwelijks veranderd, al hebben er een paar lichte verschuivingen plaats gevonden. De ogenblikken dat Loetje en Door *proberen samen uit te gaan* zijn nog zeldzamer geworden en de beide partners zijn op een punt gekomen dat ze het als een blijk van liefde beschouwen als ze antwoord krijgen op hun scheldkannonades. Bekvechten is het hoogst aangeslagen onderdeel van hun relatie geworden, stilzwijgen is dodelijk.
Een andere verschuiving is dat Loetjes lippen en handen wat losser zijn geworden. Kon hij een tiental jaren geleden een vrouwelijke bezoeker van zijn stamcafé negeren, nu is dat er niet meer bij. Al het vrouwelijk schoon is wild voor hem geworden al zijn Loetjes jachtmethodes weinig subtiel te noemen. Daarbij is het natuurlijk treurig dat met het klimmen der jaren zijn aantrekkingskracht voor vrouwen niet is toegenomen. Voor een afscheidskusje moet hij meer dan 2 mijl lopen en als hij een keer op Italiaanse wijze een tikje op een vrouwenbil geeft, wordt hij wegens poging tot aanranding in het cachot gesmeten.

Conventioneel

Hoewel Linke Loetje een conventionele, schematisch getekende strip is in de humoristische traditie is het één van de zeldzame strips die het arbeidersmilieu als onderwerp hebben. Het vreemde is dat je zou verwachten dat Loetjes populariteit met het veranderen van de maatschappij wel zou moeten inboeten. Hij is immers een man in een mannenwereld die vrouwen alleen ziet als lustobjekt of werkpaard, maar uitsluitend in dienst van de man. Zijn opvattingen zijn ook in alle andere opzichten bijzonder conventioneel. Andy Capp is een zwarte bladzijde in het boek van de feministen en andere groeperingen die zich inzetten voor de gelijke rechten van man en vrouw. Bovendien lijkt de herkenbaarheid minder te worden, maar het blijkt de strip juist extra humoristisch te maken. Terwijl in werkelijkheid de nieuwe fornuizen, afwasmachines en andere elektrische hulpmiddelen de huizen van de burgers beginnen uit te puilen en ook werklozen het niet meer zonder auto hoeven te stellen, is alles in het gezin Capp nog van voor de oorlog. Loetje en Door lopen als zij ergens naar toe willen, en dat is geen modern 'trimmen' of 'joggen' maar gewoon ouderwets lopen omdat ze geen geld hebben voor een auto. Verder wast Doortje nog met de hand in een oude teil en schrobt ze het zeil op de grond met water en zeep in plaats van dat ze een hoogpolig tapijt met een nieuw merk klopzuig-en-veeg Hoover schoonglijdt. Loetje en Door zijn nostalgische figuren geworden in een maatschappij die zichzelf in luxe voorbij groeit. Ze zijn de herinneringen aan vervlogen dagen en daarom ontroerend in plaats van woede verwekkend.

Eigenzinnig

Zoals met alles zijn de Engelsen ook op stripgebied eigenzinnig. Strips importeren is er praktisch niet bij. Zoals met de meeste dingen huldigen zij het principe 'Engeland voor de Engelsen'. Uitvoeren doet men natuurlijk maar al te graag en Andy Capp ofwel Loetje is de best verkochte exportstrip. De belangstelling voor de levenswandel van de kleine drinkebroer is zó groot dat daar voorlopig geen verandering in komt. In Engeland zijn er meer dan 35 boekjes verschenen met gebundelde krantestrips van Loetje, in Amerika bij uitgeverij Fawcett meer dan 28 en in Nederland ongeveer 5. Hij verschijnt in 34 landen en wordt in 13 talen vertaald. De moreelondermijnende slampamper Loetje spreekt kennelijk de universele taal van het hart die aanspreekt van Rusland tot Amerika. Dat het onbegrip tussen man en vrouw centraal staat in het merendeel der bewierookte strips is niet zo vreemd. Reg Smythe zegt dat het een van de droeve feiten in het leven is, waar niet aan te ontkomen valt. 'Het heeft geen enkele zin een vrouw te vertellen wat je van haar vindt. Het is tijdverspilling''. Als de tekenaar dan ook nog vermeldt dat mensen uit het noorden van Engeland nooit opgeven en dat scheiden laf is, wordt het helemaal zonneklaar dat Loetje en Door (Andy en Florrie) hun levende voorbeelden vlak bij huis kunnen vinden. Voor Doortje mag Loetje dan niet de laatste der BIG SPENDERS zijn, voor de lezer zorgt de pessimistische optimist honderden malen voor een open doekje. En wat is dat niet waard? Bij nader inzien is Loetje's nietsdoen met geen goud te betalen!!!

Kees de Bree

HELLO, A WIRE!
'EXPECT COUNT FRITZ VON PUMPERNIKEL - JUST OVER FROM GERMANY - CANNOT SPEAK WORD OF ENGLISH - YOU'LL LOVE HIM'
MY LATEST FROM PARIS WILL SPEAK LOUDER THAN WORDS, ANYWAY—
AND WITH A LITTLE AID TO NATURE, I THINK WE SHOULD MAKE AN IMPRESSION ON THE COUNT—
AH! THERE HE IS—
WHY, WHAT'S THIS?
FRITZ!
PETT

De allereerste Jane-strip, 1932

Jane, morele oppepper voor de Britse frontsoldaat

door Rob van Eijck

Wie altijd gedacht heeft dat Engelsen zulke onderkoelde mensen zijn, zal zijn mening moeten herzien na een kennismaking met de strip *Jane*. Uit het sukses van deze strip blijkt dat het beeld van de traditionele Engelsman met zijn 'stiff upperlip' nauwelijks met de werkelijkheid overeenkomt en dat de term 'stiff' op andere lichaamsdelen van toepassing is dan op zijn 'upperlip'

Het is bekend dat de Engelse krantenstrip die, in tegenstelling tot de tijdschriftstrip, vrijwel uitsluitend voor volwassen (of in ieder geval meerderjarige) lezers bestemd is, zich zelden door preutse opvattingen heeft laten remmen. Enig beschaafd bloot is in Engelse realistische strips algemeen aanvaard. Meestal echter wordt dit bloot in de marge toegepast, vormt het niet het hoofdonderwerp van het verhaal en dient het slechts ter aankleding van de vormgeving. Maar er zijn uitzonderingen en de beroemdste daarvan is *Jane's Journal*, oftewel *Diary of a bright young thing*. Jane heeft een lang leven gekend, van 1932 tot 1959, onder de liefdevolle handen van twee tekenaars, Norman Pett en Mike Hubbard, en één scenarist, Don Freeman.

AHA!—ONE OF THE BRIDES IN THE BATH!
HA! HA!
VIVE LE BAIN!
LADY JANE GAY—THE SECURITY SIREN, I PRESOOM? I'M SMILER—
THAT'S AS OBVIOUS TO ME AS MY NAME SEEMS TO BE TO YOU!
SHUN!—I CAN'T STAND-A-TEASE!—HA! HA!—JOKE!—GET IT?
YES—BUT I DON'T WANT IT!—SEE YOU LATER, BOYS—
VIVE LA JANE!
HURRAY!

Een gemiddelde oorlogsstrip, 1944

De eerste strip van Jane is gebaseerd op een ware gebeurtenis. De vrouw van Norman Pett (die overigens model heeft gestaan voor Jane) werd gevraagd zich te ontfermen over ene Graaf Fritz uit Duitsland, die geen woord Engels sprak. Toen zij met deze graaf kennis maakte, bleek het een rashond te zijn, een Duitse dashond. Ontzettend leuk natuurlijk, een dergelijk misverstand, en dus maakte Norman Pett er een stripje van dat hij naar de Daily Mirror stuurde. De Mirror zag er de grap ook wel van in, en dus startte in 1932 *Jane's Journal* met deze internationale wankommunikatie (niet de enige overigens tussen Engeland en Duitsland in de dertiger jaren).

Pin-up girl

Tot 1938 beleefde Jane in haar dagboek korte, op zichzelf staande gags van een nogal onbenullig karakter. In 1938 ging tekstschrijver Don Freeman zich er mee bemoeien, waardoor Jane langere avontuurtjes begon te beleven, gespreid over een aantal afleveringen. Maar pas in de oorlog bereikte zij een Olympische hoogte: tot volle wasdom gekomen werd zij de pin-up girl van het voltallige Britse leger. Ook vóór de oorlog was zij niet te beroerd om in nachtpon te verschijnen of hier en daar wat kleding te verliezen, maar tijdens de oorlog werd dit haar specialiteit. Zo vaak mogelijk, het liefst in iedere dagelijkse aflevering, verloor zij op z'n minst haar bovenkleding. Het was voor schrijver en tekenaar een hele klus om telkens weer nieuwe manieren te vinden om Jane uit de kleren te helpen, en dat is wel te zien ook, want de herhalingen en onwaarschijnlijkheden zijn dik gezaaid. Maar goed, het doel werd bereikt: de arme, eenzame Britse soldaten kregen een ferme opsteker in hun harde strijd tegen de vijand. Er doen vele sterke uitspraken de ronde over Jane's invloed op de frontsoldaten: na de aflevering waarin Jane zich voor de eerste keer volledig bloot gaf had een Britse divisie binnen een week de vijand tien kilometer teruggedreven, terwijl een andere spontaan een grootscheepse aanval had ingezet. Dit soort sterke verhalen zijn van eenzelfde vettigheid als de man-talk die in beschonken toestand in de kroeg veelvuldig te berde wordt gebracht, maar toch wijst het bestaan van dit soort anekdotes op een niet te loochenen feit: namelijk dat Jane ongelofelijk populair was bij de Britse soldaten.

Darvoor zijn ook andere

bewijzen aan te dragen. Tijdens de oorlog bestond er een suksesvolle striptease-show, waarin het hogetpunt werd gevormd door een optreden van Jane herself. Zij werd vertolkt door ene Christabel Leighton-Porter, die na de oorlog, in '48, de Jane-rol speelde in de film 'The adventures of Jane'.

De allerlaatste Jane-strip, 1959

ALL THAT REMAINS IS THE FUTURE, GEORGIE— I LOVE YOU ALWAYS!
JANE, DARLING, NOW'S THE TIME TO SAY GOODBYE TO THE PAST—WE'VE LOTS TO DO, PLANNING AHEAD— LET'S QUIETLY DISAPPEAR AND START AGAIN... TOGETHER...
O.K. GEORGIE... LET'S GO...
THE END

Jane is dood, leve Jane

Het is tegenwoordig niet meer zo gemakkelijk te geloven dat een heel leger zo hitsig werd van de avonturen van deze Jane. Goed, ze verliest met grote regelmaat en onder de meest onwaarschijnlijke omstandigheden haar boven- en onderkleding, en soldaten die lang in een geïsoleerde positie aan het front zitten, zullen vermoedelijk wel onmiddellijk wild worden als ze iets zien dat een beetje op een vrouw lijkt, maar toch is de Jane-strip met het huidige vergelijkingsmateriaal ernaast nogal onschuldig en eigenlijk vrij fatsoenlijk. Tekenaar Norman Pett is niet zo'n virtuoze tekenaar, maar je kunt zien dat hij erg veel lol heeft gehad in het tekenen van Jane. Luchtig, een beetje op het slordige af, zet hij de oppervlakkige belevenissen van Jane op papier.

De strip heeft duidelijk charme en weet te boeien, ondanks de simpele tekeningen en de nogal onbenullige verhaaltjes, waarin het Engelse leger, en natuurlijk ook de vloot en de luchtmacht, op patriottistische wijze verheerlijkt worden; maar dat spreekt vanzelf in oorlogstijd. Niet iedere Engelse soldaat is trouwens een held die uitblinkt door louter goede eigenschappen. Er lopen ook heel wat figuren rond die uit minder heldhaftig hout zijn gesneden, en via hen wordt er op relativerende wijze zelfs enige milde zelfspot gedreven.

Na de oorlog ging Norman Pett nog een tijdje door met Jane, maar in 1948 gaf hij haar over aan Mike Hubbard, die al een tijdlang zijn assistent was geweest. Hubbard heeft Jane's avonturen nog tot 1959 op papier gezet, maar hij miste de persoonlijke, lichte toets van Pett, zodat Jane's verhalen dichtslibden tot melodramatisch gezeur. In 1959 werd er een punt achter haar karrière gezet, met de beroemde laatste scène, waarin zij in een roeibootje afdrijft, in de armen van haar al jarenlang trouwe geliefde Georgie Porgie, onder de laatste stralen van de ondergaande zon. En wie kan zich een romantischer (of melodramatischer) einde voorstellen?

MERCY!— NOW THE OLD SOW'S AFTER ME!
TALK ABOUT PEARLS BEFORE SWINE!— SHE'S GOT HALF MY DRESS!!
BE OFF YE HUSSY— OR I'LL SET THE DOG ON YE!— THIS BEAN'T A NUDIST. COLONY!
PHEW!—I'LL BE GLAD WHEN I GET YOU KIDDIES TO THE CENTRE!
GOODNESS!—BE CAREFUL, TOMMY!—HOPE I DON'T MEET ANYONE I KNOW— ESPECIALLY THE COLONEL!
R-R-RIP!
WHY, IT'S DARLING JANE!— QUITE THE LITTLE MOTHER, ISN'T SHE, POPSIE?
DA DA!

THIS IS LIKE ONE OF THOSE NIGHTMARE JOURNEYS—
—WHEN YOU KEEP ON GETTING OBSTRUCTED—
—AND HUNG UP—
AND FIND YOURSELF OUT OF DOORS IN YOUR UNDIES!!!

Er zijn daarna nog twee pogingen gedaan om op Jane's sukses voort te bouwen met eigentijdser types,, maar zowel *Patti* ('59-'61) als *Jane, daughter of Jane* ('61-'63, van onze eigen Mazure) hebben het niet gehaald. Jane was dood en bleef dood.

Dat wil zeggen: op papier. Want voor vele Britten is Jane helemaal niet dood. Zij bestaat nog steeds in hun herinnering aan de oorlogstijd, toen zij zich verdienstelijk maakte als morele oppepper voor de soldaten aan het front.Haar charmante onhandigheid heeft Jane tot een Brits begrip gemaakt, ook nu nog, ruim twintig jaar na haar verschijnen.

ROMEO BROWN

Alfred Mazure is in Nederland algemeen bekend door zijn al haast legendarische Dick Bosstrip. Dat hij ook nog andere strips getekend heeft is minder bekend. Aan zijn eerste strips is in Stripschrift 29/30 al aandacht besteed met een herdruk van *De Chef*. In 1946 verhuisde Mazure naar Engeland en liet zich naturaliseren. Weliswaar zette hij op veelvuldig onderzoek in 1963 de Dick Bos-serie voort, maar de verandering in tekenstijl liet al zien dat hij inmiddels niet stil had gezeten op tekengebied. Lange tijd tekende hij voor engelse kranten strips zoals *Carmen & Co.*, *Sam Stone* en *Bruce Hunter*. Deze laatste strip uit 1947/48 leek erg veel op Dick Bos. In latere jaren ging hij zich ook steeds meer met het illustreren van boeken bezighouden, en zelf geïllustreerde en niet-geïllustreerde boeken schrijven. Een aantal daarvan zijn ook in Nederland bekend, zoals de Ape-detectives en Sheherazade. Een bekendere engelse strip die door Mazure getekend is, is Jane, daughter of Jane in de Daily Mirror van '61-'63.
Eerder echter had hij voor deze krant de detectivestrip Romeo Brown getekend. De strip verschijnt voor het eerst op 1 september 1954 en Mazure heeft eraan gewerkt tot eind 1956. Daarna neemt Jim Holdaway de strip over tot aan zijn dood in 1971.
Romeo Brown is een duidelijke tegenhanger van Dick Bos, erg onhandig en shabby. Als er gevochten wordt delft hij het onderspit. Meer Columbo dan James Bond. De ontrafeling van de misdaad berust vaak op toevalligheden en met vrouwen gaat hij om als een verlegen schooljongen. De tekenstijl lijkt meer op de late dan op de vroege Dick Bosverhalen, en het geheel ademt een sfeer die enigszins aan Rip Kirby doet denken.
In de komende nummers van Stripschrift zullen een aantal door Mazure getekende episodes van de Romeo Brown-serie herdrukt worden. Het hier afgedrukte verhaal is de eerste episode die in september 1954 van start ging. Wij hopen dat de lezers aan deze herdruk van een beroemde nederlandse tekenaar veel plezier zullen beleven.

Jac Drewes

MIRROR FEATURES present ROMEO BROWN

World rights reserved — Daily Mirror Newspapers, Ltd.

VERTALING: INEKE OVEREEM
LETTERING: ERNST POMMEREL

DE DAGBOOT OVER HET KANAAL NADERT DOVER..
NOG 10 MINUTEN EN WE ZIJN BIJ DE BRITSE DOUANE - IK BEN BANG, SCHAT!
PFF! NIEMAND HEEFT ONS NOG GEPAKT!
TOT ZIENS, GRAVIN! - IK HOOP DAT U EN DE GRAAF GENIETEN VAN UW EERSTE VERBLIJF IN ENGELAND!

OOK TOT ZIENS, MR.-EH-? U MOET EENS BIJ ONS KOMEN LOGEREN, OP ONS KASTEEL IN NARKSBURG. HET WAS AARDIG DAT U ONS ZOVEEL OVER ENGELAND VERTELDE, MR-EH-...

KIJK, MARY, DAAR WAS INSPECTEUR BASSET NET! H'IJ KENT ONS - WE WORDEN VAST GEFOUILLEERD!
GEEN PANIEK EN NOEM ME GEEN MARY! - IK BEN NU EEN GRAVIN EN IK HEET OLGA, ONTHOUD DAT!

ALLES HEEL GEWOON, BEHALVE HET BEVALLIGE HANDJE DAT EEN DIAMANTEN HALSSNOER IN DE ZAK VAN DE ARGELOZE JONGEN LAAT GLIJDEN...

DEZE SCENE WORDT LIEFDEVOL BEKEKEN DOOR HAAR ECHTGENOOT, DE PSEUDOGRAAF VAN NARKSBURG...
GOED ZO, MEISJE! JE BENT DE HANDIGSTE VAN ONS ALLEMAAL IN 'T VAK

MAAR ER Z'IJN NOG TWEE GETUIGEN: MR. EN MRS. HIGGS, BETER BEKEND BIJ SCOTLAND YARD ALS "FINGERS" EN Z'IJN VROUW "PUSSY".
KIJK, "FINGERS", ZE LEVERT HEM DIE OUDE TRUC, DAT IS ONZE KANS. DIE JONGEMAN HOUDEN WE IN DE GATEN.....

HÉ, PUSSY! DIE KNUL IS ERDOOR EN W'IJ OOK! DAT IS DE KANS OM DIE STENEN TE PIKKEN, NU ZE MARY EN HAAR MAN AAN HET FOUILLEREN Z'IJN!
EXIT
KAZ
N211

IK ZEI TOCH, DAT IK GEEN DIAMANTEN HAD!

JE BOFT WEER, VRIENDJE! IK KAN NIETS VINDEN.

MISSCHIEN HEEFT JE VROUW MINDER GELUK!

N212

IN DE RUIMTE WAAR REIZIGERS GEFOUILLEERD WORDEN

EEN HOOP GEDOE OM NIETS! KAN IK ME *AANKLEDEN*?! IK KRIJG HET KOUD!

JAZEKER, MEVROUW U KUNT GAAN!

ZE HEBBEN HET VAST BIJ EEN ONSCHULDIGE TOERIST WEGGESTOPT

BUITEN ONDERTUSSEN

KLAAR PUSSY? DIE SUL KOMT ERAAN! DIE VROUW HEEFT DE DIAMANTEN IN Z'N LINKER JASZAK GESTOPT, ONTHOU DAT! ZAL DIE EVEN BALEN, ALS ZE ONTDEKT DAT WE HAAR VÓÓR Z'N GEWEEST!

REKEN MAAR! NU EVEN 'N GOOCHELTRUC EN OVER 5 SECONDEN Z'IJN WE R'IJK!

TO THE BOAT

TO THE CUSTOMS

DAAR KOMT IE! NU TEGEN HEM AANBOTSEN EN DE DIAMANTEN UIT Z'IJN ZAK HALEN!

ZET 'M OP, PUSSY.

N213

MAAR ALS BIJ TOEVAL

POEH! VEEL TE WARM VOOR EEN JAS, IK DOE HEM UIT!

VERDOMME!

VERVLOEKT, WAT EEN STOMME PECH!

I DIE BOOTTREIN KAN ME WAT. KUNT U ME NAAR LONDEN BRENGEN?- HEART-THROB STREET 26

STAP IN, CHEF! VOOR GELD DOE IK ALLES - NOU JA, BIJNA ALLES.

DAAR GAAT 'T! IK HEB NOG NOOIT EEN DIAMANTEN HALSSNOER ZO SNEL ZIEN VERDWIJNEN!

GEEFT NIET, PUSSY. IK HEB Z'IJN ADRES GEHOORD! WE KRIJGEN HET NOG WEL!

STEL JE VOOR: ZO'N STOMME KNUL DIE MET EEN FORTUIN OP ZAK RONDRIJDT ZONDER HET TE WETEN!

M'IJN ENIGE TROOST IS HET GEZICHT VAN DIE NEPGRAVIN ALS ZE MERKT DAT DE VOGEL GEVLOGEN IS!

N214

WEL, DAN KUNNEN WE NU LACHEN, WANT ZE KOMT ER AL AANHOLLEN MET HAAR MANNETJE!

SCHIET OP OF WE Z'IJN HEM KWIJT!

K'IJK NOU! DAAR HEBBEN WE DE NEPGRAAF EN -GRAVIN!

HALLO LIEVERDS WAT HEBBEN *JULLIE* EEN HAAST! ZOEK JE SOMS IEMAND?

N215

OH, BEN J'IJ HET, LIEVE PUSSY! BEN JE OP EREWOORD VRIJGELATEN?! WAAROM ZOUDEN WE IEMAND ZOEKEN?

WAT BEN IK DAAR BLIJ OM, LIEFSTE MARY, WANT IK MAAKTE ME AL ONGERUST!

DIE KAT PROBEERT ME UIT TE HOREN LAAT 'R MAAR!!

NU KOMT DE KLAP!

MISSCHIEN ZOCHT ONZE LIEVE MARY WEL DIE AARDIGE JONGENS MET DAT WARRIGE HAAR, DIE EEN TAXI NAAR LONDEN NAM!

HEMEL! WAT WEET Z'IJ VAN MR. BROWN?.. ZE KAN ONMOGELIJK IETS WETEN VAN DE DIAMANTEN... OF TOCH?!

LUISTER, FELIX, WE MOETEN DEZE DIEVEN ZIEN KWIJT TE RAKEN. ZE WETEN IETS! IK HEB HET ADRES VAN DIE KNUL! ALS WE SNEL Z'IJN, HEBBEN WE DE DIAMANTEN TERUG VOOR H'IJ ZE ZELF ONTDEKT!

?

N216

IK GELOOF DAT IK WEET WAT ZE DENKEN.

WE MOETEN DIE BLOEDZUIGERS ACHTER ONS LATEN! WE HEBBEN TOCH DIE VENT Z'N ADRES? ALS WE HANDIG Z'IJN, GAPPEN WE DE STENEN ZÓ WEG!

SORRY LIEVERD, WE KUNNEN NIET BLIJVEN BABBELEN! IK GEEF JE GEEN HAND, WANT IK RAAK LIEVER GEEN VINGERS KWIJT!!

IK WEET HET, LIEFJE! ALS JE EENMAAL *ONHANDIG* WORDT!

Romeo Brown

N217

' NEE MAAR, GRAVIN '...

IK MOEST GEWOON KOMEN, ROMEO '

EN NU AAN DE SLAG

' M'JN MAN LIET ME ALLEEN VOOR EEN ZAKENGESPREK, DUS DACHT IK DAT JE MISSCHIEN WEL MET EEN ARM EENZAAM MEISJE ZOO WILLEN DINEREN !

WAAR WACHTEN WE OP ? IK WEET PRECIES DE GOEIE TENT !

IK SCH'JN ONWEER-STAAN-BAAR TE Z'JN !

"WACHT EENS, JE GAAT TOCH ZEKER NIET ZONDER JAS UIT ?

JA ! HET IS TOCH NIET ZO KOUD ?

JAWEL ! EN IK MOET ER NIET AAN DEN-KEN DAT JE DIE GOK NEEMT ! DOE JE JAS AAN... VOOR M'J... ALSJEBLIEFT ?

IK VIND EEN LIFT TOCH ZO ROMAN-TISCH - ZO INTIEM, VIND JE NIET ?

HET IS NOGAL KLEIN, HÈ ?

N219

WAT VOOR VREEMDE MACHT HEB JE OVER M'J ?

MUH ?! HAVE I ?... WELL, I STUDIED YOGI A BIT...

JE DOET ME WAT, J'J MOOIE GROTE MAN

EN NU DE STENEN ! IN DEZE ZAK VERDOMME ! HIJ IS LEEG !!

OH J'J... ROMBO ! NOU MOET IK M'N LIPPENSTIFT WEER BIJWERKEN. WACHT HIER EVEN.

DE DIAMANTEN ZITTEN NIET MEER IN Z'JN ZAK ! ZE MOETEN IN Z'JN FLAT Z'JN ! IK HOU HEM DE HELE AVOND WEG, ZORG DAT JE ZE VINDT ! IK HEB DE DEUR OPENGELATEN !

O.K. SCHAT, DAT IS ZÓ GEBEURD

TERW'IJL ROMEO OP DE LIEFL'IJKE NEPGRAVIN WACHT, KOMT EEN TAXI AAN MET DE ANDERE OP-LICHTERS - "PUSSY" EN HAAR MAN "FINGERS"

DIT IS HET ADRES ! STOP HIER, IK ZIE DIE KNOL B'J DE LIFT STAAN !

'N MINUUT LATER EN H'J ZOU Z'JN VERTROK-KEN

WACHT HIER ! IK PROBEER DIE DIAMANTEN UIT Z'JN ZAK TE PIKKEN

ALS ZE NIET IN Z'JN ZAK ZITTEN, MOE-TEN ZE IN Z'N FLAT Z'JN ! BL'IJF IN DAT GEVAL B'J HEM EN GEEF ME EEN UUR OF ZO OM HET HUIS TE DOOR-ZOEKEN.

O.K HOU JE GEDEKT

N220

IK WOU DAT DE GRA-; VIN TERUG-KWAM !

OOOH... HELP !... NEEMT U ME NIET KWAL'IJK

HÉÉ... RUSTIG AAN, MEISJE !

N221

SHIT ! GEEN DIA-MANTEN IN Z'JN ZAK !

U STRUIKELDE ! GOED DAT IK U VAST-PAKTE !

DANK U WEL... OH... IK *KEN* JOU ! WE ZATEN OP DEZELFDE BOOT !

negentien

JA, VERDRAAID, NOU HERKEN IK JE.

SORRY DAT IK JE LIET WACHTEN!

IK HERINNER ME JOU: HEEL GOED! JE WAS DE ENIGE ECHTE *MAN* AAN BOORD!

GOEIE GENADE! OLGA, M'JN BESTE VRIENDIN! W'J Z'JN ALS ZUSJES VOOR ELKAAR! - WE WETEN *ALLES* VAN ELKAAR! NIETWAAR?

JA... DAT IS ZO, LIEVE PUSSY. JE MOET ERGENS HEEN ZEKER?

OH NEE, IK HEB NIETS TE DOEN VANAVOND! STEL ME VOOR AAN JE KNAPPE VRIEND, LIEVE OLGA..

N222

IK HEB EEN IDEE! ALS JULLIE ZULKE GOEIE VRIENDINNEN Z'JN, LATEN WE DAN SAMEN ETEN!

IK WEET ZEKER DAT LIEVE PUSSY PLATZAK IS.

NEE, LIEFSTE OLGA, IK VIND HET EEN UITSTEKEND IDEE!

N223

WEET DIE HEKS IETS VAN DE DIAMANTEN? OF BLUFT ZE ALLEEN MAAR?

OH BOY! DIT IS PAS LEVEN!!

ZOU DIE HAAI HEM AL GEROLD HEBBEN? IK MOET DICHT B'J HAAR BL'JVEN!

WALGELIJKE TRUT!

IK WED DAT HEEL LONDEN JALOERS OP ME IS!

IK HOOP DAT ZE STIKT IN DE CHAMPAGNE!

DIT IS EEN VERDOMD GOEIE CLUB, MEISJES! *EEN* MOMENTJE EN IK HEB EEN TAFEL.

W'J WACHTEN HIER

N224

WAT NOU, J'J GENIEPIGE TASJESDIEF!! WAAROM VOLG JE ME?! IK WED DAT JE IETS UITBROEDT IN DAT VALSE HOOFD VAN JE - LAAT M'JN JURK LOS!

LAAT M'JN HAAR LOS, J'J PRUL VAN EEN GRAVIN! - IK WEET WAT J'J VAN DIE VENT MOET, EN ALS JE NIET UITK'JKT, VERTEL IK 'T HEM...

KOM MEE, MEISJES. IK HEB EEN TAFEL!

WAT HEB JE EEN ONGELOFEL'JKE JURK AAN, OLGA!

SCHITTEREND HAAR HEB JE TOCH, LIEFSTE PUSSY!

N225

WAUW!! DIT IS DE BESTE AVOND VAN M'JN LEVEN!

JA HELEMAAL TE GEK!

IK VERGEET 'M NOOIT MEER!

HIELD DE MUZIEK MAAR NOOIT OP.. IK ZOU EEUWIG KUNNEN DANSEN . MET JOU!

HUH.. WAT EEN HEERL'JK IDEE!

GEK HÈ! JULLIE Z'JN DE ENIGE MEISJES DIE NIET KLAGEN OVER M'JN DANSEN!

WAT BEW'JST, DAT DIE ANDEREN MAAR KLETSEN OVER M'JN SLECHTE DANSEN - IK MOET ALLEEN GOEIE PARTNERS HEBBEN... ZOALS JULLIE...

WAT EEN AVOND! ZULLEN WE IN M'JN FLAT NOG EEN DRANKJE NEMEN?

O.K!

DA'S GOED

HÉ! WAT IS DAT? DE DEUR VAN M'JN FLAT IS OPEN EN ALLE LICHTEN BRANDEN!

N 226

GOED WERK, FELIX!!

OH MOET JE *NOU* TOCH ZIEN!

GOEIE LIEVE MANNIE! IS ER VANDOOR *MET* DE DIAMANTEN!

N227

KIJK - ER IS INGEBROKEN - DOOR *HEN*!

TWEE NOG WEL! EN ZO TE ZIEN HEBBEN ZE ELKAAR NA 'N FLINKE KLOPPARTIJ UITGE - SCHAKELD!

FELIX!!

FINGERS! *LIEVERD!*

JOUW ROTTIGE FELIX HEEFT M'IJN SCHATTEBOUT NEERGESLA - GEN- H'J MOEST HIER VOOR JOU DE DIAMAN - TEN STELEN.

MEISJES!

NATUURLIJK! ZE Z'IJN VAN M'J, IK HEB ZE ZELF GESTOLEN J'J EN DIE SCHURK VAN JE PROBEERDEN ZE AF TE PAKKEN!

N228

GEMENE KAT! IK ZAL JE LEREN!

EN *IK* ZAL JOU EEN LES JE LEREN DAT JE NOOIT VERGEET!!

OUCH!

WHAM!

SLAP!

SCREECH

EN IK VOND ZE EEN STEL ENGELEN! GOD, WAT BEN IK STOM! IK HAD HET KUNNEN WETEN! VOOR M'IJ VALLEN ZE TOCH NOOIT?

ZEG EENS?... IK WED DAT DIE INBREKERS OP DIE DIAMANTEN UIT WAREN DIE IK IN DE BADKAMER HEB GELEGD

WAT!

BADKAMER?

OH NEE... LAAT DAT, J'J KLEINE STINKERD ZE Z'IJN VAN M'J!

DAT HAD JE GEDACHT

N229

SORRY, MAAR IK DOE DE DEUR OP SLOT, DAMES. NEEM 'N LEKKER KOUD BAD TERWIJL IK DE POLITIE BEL!

'N MOOI GEZICHT VERTROUW IK NU OOK NIET MEER OF 'T MOET *HEEL* MOOI ZIJN!

TIEN MINUTEN LATER...

AARDIGE VANGST, M'IJNHEER! DEZE HEREN Z'IJN BEKENDE OPLICHTERS - DE ENE IS 'N EUROPESE GRAAF, OF ZOIETS, EN DE ANDERE STAAT BEKEND ALS "FINGERS"

NEEM ZE MEE, AGENT, EN STEL DE AAN - KLACHT MAAR VAST OP

EN HUN DAMES ZITTEN HIER IN DE BADKAMER, AGENT. IK LAAT HET AAN U OVER OM DE DEUR OPEN TE MAKEN!

N230

IK HOOP DAT ZE EL - KAAR *HEEL* HEBBEN GE - LATEN

OH, HALLO, GEORGE! DIT IS DE DERDE KEER DAT JE ME INREKENT, KOST JE 'N RONDJE!

IK HOOP NIET DAT IK M'N CEL MOET DELEN MET DEZE GOEDKOPE DWEIL!

ALLES GOED EN WEL, M'IJN - HEER, MAAR WAAR *Z'IJN* DIE DIAMANTEN DAN WAAR ZE ACHTERAAN ZATEN?

IK DENK DAT IK 'T WEET! IK BEN VR'IJ - GEZEL, ZIET U EN IN AL M'N ZAKKEN ZIT, TEN GATEN.

ALS Z'IJ ZE HIERIN HEBBEN GESTOPT, ZULLEN ZE WEL NAAR... AH... JA. IK HEB ZE, GELOOF IK!

K'IJK, EN NOG WAT GELD OOK!

N231

EN NIET ZO WEINIG OOK!! DEZE DIAMANTEN Z'IJN GESTOLEN VAN 'N MAHARADJA, DIE ER 'N GRO - TE BELONING VOOR HEEFT UITGELOOFD!

PRIMA! DAAR MOGEN ZE M'N KAMER *NOG* WEL EENS VOOR KOMEN VER - NIELEN!

EINDE EERSTE AFLEVERING

GARTH

kijkvoer voor voyeurs!

door Kees de Bree

Sinds 1943 dendert hij als een stoomwals door de Engelse strip, alle vijanden op zijn weg kansloos verpletterend.
Met de potentie van een stier bemint hij alle vrouwen die hij tegenkomt en die zich bij het zien van zijn rollende spierballen willig en smachtend ontkleden. De naam van deze meedogenloze doch ridderlijke Griekse God: Garth!!

In 1976 kreeg de Engelse striptekenaar Steve Dowling op het kongres 'Comics 101' de Ally Sloper Award voor zijn gehele oeuvre. In zijn dankwoord verklaarde de bejaarde tekenaar dat hij uitermate verrast was. Zijn strips waren stopgezet of door andere tekenaars voortgezet en verder vond hij zijn eigen strips wel aardig maar beslist niet opzienbarend. Hij was het volkomen eens met één van zijn vroegere opdrachtgevers bij de Daily Mirror die gek was op strips en die de filosofie huldigde dat er niet genoeg strips in een krant konden staan omdat de meeste mensen toch niet konden lezen maar wel plaatjes konden kijken!

Dat hij met strips als 'Tich', 'Ruggles', 'Belinda Blue Eyes' en vooral 'Garth' een belangrijke bijdrage had geleverd aan de ontwikkeling van de Engelse dagstrip, met name de avonturenstrip, was iets waar hij nooit bij had stilgestaan.
Zijn belangrijkste en invloedrijkste strip Garth ontstond eigenlijk op toevallige wijze. Dowling: 'Ik had een tijd lang Belinda getekend en geschreven en ik had er niet erg veel plezier in. Ze vonden een andere artiest, Tony Royle, bereid om de strip over te nemen en ze vroegen mij een andere strip te creëren om mijn salaris waar te maken. Het kostte me drie maanden om Garth uit te denken en de strips voor de eerste drie weken te tekenen. Mijn baas vond dat ik nogal lang na had gedacht en verlaagde mijn salaris!'
Dat was het begin van Garth, de blonde reïncarnatie van een Griekse God die op 24 juli 1943 op een vlot in Tibet aan land spoelde.

WHO ARE YOU?
DO I HAVE TO TELL YOU? LOOK AGAIN AT THE MASK ON THE WALL!
I AM THE DAUGHTER OF A KING AND I HAVE COME TO YOU BECAUSE MY PEOPLE NEED YOU...
I KNOW NOW — YOU ARE ATACAMA!
AND YOU ARE AXATL, THE GREAT WHITE SUN GOD OF THE AZTECS —HE WHO LIVES OUT OF TIME AND RULES OUR FATE!

Garth verleid door koningsdochter

Geografie was niet Dowling's sterkste punt maar beïnvloed als hij was door de exotische sfeer in de Amerikaanse strip 'Terry and the Pirates' wilde hij zijn strip persé in Tibet laten afspelen. Hij had een boek over dat land gelezen en de magie, de verboden stad en 'the kiss of life' waren dingen die hem mateloos interesseerden!' Verder had hij geen flauw idee waar zijn held vandaan kwam of wat er van hem moest worden. Laat staan dat hij zich zorgvuldig over het karakter van zijn stripfiguur had gebogen. In een inleiding van een later gepubliceerd Garth-boek staat: 'Waar komt Garth vandaan? Het antwoord zal misschien altijd een raadsel blijven. Want Garth is niet als andere mannen. Hij is een krachtig, mysterieus en fascinerend figuur: reizend door de tijd, zijn onmetelijke kracht in dienst van de Rechtvaardigheid stellend!'

Mon ami
Nadat Garth in de eerste aflevering van de strip in Tibet is aangespoeld wordt hij tot leven gewekt door 'de kus des levens' van de knappe Gala, de eerste van een lange rij vrouwen die verliefd wordt op de gespierde blonde reus. Samen krijgen zij het aan de stok met de kwade Hoge Priesteres Ola, die Garth voor haar alleen wil hebben. Dit simpele patroon, één man en twee begerige jaloerse vrouwen staat centraal in vrijwel alle verhalen die de daarop volgende 23 jaar zouden verschijnen.
Garth's vriend op aarde is professor Lumière, het wetenschappelijk genie van Carter Island, die iedereen 'mon ami' noemt. Garth's sleutelwoord in moeilijkheden is 'karma' waarna de professor hem weer veilig naar huis flitst. In latere verhalen verdwijnt deze deus ex machina om plaats te maken voor vrienden die Lumieres werk overnemen. Zij beschikken dan over een mirakuleuze kracht waarmee ze Garth terug kunnen brengen naar de aarde.
Garth is konstant op weg tussen verleden en toekomst. In 1948 was hij op weg naar de Olympische Spelen en plotseling bevond hij zich in het verloren land Olympia tijdens de echte spelen. Maar ook nog niet ontdekte planeten zijn goede verblijfplaatsen voor deze brenger van vrede. In 1957 vond een heel belangrijke ontmoeting plaats met de Zwarte Magiër dr. Baal terwijl Garth in hetzelfde verhaal voor de eerste keer serieus verliefd werd op Lady Astra, die in werkelijkheid de godin Venus bleek te zijn.
Garth en zij moesten van elkaar scheiden omdat zij haar magische krachten in dienst van het 'goede' moest stellen en het haar taak was verdrukte volken tegen vernietiging te beschermen. Van tijd tot tijd duikt deze enige en eeuwige liefde van Garth plotseling op om samen met hem te strijden en enkele dagen in bed door te brengen, zoals uitgebreid getoond wordt.
Het moment waarop geliefden besluiten met elkaar naar bed te gaan en vrouwen met blote borsten waren dingen die Dowling graag tekende en hij liet inderdaad geen gelegenheid onbenut om ze te tekenen. Het is overigens niet alleen kenmerkend voor Dowling maar voor de gehele Engelse avonturenstrip. Terwijl Nederland en Amerika in de jaren veertig en vijftig de vrouwen in hun strips angstvallig bedekt hielden, kuierden ze in Engeland ongestoord in hun blootje over de strippagina's. In Nederland werden in die tijd te lage decolletees grondig opgetrokken en werden frivool opwaaiende rokjes tot de enkels omlaag gehaald. De Engelsen zijn wat dat betreft echter nooit puriteins geweest en zowel Dowling als zijn opvolgers profiteerden ervan.

Astra, Garth's eeuwige liefde!

Bellamy
In 1957 werd Steve Dowling 65 jaar en moest hij tegen zijn zin met pensioen. De strip werd voortgezet door John Allard

HEY, MAM'SELLE! COME BACK!
FRANK BELLAMY
COME OVER QUICKLY, GARTH! SOMETHING HAS HAPPENED — SOMETHING STRANGE AND UNBELIEVABLE! BUT OUR SUBJECT HAS ESCAPED!

professor Lumière en 'buitenaards' wezen!

die rustig voortkabbelde op de oude patronen. De strip kreeg weer wat meer allure toen Frank Bellamy hem in 1971 van Allard overnam. Bellamy, door velen beschouwd als één van de zes beste striptekenaars ter wereld, had toen al veel tijdschriftervaring opgedaan terwijl hij zich met zijn strip Heros the Spartan (1960-1962) al had bekwaamd in het tekenen van uit hun krachten gegroeide bodybuilders. Toen hij zich in 1967 in de richting van de dagbladstrip begaf met een Edgar Allan Poe verhaal voor de Sunday Extra, de stripbijlage van de Sunday Citizen, en hij kort daarna in stripstijl illustraties maakte voor Sunday Times Magazine en Radio Times trok hij de aandacht van de Daily Mirror die hem aantrok om de zwak funktionerende Allard te vervangen.
Bellamy's grootste verdienste ligt op het grafische vlak. Zijn grote voorbeelden zijn Hal Foster (Prins Valiant) en Burne Hogarth (Tarzan) en dat is duidelijk te zien aan de vaak gedetailleerd uitgewerkte widescreen gevechtsscènes, de enorme aandacht die hij besteedde aan fysiek en kleding, de voor een dagbladstrip ongebruikelijk doorwrochte tekeningen en knappe kamerastandpunten. Bovendien bracht hij weer 'sfeer' in de strip. Of het nu gaat om het Mexico uit de 15e eeuw, de Spaanse galjoenen uit de 18e eeuw of om 25e eeuwse planeten, de juiste 'setting' was er. Met de grafische kant van de strip heeft Bellamy dan ook de meeste bewondering geoogst. De Amerikaanse 'Academy of Comic Book Arts' gaf hem er in 1972 zelfs de prijs voor de beste buitenlandse tekenaar voor.
Verhaaltechnisch gezien is Garth echter een avonturenstrip van het slechtste soort.

Neuksmurf
Garth zelf is een kruising tussen James Bond en Superman, een gereïncarneerde Griekse God met een borstkas zo groot als een voetbalveld. Een oppervlakkige held die alleen denkt in termen van winnen of verliezen, aanvallen of terugtrekken, bevrijden of ontsnappen, goed of kwaad. Een volslagen zwart-wit denkend mannetjesdier dat nauwelijks enige motivatie nodig heeft om ten strijde te trekken. Zeg: 'verdrukking', 'onrecht' of 'kwaadaardig heerser' en Garth stort zich alleen en ongewapend op een leger van zo'n slordige duizend man. Hij is een vechtrobot en het meest stompzinnige wezen dat er in een strip van enige naam rondloopt. Hij is in wezen een konstante belediging voor de intelligentie van de lezer. Als Garth niet aan vechten denkt, wil hij neuken en dat doet hij even veelvuldig en met even veel overgave als slaan met zijn vuisten. Hij is de domme neuksmurf die van slagveld naar bed en van bed naar slagveld rent.
In de jaren veertig had hij nog enkele morele bezwaren en toen een blote juffrouw met hem in de bosjes wilde duiken zei hij verontwaardigd: 'Maak me niet boos Dawn! We zijn geen wilden. We moeten wachten tot we in een christelijke kerk getrouwd zijn. Er is geen vreugde in zon-

Bellamy: sfeervolle grafiek

dige liefde!' Die tijd is echter allang voorbij. Sinds Bellamy pakt Garth vrijwel alles wat hij pakken kan. Je kunt je zelfs afvragen of zijn ridderideaal om alle vrouwen te beschermen niet uitsluitend egoïsme is omdat hij zijn aanstaande bedgenoot onbeschadigd wil kunnen beminnen. Datzelfde geldt voor z'n absoluut waanzinnige vergevingsgezindheid die grenst aan een wellustig soort masochisme.
Nadat zijn aartsvijandin Tiahuaca hem in het verhaal 'The mask of the Atacama' heeft proberen te spiezen, verbranden, martelen en met een mes te vermoorden, laat hij haar vrij omdat ze een vrouw is en hij vrouwen ongevaarlijk acht. Het volgende plaatje, nadat de duivelin is vrijgelaten, probeert Tiahuaca meteen vloeibaar vuur over hem uit te storten. Ze glijdt per ongeluk uit en komt in de vuurzee om en zelfs dan worden Garth's ogen haast vochtig van medelijden.
Vrouwen spelen toch een allesoverheersende rol in de strip. Zodra een specimen van het vrouwelijk geslacht Garth ontmoet is haar enige wens slechts Garth onmiddellijk het bed in te krijgen en daar al zijn geheime verlangens zo goed mogelijk te vervullen. Als ze al niet ontkleed zijn, doen ze dat zo snel mogelijk om Garth vervolgens in banale cliché's aan te sporen hen te pakken. Vrijwel allemaal zeggen ze hetzelfde: 'Ik kan je bieden wat geen andere vrouw je te bieden heeft' terwijl ze verleidelijk met hun borsten in zijn richting priemen, of 'Nu zul je met een *echte vrouw* kennis maken en niet met een meisje' en ook: 'Ben ik niet mooier dan alle andere vrouwen die je ooit hebt gekend?'
Omdat alle vrouwen hetzelfde willen met Garth is er een konstant spanningsveld tussen de goede vrouw, die wel door Garth gepakt wordt, en de kwade vrouw, die door Garth afgewezen wordt. De kwade vrouw zint uiteraard op wraak en rent het hele verdere verhaal moordlustig rond de ene val na de ander voor de blonde geilaard zettend waarbij ze wisselend probeert hem alsnog in bed te krijgen en te vermoorden.

Stompzinnig
Garth is een strip die bewust appelleert aan de lagere lusten van de man. Alles wordt daaraan ondergeschikt gemaakt. Het is een strip vol blote plaatjes die het de ochtendlijke gluurder wat gemakkelijker maakt zijn dagelijks eitje te verorberen en de dag hoopvol door te brengen. Maar wel banaal en clichématig van opzet. Het is een soft-soft porno strip waarin vrouwen hun charmes als hoeren gebruiken. Priesteres Tiahuaca roept in een wraakzuchtige bui: 'Grijp Garth en vermoordt hem! Ik geef mijzelf aan de man die mij Garth's hoofd brengt!'
Ook wat verhaal en dialoog betreft heeft de strip nauwelijks vermeldingswaardige kwaliteiten. Net als in sprookjes moet de held vaak drie opdrachten vervullen of 3 beproevingen doorstaan, bijvoorbeeld: een vlammenspuwende stier verslaan, drie vrouwelijke gladiatoren vernietigen en zijn krachten meten met de tiran en zwarte magiër zelf, zoals in 'The Beast of Ultor'. In datzelfde verhaal zijn, zoals in vele avonturen van Garth, een aantal storende fouten. Garth ontmoet zijn eeuwige liefde Astra die zich, uiteraard, naakt aandient. Als Garth vraagt hoe ze denkt naar de planeet Ultor te gaan zegt ze dat ze magi-

Bellamy beïnvloed door Hal Foster

sche gaven heeft en dat ze met het teleportgordel in een flits op Ultor kunnen komen. Waar de gordel plotseling vandaan komt? Geen idee!!! Het had gemakkelijker en geloofwaardiger geweest als ze met de gordel om op aarde was aangekomen, maar dan had de gluurder te weinig zicht gekregen op de anatomie van Astra en dat wilde Bellamy kennelijk koste wat het kost vermijden. Door het kruidige mystieke sausje dat Bellamy over zijn knulligheden strooide leken de verhalen nog wat, maar het was slechts uiterlijke schijn. Er worden steeds personen of eigenschappen van personen uit de klassieke mythologie opgeduikeld om de figuren aantrekkelijker te maken. Daarom zijn de vrouwen in Garth vaak in staat om mannen te verlammen of verstenen (Medusamotief) of hun krachten te ontnemen (Delilah-motief). Het doet echter niets af aan de zwakte van de strip waarin iedereen het hele verhaal door krijgslustige of wraakzuchtige taal loopt uit te slaan (verstandige opmerkingen zijn op de kootjes van één pink te tellen) terwijl Garth vrijwel op ieder plaatje in direkt levensgevaar verkeert.

Nu hoeft stompzinnigheid van het gegeven nog niet direkt dodelijk te zijn voor de spanning of voor het plezier dat je kunt beleven aan een strip. Maar bij Garth is de uitwerking zó oppervlakkig, doorzichtig, voorspelbaar en moedeloos makend banaal dat alleen maar dan ook alleen de grafische kwaliteiten de strip nog verteerbaar maken.

Garth, één tegen velen

Het einde

Na de dood van Bellamy in 1976 is de strip echter ook op grafisch gebied als een plumppudding in elkaar gezakt, zodat wat er overblijft een optelsom van 0+0=NIETS overblijft. Martin Asbury de tekenaar die de ondankbare taak kreeg een grafisch grootmeester op te volgen, kan niet in de schaduw van zijn voorganger staan.
Asbury is een tekenaar die moeite heeft met gezichten en die geschikter is om voor tijdschriften te werken waarin hij op groot formaat en met wisselende bladspiegel kan werken dan voor het beperkte formaat van de dagstrip. Hij tekent zijn plaatjes overvol, uitgerekt en buiten de traditionele kaders met als resultaat een volstrekt onoverzichtelijk geheel. Bovendien heeft hij de exotische streken en mysterieuze sferen ingeruild voor een permanenter science fiction karakter en dat komt Garth niet ten goede. Verdwenen zijn de spaanse armada's, verzonken eilanden, geheimzinnige onderwaterwezens en raadselachtige bosbeschavingen. Kortom, het enige aardige dat de strip had: gaaf tekenwerk plus gedetailleerd getekende geheimzinnige streken zijn verdwenen en daarmee onderscheidt de langst lopende Daily Mirror-strip die zich tevens de enige sword and sorcery strip in dagbladvorm mocht noemen in niets meer van de gemiddelde science fiction strip.

Voor de smikkelbeluste voyeur betekent dat het einde van Garth! *Kees de Bree*

Volgende keer kan uw ruiladvertentie hier staan (zie antwoordkaart elders in dit blad)

aangeboden: Eric de Noorman nrs. 10, 36, 38, 40, 41, 45; Aram nr. 1; Dick Bos nr. 29, 33, 35, 49, 51, 57, 64, 66, 67; Tibor div. nrs; Nicu idem; Heer Bommel nr. 134, 160, 161, 162; div. latex fig.; Tante Zenobie; Spaghetti Chloro; Suske en Wiske H.J. Hardeman, Pasteurstr. 22 / 3817 JL-Amersfoort. tel. 033-34953 (S.V.P. tussen 5 en 6)

HET ENIGE ADRES IN NEDERLAND EN BELGIË VOOR INBINDMAPPEN, O.A. EPPO (OUD EN NIEUW MODEL), PEP DONALD DUCK, ROBBEDOES, KUIFJE ETC. STORT PER MAP (½ JAAR) FL. 7.95 OP GIRO 4053546 T.N.V. WOUT, VAN WOUSTRAAT 126, AMSTERDAM

ALLE NIEUWE EN GEBRUIKTE STRIPS EN S.F. BOEKEN UIT VOORRAAD LEVERBAAR DOOR GEHEEL NEDERLAND. BEL 020-792116 OF 020-224680
GRAAG GEVEN WIJ PRIJSOPGAVE
BESTELLINGEN VAN BOEKEN EN STRIPS VAN MEER DAN FL. 25,- ALTIJD 15% KORTING!!

THE PERISHERS 22 jaar Engelse Humor in de krant

door Hans van den Boom

The perishers

Wie is er ruig en harig, en lijdt aan het waanidee dat hij niet echt een hond is, maar een betoverende achttiende-eeuwse edelman? **Ouwe Boot** (spreek uit 'Boet').
Wie is er roze en sproetig, en lijdt aan het waanidee dat hij de baas is van degene die ruig is en harig en aan het waanidee lijdt dat hij niet echt een hond is, maar een betoverde achttiende-eeuwse edelman? **Wellington.**

Een jongen met z'n hond, of – zoals Boot het zou uitdrukken – een hond met z'n jongen. Wellington zegt dat hij de baas is. Hij is toch immers een menselijk wezen? Boot vindt dat Wellington best menselijk mag wezen, maar dat híj de baas is, omdat hij hariger is, en groter.
Wie is Wellington? Een jongen, die kennelijk geen ouders (meer) heeft en op z'n eentje in een verlaten treinstation woont. Voor z'n brood is Wellington handelaar in tweedehands zeepkisten, een qua inkomen nogal wisselvallig beroep.
Vaste metgezel van Wellington is Boot, een 'old English sheepdog' ofwel Bobtail, een behoorlijk eigenwijs stuk hond. Boot vindt al dat werken van Wellington maar onzin. Eten, dat haal je toch gewoon uit de kast?...

Peanuts

Samen zijn Wellington en Boot de hoofdrolspelers in **The Perishers** (letterlijk: De 'Mispunten'), strip waarin ook het meisje *Maisie,* haar kleine broertje *Baby Grumpling,* Maisie's grote liefde *Marlon* en een stoet kleine en grote dieren een rol spelen. Zo zien we regelmatig een groep (goed)gelovige krabbetjes, de fascistische schildpad *'Adolph Kilroy'* (met een schild in de vorm van een Duitse helm), de bloedhond met journalistenneigingen *'BH (Calcutta) failed'*, en de zeemansvriendin *'Tatty Oldbitt'* (een soort Basset) optreden.
De eerste aflevering van The Perishers verscheen op 10 februari 1958, in de regionale (Manchester) editie van de Daily Mirror. De strip was een idee van Bill Herbert, redacteur van de strippagina van deze krant. Hij wilde hiermee de aanval openen op de Peanuts, die in de Daily Sketch stonden en erg populair waren.
Tekenaar van de Perishers werd Dennis Collins, die al voor de Daily Mirror werkte. De teksten werden aanvankelijk geschreven door Ben Witham, maar al spoedig nam Maurice Dodd dit van hem over.
De strip sloeg al direct vrij goed aan. In 1959 begon ook de Nationale editie van de Daily Mirror de serie te plaatsen, waarna in 1966 ook de Schotse editie er nog bijkwam. Ruim zeven jaar lang verscheen hiernaast in de Schotse editie van de Sunday Mirror nog een speciale zondagsaflevering van de strip (op hetzelfde formaat als de weekstrip).

Tekst

In de strip neemt de tekst een tamelijk belangrijke plaats in. Schrijver Maurice Dodd is dol op woordspelingen, wat voor ons buitenlanders het lezen van de strip niet altijd even gemakkelijk maakt.
Hoe komen de Perishers tot stand? Dit zegt Dodd er zelf over:
'Het probleem is steeds weer om op een goed idee te komen. De meeste ideeën zwemmén rond in het onderbewuste. Het is de kunst om daarin te gaan vissen en te weten wanneer je beet hebt. In het algemeen gesproken wordt het makkelijker als je het langer doet. Na een jaar of wat ervaring met het zoeken naar ideeën krijg je een bepaalde handigheid in het herkennen van bruikbaar materiaal, dat uit alle mogelijke hoeken kan komen. Dingen die je ziet... die je leest... stukjes van gesprekken. Ik heb daardoor wel de slechte gewoonte gekregen om mee te luisteren met gesprekken die niet voor mij bedoeld zijn. M'n vrouw weet precies wat er aan de hand is als ik weer die glazige blik in mijn ogen krijg, die aangeeft dat ik midden in het gesprek ineens afgehaakt heb, mijn mond op "automatisch antwoorden' heb gezet, en mijn oren gericht heb op een andere hoek van de kamer, omdat ik daar net een interessant stukje conversatie heb opgevangen...
Als ik aan het werk ben en de ideeën niet willen komen, probeer ik ze op te roepen door de hoofdfiguren te schetsen terwijl ze zomaar wat doen – achter elkaar aan hollen over de pagina of zo – totdat er wat gebeurt. Het is wat dat betreft een voordeel dat ik naast schrijven ook wat kan tekenen.

GIVE US A KISS
WOT'S WRONG WITH YOU, MARLON?
WOT D'YOU MEAN— WOT'S WRONG WITH ME?
WHY ME?
HAVE YOU EVER THOUGHT IT MIGHT BE YOU?
WOT'S WRONG WITH YOU, MAISIE?
HOW DARE YOU

Maisie en Marlon

Ik probeer steeds ideeën te vinden die met een bepaalde grap beginnen, maar die ontwikkeld kunnen worden tot een serie van grappen op hetzelfde thema. Dat kan heel goed met een dagelijks publicatierithme. Met de losse zondagsafleveringen had ik dan ook vaak meer moeite; daar ging dit systeem niet op'.

Skippy-bal

'Hoewel het, naarmate je het langer doet, makkelijker wordt om op ideeën te komen, is er ook nog de narigheid dat men van je verwacht

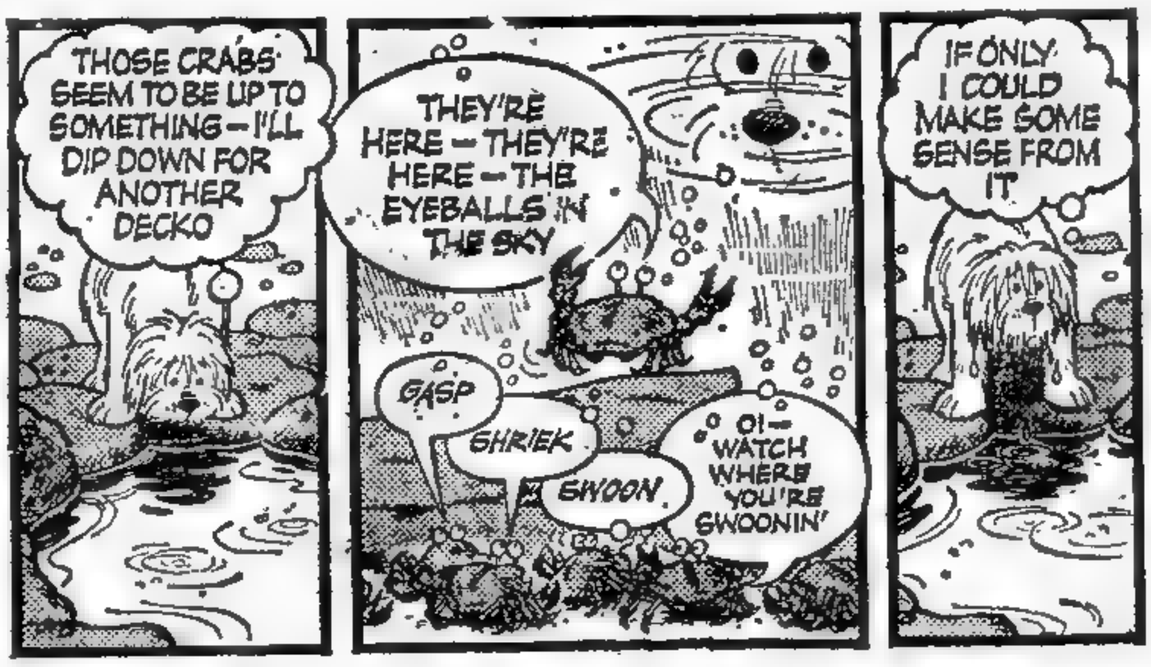
THOSE CRABS SEEM TO BE UP TO SOMETHING—I'LL DIP DOWN FOR ANOTHER DECKO
THEY'RE HERE—THEY'RE HERE—THE EYEBALLS IN THE SKY
GASP
SHRIEK
SWOON
O!— WATCH WHERE YOU'RE SWOONIN'
IF ONLY I COULD MAKE SOME SENSE FROM IT

Boot als 'Godheid'

MADAM OLDBITT?
'ULLO TALL, DARK AN' CURRY-SCENTED
I'M FROM THE LOCAL SQUASH — I MEAN PRESS
I WONDER IF I COULD SQUEEZE A STORY OUT OF YOU
OOOOOH!
OVER AN INTIMATE SUPPER, PERHAPS?
SOME JELLIED EELS WOULD BE JOLLY

B.H. (Calcutta) failed en Tatty Oldbitt

dat je steeds beter wordt. Dat betekent niet dat ieder idee beter moet zijn dan het vorige, maar wel dat er een bepaald niveau gehaald moet worden. Daardoor vallen steeds meer ideeën door de mand... En ondanks mijn ervaring gebeurt het nog steeds vaak dat er een idee tijden lang voor m'n neus heen en weer springt, roepend van: *hé joh, ik ben een idee, ontdek me, verdomme!* Zo heb ik op een zeker moment een space hopper (een skippy-bal, een bal met een handvat waarop kinderen kunnen rondhoppen, red.) in de strip geïntroduceerd. Die bal was al zo'n vijf jaar bij ons in huis toen ik, omdat mijn kinderen er te groot voor werden, het ding aan mijn peetzoon gaf.

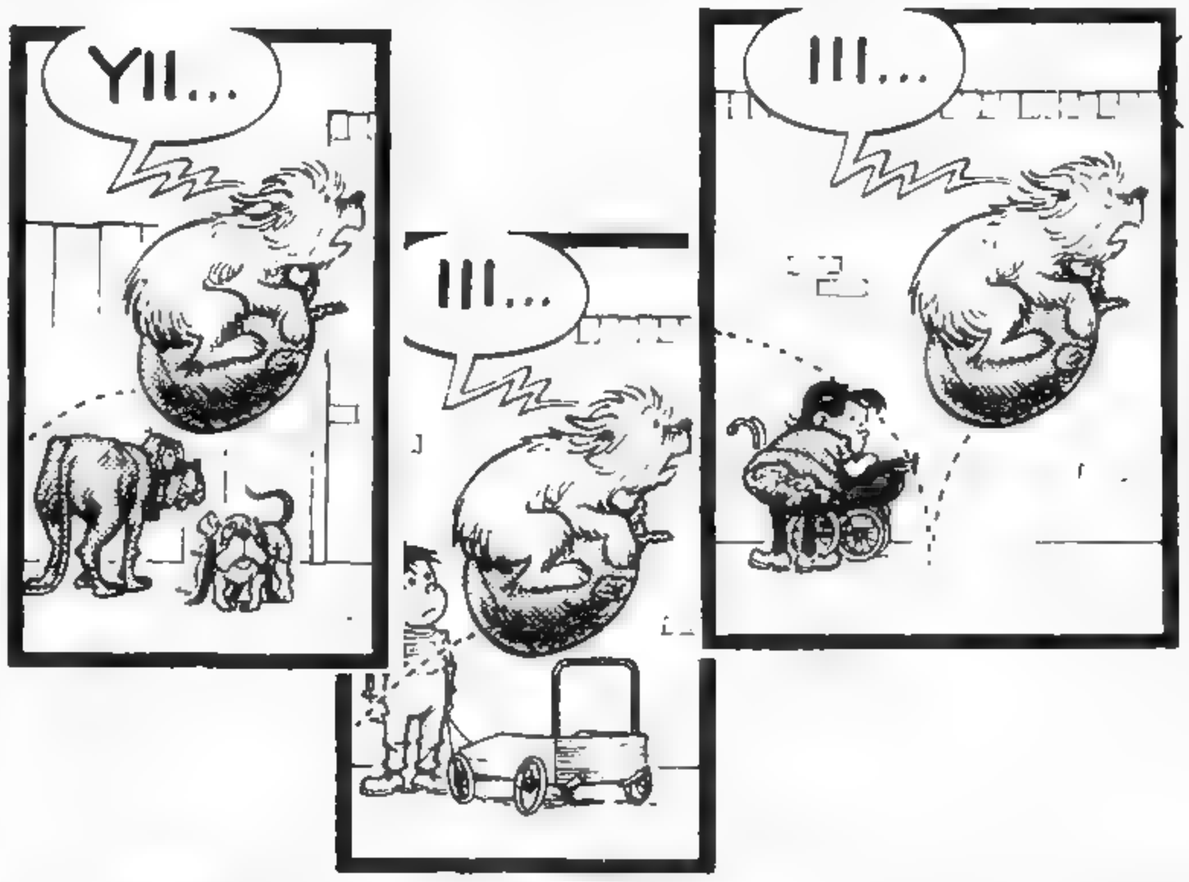

I'M EXPECTIN' MARLON OVER TO VIEW THIS BUGGY, BOOT
IT'S A PRETTY RAUNCHY ROD
FULLY RETRACTABLE STEERING STRING
ROLL BAR
WIDE WHEELS — MOST OF THEM WITH SPOKES
ALTOGETHER A VERY DESIRABLE...
OH...
ER...
JUS' COME AN' SIT IN FRONT OF THIS CORNER, WILL YOU?
THERE'S A WHEEL MISSIN'
K131

Een van de tweede hands zeepkisten van Wellington

Pas toen drong het tot mij door wat ik er in de strip allemaal mee zou kunnen doen.'

Schetsen

Tastbaar resultaat van Dodd's werk is een stapeltje ruwe schetsen, voor-

Maisie en Baby Grumpling

zien van tekstballoons. Via de stripredacteur van de Daily Mirror, die de schetsen nakijkt op fouten, strafbare feiten en dergelijke, gaan ze dan naar Dennis Collins. Dodd: 'Het is niet erg gebruikelijk dat een tekstschrijver een strip ook schetst, maar ik doe dat omdat er meestal nogal veel tekst in staat en ik er zeker van wil zijn dat alle woorden ook in de beschikbare ruimte passen. En Dennis weet, dat ik af en toe een beetje smokkel en maar hoop dat hij, hoewel het eigenlijk teveel is, de tekst er toch in kwijt kan'.

Dennis Collins begint de uitwerking met het plannen en letteren van de balloons. Hij doet dit voordat hij aan de figuren begint, hoewel hij wel al in gedachten heeft hoe de figuren en de tekstballoons samen één geheel moeten gaan vormen. Hij maakt van de figuren eerst schetsen op semi-transparant papier en neemt die dan over op de definitieve tekening. Hij gebruikt daarbij een penseel voor de grote lijnen en een stel verschillende pennen voor de details.

Televisie

Dankzij de televisie hebben de Perishers er in 1979 nogal wat fans bijgekregen. In februari ging er op de B.B.C. namelijk een Perishers-tekenfilmserie van start van twintig afleveringen, waaraan twee jaar was gewerkt. Hoewel de TV-serie – in tegenstelling tot de dagbladstrip – vooral op kinderen gericht is en dus de gemiddelde Perisherslezer niet zo zal boeien, is een gunstig effect ervan geweest, dat er nu naast de iedere zes maanden verschijnende verzamelboekjes (oblongformaat, tot nu toe zijn er 23 verschenen) een stroom andere Perishersboeken losgekomen is. Zo is er eind '79 een normaal stripalbum in kleur (formaat zoals bij ons gebruikelijk) verschenen, een 'annual' met strips en verhalen, een leesboek, een spelletjesboek, diverse kleurboeken, enzovoorts. Kortom, een soort Perishers-rage, een en ander uiteraard tot genoegen van de auteurs. Maurice Dodd blijft er evenwel toch vrij nuchter onder:

'Het zit er niet in dat we van de opbrengsten stinkend rijk zullen worden, maar het zal wel meehelpen de wolf voor onze deur weg te jagen... waarschijnlijk richting jullie deur!'

De beste manier om een strip te leren kennen is natuurlijk door hem te lezen. Daarom drukken wij hiernaast 5 vrij representatieve afleveringen af. De strip met de dikke zwarte rand komt uit de Sunday Mirror, de andere uit de normale Daily Mirror. © Mirror Group Newspapers.

I WARN YOU—WE'RE DESPERATE CRABS

WE'RE THE 12th LIBERATION BRIGADE—AND DRAINS CLEARED WILE-U-WATE

WE'RE GOING TO HI-JACK THE EYEBALLS-IN-THE-SKY AND GET THEM TO FLY US TO CUBA

CUBA ?

WHY CUBA ?

HI-JACK !

HI-JACK !

HI-JACK !

HI-FRED

I WANT TO GO WHERE CRABS ARE LIBERATED AND CAN DO AS THEY PLEASE AND GROW BEARDS AND EAT CRISPS IN BED AND APART FROM WHICH . . .

I FANCY A GOOD CIGAR

HI-FRED ? WHAT D'YOU MEAN, HI-FRED ?

WELL I DON'T FANCY JACK

K204

OH IT'S THE SAME THE WHOLE WORLD OVER

THERE'S THEM WHAT ***DOES*** AN' THEM WHAT ***DON'T***

I MEAN—HERE'S ME KEEPIN' THE WORLD GOIN'—SAVIN' CIVILISATION BY SWEEPIN' UP... AN' THINGS

AN' WHAT'RE ***YOU*** DOIN'—LOAFIN' ABOUT MOST OF THE TIME

STILL—I S'POSE IT'S ONLY TO BE EXPECTED

AFTER ALL—YOU ARE ***ONLY*** A ***DOG***

K283

BUT VERY ***GOOD*** AT IT—VERY ***GOOD*** AT IT !

now here ist mein plan of attack

ve approach das englisher mutton-hundt under der protection of mein armoured shell

KOF KOF

GREAT—GREAT PLAN KILROY

YEAH—WE'RE WITH YOU TO A MAN

undt then you two gallant stormtrupen will rush oudt undt ***assault*** him

HOWEVER—SUDDENLY RECALLIN' THAT WE'RE A MERE BEETLE AN' A CATERPIGGLE

WE AIN'T WITH YOU AT ALL

K224

go on boy

?

YOU can do it—get stuck in

WHAT'RE YOU UP TO, BABY GRUMPLIN' ?

h'lo wellington

it's my worm rehabilitation programme

i'm curin' this worm of an inferiority complex

OH YES *(HO HO HO)* AN' ARE YOU HAVIN' ANY SUCCESS ?

success ? i'll show you ***success***

go get him—tiger

grr

K61

FETCH IT BOY, GO ON, BOY, FETCH IT

HUFF HUFF PANT PUFF

GOOD BOY GOOD OLE BOOT GIVE IT HERE, BOY

FETCH IT BOY, GO ON, FETCH IT

BY THE LORD HARRY, I ***SWEAR*** HE'S GETTING ***SIMPLE MINDED***

SM129

zevenentwintig

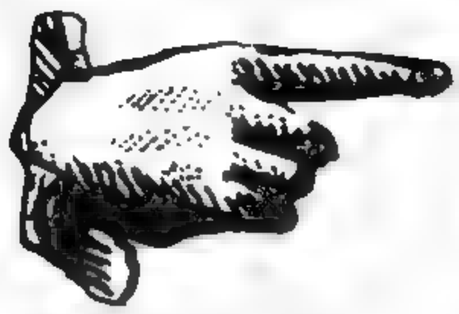

STRIPWINKELGIDS

'PLATENBAR-STRIPWINKEL LEO'

Lange Kerkstraat 32
4461 JJ Goes, telefoon 01100-13194

MEIROOS STRIP- EN LECTUUR-SHOP/SHOPPINGCENTER
Oudegracht 136, hoek Vinkenburgstraat
Utrecht, telefoon 030-334357

STRIP ANTIQUARIAAT PANDA

Frederikstraat 955
2514 LJ 's-Gravenhage,
telefoon 070-635950*
geopend di t/m vr van 12 tot 6 uur; zaterdag van 11 tot 5 uur; donderdag/koopavond tot 9 uur geopend.

DE ZAAK ZONNEBLOEM
Haarlemmerstraat 27, Amsterdam,
telefoon 020-247294
- de hoogste prijs voor uw 2e hands-strips!

de Jacobijn

JACOBIJNESTRAAT 10
HAARLEM
TEL. 023-320782

Antiquariaat

Liendertseweg 66A
Amersfoort
tel. 033 - 25975

"Bommel"

STRIPS - BOEKEN
MUNTEN - POSTZEGELS

STRIPSPECIAALZAAK

FANTASTIC VISIONS

Slaak 18, Rotterdam, telefoon 010-331710

DE LEKTUURHAL
Nauwe Burgstraat 3, Sneek,
telefoon 05150-15510

030-311461 's maandags gesloten

LAMBIEK
Kerkstraat 104, Amsterdam,
telefoon 020-267543

OLD COMIC HOUSE KRALINGEN

Frits Ruysstraat 28a
3061 ME Rotterdam
tel. 010-523171

Stripantikwariaat *calvo*

Sandelingplein 2
Rotterdam-Zuid

geopend zaterdag 10 tot 5 uur
telefoon 010-840636
bestellingen bezorgen wij aan huis!

De Oude Post
Burg. de Withstraat 10-12
De Bilt, 030-763050
Nieuwe en oude strips.
Ver- en inkoop.

fono-strips-posters

WASDA ANTWERPEN

fono – strips – posters
provinciestraat 152
(achter centraal station)
2000 antwerpen
tel. 031/327007

Nu ook een
STRIPSPECIAALZAAK
in Vlissingen
met de meest uitgebreide kollektie strips, ook Frans-Engelstalige.

GRAMM.-STRIPS 76
DE STRIPWINKEL
Paul Krugerstraat 146-148
4381 WK VLissingen

SPECIAALZAAK IN STRIPBOEKEN

WOUTS STRIP- EN SF SPECIAALZAKEN

van Woustraat 126, Amsterdam en
Oostenburgerstraat 69, Amsterdam,
tel. 020-792116 en 020-224680
Organisatoren van stripbeurzen. Gaarne informeren wij u onze enorme kollektie strips en SF en over bedoelde beurzen.

P.G. Hermans

Broerenstraat 4,
Arnhem. tel. 085 - 431398

RICHARD
Rombout-Hogerbeetsstraat 78,
Amsterdam, tel. 020-842923

Strip antiquariaat "SJORS"

Voorstraat 371, Dordrecht,
telefoon 078-142012
openingstijden: ma t/m vrij 13.00-17.30 uur; zaterdag 10.00-17.00 uur.

DE LEKTUURHAL
Over de Kelders 10, Leeuwarden,
telefoon 05100-30756
Dracht 100, Heerenveen

Come-back van de piloot van de toekomst

door Rob van Eijck

Speelgoed-straalpistolen, polskompassen en uniformen, geïnspireerd op de uitrusting van een stripfiguur. Kaartspellen en zeep, getooid met zijn beeltenis. Filmstrips en een hoorspelserie, gewijd aan zijn avonturen. Zelfs een eigen fanzine, geheel gevuld met wetenswaardigheden over hem en zijn avonturen in de ruimte. De stripfiguur die deze rage ontketende, is *Dan Dare, Pilot of the future,* een van de weinige Engelse strips die in Nederland zijn doorgedrongen. Maar hier was zijn sukses, als *Daan Durf, Piloot van de toekomst,* aanzienlijk minder groot dan in zijn geboorteland. En dat geldt ook voor het tijdschrift waarin zijn avonturen verschenen: waar *Eagle* in Engeland een begrip is, kent bijna niemand in Nederland de *Arend* meer.

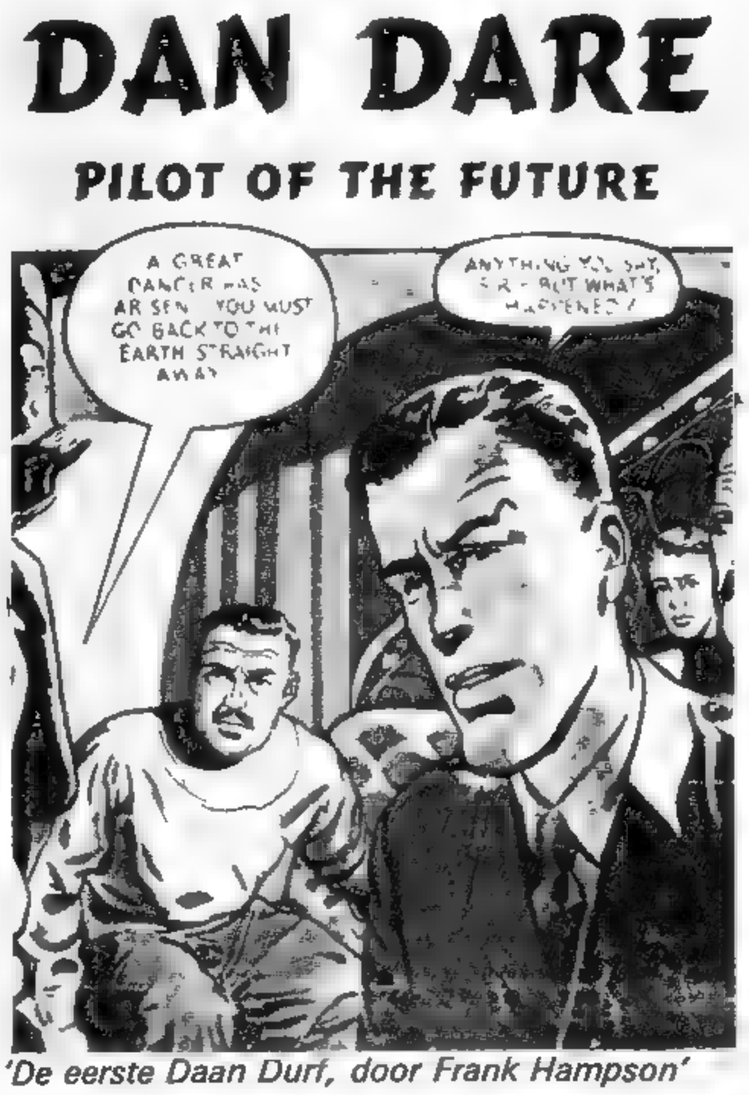
DAN DARE
PILOT OF THE FUTURE
A GREAT DANGER HAS ARISEN - YOU MUST GO BACK TO THE EARTH STRAIGHT AWAY
ANYTHING YOU SAY SIR - BUT WHAT'S HAPPENED?

'De eerste Daan Durf, door Frank Hampson'

De *Arend* was een vertaalde uitgave van het Engelse tijdschrift *Eagle,* op de redaktionele rubrieken, ruiladvertenties en ingezonden brieven na. Van 1955 tot 1966 werd de *Arend* in Nederland met redelijk, maar niet al te groot sukses verspreid, terwijl de *Eagle* het van 1950 tot 1969 uithield. Hoewel het blad hier beduidend minder aansloeg dan in Engeland, was er één duidelijke overeenkomst: ook in Nederland was *Dan Dare* dé topstrip, maar dan zonder al die bovengenoemde kommerciële randverschijnselen.

Daan Durf begon zijn interplanetaire avonturen dus in 1950, en tegelijk in 1996. Zijn ontwerpers, Frank Hampson en de eerwaarde Marcus Morris, kozen voor een niet al te verre toekomst, zo'n halve eeuw na hun eigen tijd, misschien met de bedoeling om de aansluiting met de vijftiger jaren niet al te moeilijk te maken. Het gevaar van de keuze van de periode voor een SF-verhaal die niet al te ver in de toekomst ligt, is dat er problemen ontstaan als de strip lang populair blijft, zodat het gekozen toekomsttijdstip steeds dichter bij de periode van de lezers in de buurt komt. En dat is ook bij Daan Durf het geval: nu, in 1980, zijn we nog maar zestien jaar van Daans tijd verwijderd. Helaas moeten we konstateren dat de dromen van Hampson en Morris over de toekomstige aarde al te optimistisch zijn geweest. Bij Daan Durf is de aarde een eenheid geworden, alle volkeren hebben zich politiek verenigd tot een wereldomvattende staat, waarin dus geen oorlogen meer mogelijk zijn, omdat er geen verschillende landen meer zijn. Alle rassen werken eensgezind samen aan de problemen die desondanks nog de aarde berdreigen, kortom, de wereld is eindelijk verstandig geworden, in 1996. Wel, wie op dit moment gelooft dat we over zestien jaar zover zijn, mag als een super-optimist worden bestempeld.

Op en top een Brit

Dan Dare is in die wereld van '96 officier bij de *Interplanet Space Fleet.* De *World Encyclopedia of Comics* geeft een aardig overzicht van zijn karrière: *Daniel McCregor Dare* is geboren op 5 februari 1967 in Manchester (de geboorteplaats van Hampson), hij heeft gestudeerd in Cambridge en Harvard, werd op zijn twintigste Ruimtepiloot 3e klasse en op zijn dertigste kolonel bij de Interplanetaire Ruimtevloot; zijn hobbies zijn cricket, schermen, paardrijden, schilderen en modelbouw.[1]

Typisch hobbies dus van een Engelsman uit de betere standen. En als zodanig gedraagt Daan Durf zich ook: hij is op en top een Brit. Hij is nuchter, koel, verstandelijk, hij houdt zijn hersens bij elkaar onder alle omstandigheden en laat zich nooit en te nimmer door zijn emoties meeslepen. Dat ligt anders bij zijn meest trouwe helper, ruimteman 1e klasse *Albert Fitzwilliam Digby* ('Dig') uit Wigan, hier beter bekend als *Dirk Vis* uit Drente. De dikke Vis is de bekende bijfiguur die voor de lachsalvo's moet zorgen en tevens tot taak heeft door zijn eigen gebreken de volmaaktheid van de held, in dit geval dus Durf, te accentueren. Ruimteman Vis houdt van lekker en vooral veel eten, vandaar ook zijn omvang, en hij bestempelt Daans plannen regelmatig als waanzinnig overmoedig, wat niet wegneemt dat hij desalniettemin iedere keer precies genoeg moed kan verzamelen om aan Daans stoutmoedige avonturen deel te nemen.

Een andere regelmatig terugkerende verschijning is Daans chef de kommandant van de Ruimtevloot, *Sir Hubert Gascoine Guest* (kommandant *Diederik de Gast*). Deze voortdurend zorgelijke, vaderlijke figuur (hij is dan ook gemodelleerd naar Hampsons vader) heeft weliswaar een groot vertrouwen in Daans kwaliteiten, maar vindt, net als Dirk Vis, dat Daan regelmatig wat te veel hooi op zijn vork wil nemen. Maar omdat de aarde gered moet worden of een verdrukt ruimtevolk geholpen, geeft hij

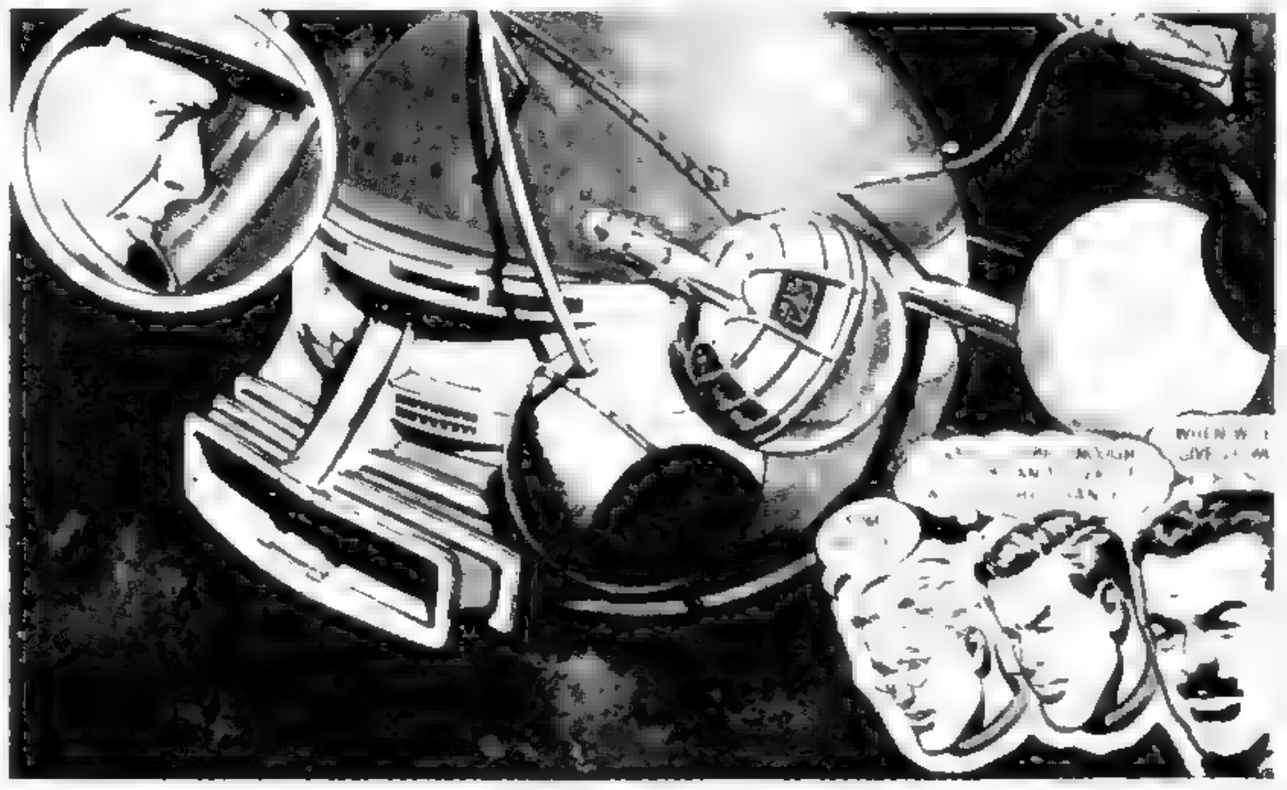

'Van links naar rechts: Hank Brennan Logan, Dan Dare en Pierre August Lafayette'

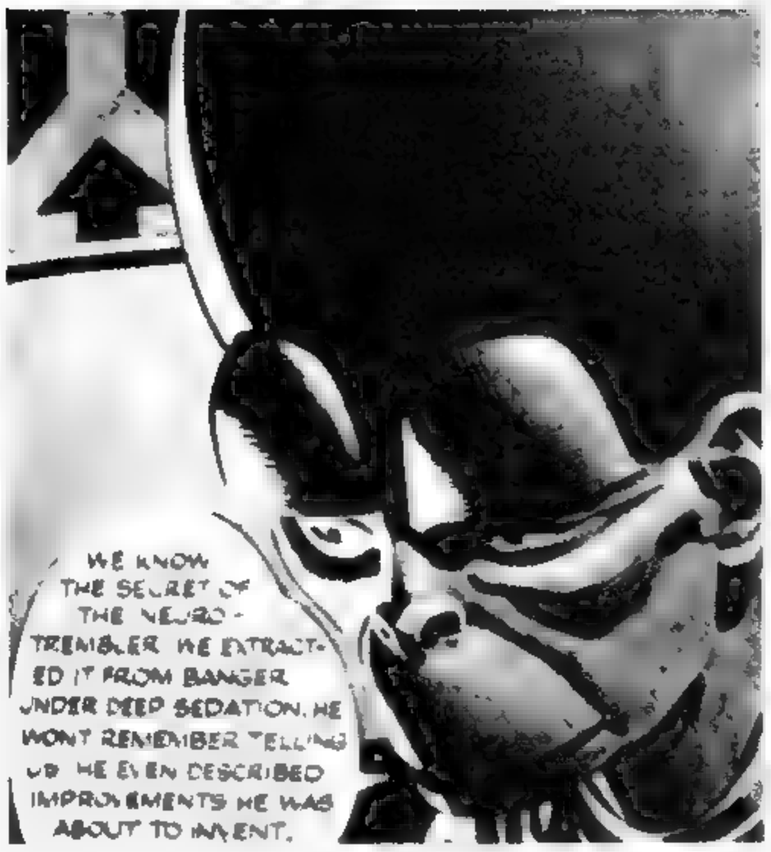
WE KNOW THE SECRET OF THE NEURO-TREMBLER HE EXTRACTED IT FROM BANGER UNDER DEEP SEDATION. HE WONT REMEMBER TELLING US HE EVEN DESCRIBED IMPROVEMENTS HE WAS ABOUT TO INVENT.
'De Mekon, Daans aartsvijand'

toch altijd weer toestemming voor Daans onverschrokken ondernemingen.
Dan is er nog professor *Jocelyn Mabel Peabody,* oftewel professor *Meeuwes,* biologe en voedseldeskundige. Om in 1950 een vrouw als professor op te voeren en haar te laten deelnemen aan een levensgevaarlijke expeditie naar Venus, getuigt van een geëmancipeerde aanpak. Maar toch hadden Hampson en Morris kennelijk zelf ook nog enige moeite met hun vooruitstrevende opvattingen, want de schok die zij kommandant De Gast laten krijgen, als de goede man merkt dat de hem toegezegde professor een vrouw is, bezorgt hem bijna een hartaanval. Professor Meeuwes gaat echter toch mee naar Venus en speelt daar weliswaar geen hoofdrol, maar heeft toch een andere funktie dan de in die tijd gebruikelijke stripheldinnen die zich afwisselend gillend en kirrend steeds weer door de mannelijke held laten redden.
Twee andere figuren die af en toe een rol spelen, zijn kapitein *Hank Brennan Logan* uit Texas en majoor *Pierre August Lafayette* uit Dijon, die in hun uiterlijke verschijning en in hun optreden milde karikaturen zijn van het Amerikaanse en het Franse typetje. In de vertaling in *Arend* is echter niets overgebleven van deze persiflage op de doorsnee Amerikaan en Fransman: daar heten ze gewoon *Hans* en *Piet*, en van achteren ook nog eens *Van Klaveren* en *Groenendijk*. Hollandser kan het al haast niet.
Tot slot zijn er dan nog de ruimtekadetten *Steef Valiant* en *Jan van Dalen,* bijgenaamd *Sproet*, die hun jeugdig enthousiasme bijdragen aan de volwassen ernst van Daan Durfs ploeg en zelfs een belangrijk aandeel hebben geleverd in een van Daans overwinningen op zijn levenslange aartsvijand, *de Mekon.* Sinds hij dit bijzondere glibberige mannetje met zijn rubber lichaampje en veel te grote hersenpan voor het eerst ontmoette als leider van de *Trienmannen* en heerser over de helft van Venus, heeft Daan Durf hem met grote regelmaat moeten bestrijden. En hoewel hij vanzelfsprekend telkens de overwinning behaalde, is Daan er toch nooit in geslaagd de Mekon definitief uit te schakelen, zodat er alle gelegenheid bestond deze griezel als konstante tegenstander in nieuwe verhalen op te voeren. In de vijftiger jaren hoorde dat er trouwens zo'n beetje bij: vele grote striphelden hadden een vaste tegenstander; zoals *Arbaces* voor *Ales, Olrik* voor *Blake en Mortimer,* en *Lupardi* voor *Kapitein Rob.* De vaste tegenstander dient als verpersoonlijking van Het Kwaad, waartegen de held de krachten van Het Goede in het veld kan brengen. En als personifikatie van het Kwade is de Mekon bijzonder goed gelukt, niet alleen door zijn afstotend uiterlijk, maar vooral door zijn koel-logische, onmenselijke aanpak.

Aalmoezenier in de ruimte
Frank Hampson en de eerwaarde Marcus Morris zijn niet alleen de scheppers geweest van *Dan Dare,* maar ook van *Eagle.* Aanvankelijk wilden zij een christelijk-stichtelijk blad opzetten met een beperkte oplage, maar toen zij met uitgever *Edward Hulton* in kontakt kwamen, werd de zaak grootscheepser aangepakt, en dus wat minder stichtelijk. *Dan Dare* was in eerste instantie opgezet als detective *Dorothy Dare,* maar Dorothy veranderde van geslacht en werd Dan, de aalmoezenier van de Ruimtevloot. Een origineel idee, een aalmoezenier als hoofdfiguur van een strip, maar uitgever Hulton maakte er toch liever een kolonel van, waarmee dus Daans uiteindelijke bestemming vastlag. Toch heeft hij zijn religieuze afkomst nooit helemaal verloochend, want stichtelijke trekjes zijn er in de strip voldoende te vinden.
Eagle en *Dan Dare* betekenden een vernieuwing voor de Engelse stripwereld. Tot 1950 bestonden er vele stripblaadjes in Engeland, maar het niveau was over het algemeen schrikbarend laag. Flauwe verhaaltjes met krukkige tekeningen en slordige dialogen voerden de boventoon. Hampson en Morris deden met *Eagle* een geslaagde poging het Engelse bladenniveau op een hoger plan te tillen. Hun aanpak was zeer serieus: ze wilden de beste tekenaars en waren bereid hen goed te betalen, terwijl tevens aan de technische uitvoering van het blad ruime aandacht en veel geld werd besteed. Het grote formaat, de uitstekende kleuren en de goede druktechniek van *Eagle,* en niet te vergeten de verzorgde strips, zorgden dan ook onmiddellijk voor een doorslaand sukses en veel navolging.
Frank Hampson hield het paradepaardje var het blad, *Dan Dare* dus, zelf tien jaar lang onder zijn hoede, geholpen door tekenaars als Harold Johns en Donald Harley. In 1959 ontstonden er interne problemen, waardoor Hampson en Morris het veld ruimden, en kort daarop werd *Eagle* overgenomen door *Oldhams Press* en Dan Dare door de beroemde Frank Bellamy ('59-'60). Vervolgens, tot begin '67, werden Daans belevenissen eerst door Donald Harley en Bruce Cornwell, en daarna door Keith Watson getekend, maar daarna begon de afbraak. In de twee daaropvolgende jaren werden verkleinde herdrukken van oude avonturen geplaatst, tot *Eagle* in '69 opging in de oude konkurrent *Lion.* In 1977 is een poging gedaan Dan Dare weer tot leven te wekken in *2000 AD,* maar in een totaal andere aanpak. Dan is verhuisd naar de 22e eeuw en heeft een ander gezicht gekregen, terwijl ook de verhaalstijl zodanig veranderd is, dat de oude en de nieuwe Dan alleen hun naam nog gemeen hebben. De verhalen van tekenaar Massimo Belardinelli onderscheiden zich in niets van andere auperhelden- en SF verhalen. Dan is de ou-

'De eerste Eagle, met de eerste pagina Dan Dare'

THREEPENCE
EAGLE
14 APRIL 1950 No. 1
DAN DARE
PILOT OF THE FUTURE
THE HEADQUARTERS OF THE INTERPLANET SPACE FLEET SOME YEARS IN THE FUTURE
IN THE LAUNCHING CONTROL ROOM
"KINGFISHER'S READY TO GO SIR HUBERT"
RIGHT DAN
HELLO KINGFISHER FLEET CONTROLLER HERE WE'RE GOING TO GIVE YOU THE GUN NOW. GOODBYE AND THE BEST OF LUCK
AUXILIARY ROCKET BOOST
SPACE SHIP TAKING OFF DO NOT PASS THIS POINT

'Dirk Vis, Daan Durf, Lex Malley en Lero de Crypt'

de Dan niet meer, de echte Dan is dood.

Men is wat men eet

Helemaal dood is Daan Durf echter niet, want de laatste tijd is de belangstelling voor zijn interstellaire belevenissen weer opgelaaid. En ook Nederland krijgt zijn deel daarvan door de verschijning bij uitgeverij *Rostrum* van het eerste deel van een van Daans beste avonturen, *De man van ner gens* en *De Woeste Planeet*. Dit eerste *Rostrum*-deel bevat het verhaal zoals dat in 1960 in *Arend* (5e jaargang 19 t/m 6e jaargang 11) is verschenen, maar de publikatie in *Eagle* dateert al van 1955-'56.

De man van nergens is een bewoner van de planeet *Cryptos,* die met een supersnel ruimteschip naar de aarde is gekomen om de hulp van Daan Durf in te roepen tegen de wrede *Phanten,* die eens in de tienduizend jaar de Crypten aanvallen, als hun planeet de baan van Cryptos kruist. De Crypten zijn uiterst zachtmoedige, vriendelijke lieden die geen vlieg kwaad doen en zich dus niet tegen de oorlogszuchtige Phanten kunnen verzetten. Daarom doen zij een beroep op de aardbewoners (die immers bekend staan om hun agressiviteit, nietwaar...?) om hen te leren de op handen zijnde aanval van de Phanten af te slaan. Het spreekt vanzelf dat Daan meegaat in het Cryptische ruimteschip, vergezeld van marine-officier Lex Malley, kadet Sproet en zijn onafscheidelijke adjudant Dirk Vis. Na een moeizame landing op Venus blijkt de Phant-invasie reeds begonnen, zodat zij meteen met de Phanten in de slag moeten. Daarbij doen zij een interessante ontdekking: de oorlogszucht van de Phanten en het pacifisme van de Crypten worden veroorzaakt door de stoffen waaruit hun voedselpillen zijn samengesteld. Dus: men is wat men eet, om even een bekende wijsgeer aan te halen. Met deze ontdekking eindigt het eerste deel van dit verhaal, dus op de konfrontatie met de Phant-baas en de grote eindstrijd zal nog even gewacht moeten worden.

Veel te druk

Voor degenen die vroeger *Arend* gelezen hebben, is de uitgave van dit verhaal een aangename verrassing, en misschien ook voor velen die Daan Durf nog niet kennen. Toch kleven er bezwaren aan deze *Man van nergens.* Dat het formaat van de pagina's kleiner is dan vroeger, is geen ramp: Hampsons tekeningen kunnen die verkleining heel goed hebben. Maar waarom is de strip in vredesnaam zwart omkaderd? De kleuren, die op zich best mooi zijn, komen hierdoor veel te druk over, het wordt allemaal erg schreeuwerig. Als we de oude *Arends,* waarin de kleuren fletser waren, met dit boek vergelijken, valt op dat een witte achtergrond deze strip een veel evenwichtiger aanzien geeft. Het zal wel modern wezen, zo'n zwarte achtergrond, maar in dit geval is het effekt afschuwelijk. De omslag is trouwens ook niet erg geslaagd: vormgeving en kleuren zijn mij een beetje te flipperkastachtig. De vertaling (van *Superfoto BV,* Haarlem) is in het begin van het boek een andere dan die uit de *Arend,* maar na een aantal pagina's wordt de oude vertaling, met hier en daar een wijziging, overgenomen, inklusief rariteiten als 'hem op het zwaard zetten', waar in het Engels kennelijk 'put him to the sword' heeft gestaan. De lettering (*Studio Espee*) is op de eerste pagina's ronduit lelijk en moeilijk te ontcijferen, later aanmerkelijk beter maar toch niet wat je in zo'n duur boek mag verwachten.

Daar staat tegenover dat *De man van nergens* een van Hampsons beste verhalen is. Hij is een tekenaar die uitstekend weet hoe je een verhaal moet vertellen en hij maakt gretig gebruik van filmische effekten die hij, hoewel hij snel van instelling wisselt, toch goed in de hand weet te houden. Het verhaal is rustig verteld, er wordt ruim de tijd genomen voor allerlei zijwegen, maar toch blijft de spanning er in. Ook technisch gezien is Frank Hampson een goede tekenaar. Zijn figuren zijn knap getekend, de akties zijn geloofwaardig uitgebeeld en de dekors zijn meestal prachtig en met veel fantasie vormgegeven. Ook zijn ruimteschepen en overige futuristische voer- en andere tuigen komen reëel over, in ieder geval voor mij als leek op technisch gebied. Hoewel het bijzonder plezierig is voor de oude *Arend*-fans dat *De man van nergens* uit de archieven is opgedoken, blijft het jammer dat het verhaal een uitvoering heeft meegekregen die afbreuk doet aan Hampsons tekeningen. Jammer, want Daan Durf had een betere come-back verdiend.

'Dan Dare, getekend door Frank Bellamy'

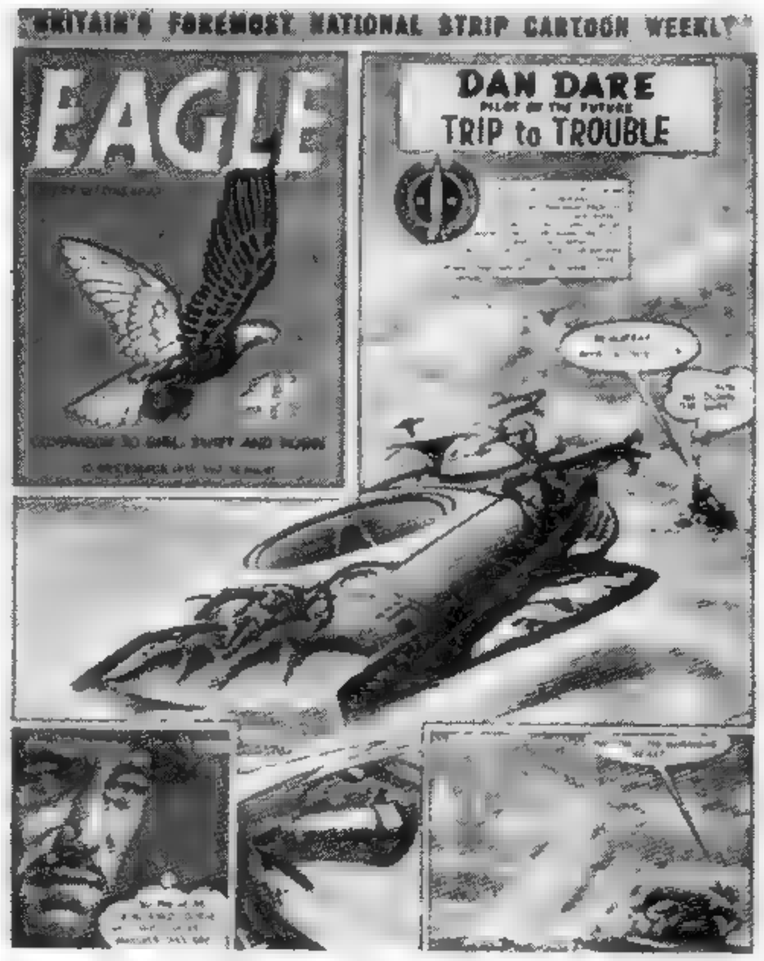

Frank Hampson. Daan Durf. De man ven Nergens. Uitg. Rostrum, Haarlem, ƒ 29,50.

1 Zie Maurice Horn, 'The world Encyclopedia of Comics', pag. 194.

'Het Cryptische ruimteschip'

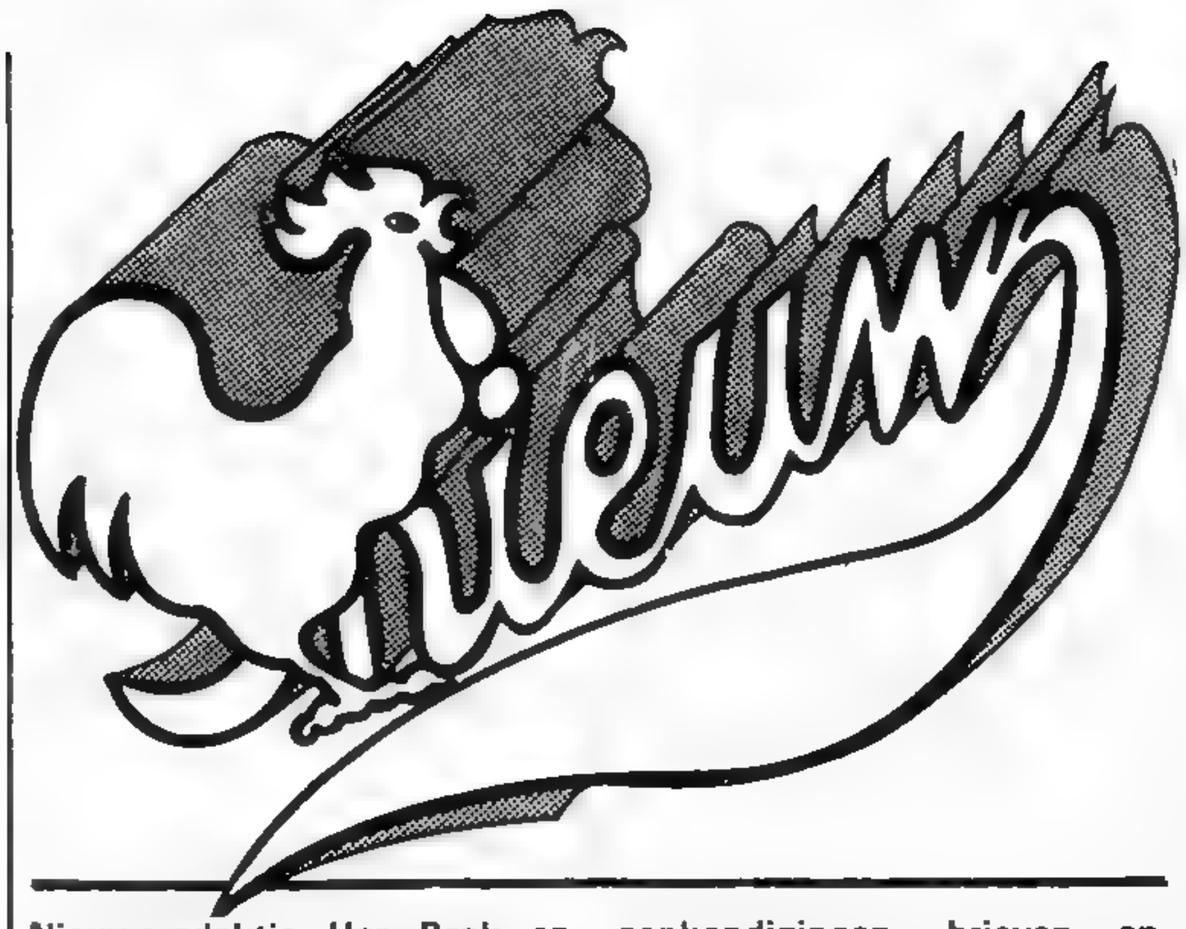

Nieuwsredaktie Har Brok en Hans van den Boom

Bijdragen voor deze rubriek in de vorm van knipsels, recensie-eksemplaren, ruilabonnementen, fondslijsten, huisorganen, aankondigingen, brieven en zichtzendingen gaarne naar het redaktiesekretariaat. De bijdragen in de Nieuwsrubriek zijn, voor zover niet ondertekend door anderen, samengesteld door de nieuwsredaktie.

Lucky Luke-nacht

Naar aanleiding van een door Cityfilm georganiseerde tekenfilmnacht op 26 januari j.l. verscheen bij Stripprofiel een speciale uitgave annex programmaboekje, met artikelen over Lucky Luke, Henk Albers, Gideon Brugman e.a. Deze uitgave, die ook nu nog interessant is, kan vermoedelijk nog wel worden besteld bij de uitgever: Uitg. De Meulder, Brilliant Starstraat 30, 1611 DS Bovenkarspel. Prijs: *f* 3,95. Porto: onbekend, maar bij bestelling merkt U het wel aan de acceptgirokaart.

Jeugdliteratuur

Van de hand van Fred Marschall en Betty Sluijzer verscheen in aflevering 11 van 'project jeugdliteratuur' (Educaboek, Culemborg) een 45 pagina's lang artikel onder de titel *'Strips, gebruiksstrips en stripgebruik'*. Het artikel is bedoeld voor leraren Nederlands die niets van strips afweten (die schijnen er helaas nog steeds te zijn). Onze mening over de inhoud moeten we U schuldig blijven; we hebben nog geen exemplaar in kunnen zien.

Dan O'Neill

Bij Artefact in Enghien, Frankrijk, verscheen *'le premier livre des Odd Bodkins'* van Dan O'Neill. Deze Amerikaanse tekenaar levert bij vlagen wel aardig werk, maar heeft teveel maniertjes overgenomen uit Krazy Kat om werkelijk interessant te zijn. Bovendien zijn de pagina's erg rommelig, door de slordige manier van tekenen van O'Neill. De prijs van het album zal in Nederland rond de 50 gulden liggen.

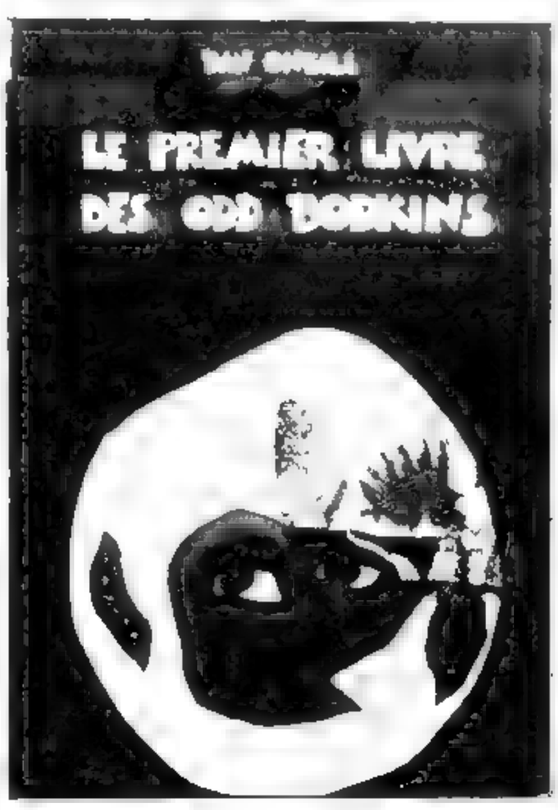

Lombard

Bij uitgeverij Lombard verschenen de laatste weken de volgende albums:

Nieuwe uitgaven:

Verschenen in week 4: Toenga 'De zwarte hengst' *f* 5,75; Jonathan 5 'De blauwe verte tussen de wolken' *f* 5,75.

Verschenen in week 9: Rik Ringers 'De geest van de alchemist' *f* 5,75; Thorgal 1 'De ijskoningin' (nieuwe reeks) *f* 5,75; Thorgal 2 'Het eiland der bevroren zeeën' *f* 5,75; Bernard Prince 'Gisteren en vandaag' – Special (album van 80 blzz. met alle vroeger in Kuifje verschenen korte verhalen). Gekartonneerd *f* 13,50.

Verschenen in week 13: Alain Chevallier 'Aanslag bij Formule 1' *f* 5,75; Jugurtha 6 'De steppewolven' *f* 5,75.

Herdrukken:

Verschenen in week 5: Michel Vaillant 'Mach 1 voor Steve Warson' *f* 5,75; Michel Vaillant 'De vervloekte safari' *f* 5,75; Michel Vaillant 'Het geheim van Steve Warson' *f* 5,75; Michel Vaillant 'San Francisco Circus' *f* 5,75.

Verschenen in week 6: Rik Ringers 'Dreiging op het witte scherm' *f* 5,75; Rik Ringers 'Oog in oog met de slang' *f* 5,75; Rik Ringers 'Onderzoek in het verleden' *f* 5,75; Rik Ringers 'De lijn des doods' *f* 5,75.

Verschenen in week 7: Bernard Prince 'Brand in de oase' *f* 5,75; Bernard Prince 'De hete adem van Moloch' *f* 5,75; Go West 'Special Go West' *f* 10,35.

Verschenen in week 8: Alain Chevallier 'Spel met de dood' *f* 5,75; Arroyoka 'Het eiland Arroyoka' *f* 5,75; Chick Bill 'Het geheime wapen van Kid Ordinn' *f* 5,75; Chick Bill 'De 6e desperado' *f* 5,75.

Verschenen in week 9: Harlekijn 'Olifanten trompetten bij dageraad' *f* 5,75; Johathan 'De wieg van Bodhisattva' *f* 5,75; Jugurtha 'Het eiland van de opstanding' *f* 5,75.

Verschenen in week 10: Rik Ringers 'De gezellen van de duivel' *f* 5,75; Rik Ringers 'Duel met de beul' *f* 5,75; Rik Ringers 'Hallali voor Rik Ringers' *f* 5,75.

Verschenen in week 11: Bruno Brazil 'Commando Kaaiman' *f* 5,75; Chick Bill 'De schat van de groene Boeddha' *f* 5,75; Chick Bill 'De laatste van de Bulls' *f* 5,75; Chick Bill 'De honderd dubbelgangers' *f* 5,75.

Kontekst BV

Zoals gemeld worden de uitgaven van Classics-Lektuur voortaan uitgebracht door uitgeverij Kontekst BV. Onder een ander kopje gaan we dus gewoon op de oude voet voort, dat wil zeggen in de reeks *Griezel* nrs. 59 en 60, in de reeks *Strijd* nrs. 11172 en 11173, in de reeks *Commando* nrs. 69 en 70 en in de reeks *Romance* wat vrediger de nummers 69 en 70. Van *Tex Willer* verschenen de nrs. 103 en 104 (tekst: G. L. Bonelli, tekeningen: (o.a.?) Letteri), van *Superman* nr. 105 (tekst: Leo Dorfman en Martin Pasco, tekenwerk: Curt Swan, Anderson en Tex Blaisdell) en pocket nr. 2 (tekst: Len Wein, Steve Englehart, tekeningen: Joe Staton, Dick Giordano en weer Murphy Anderson) en van *Batman* nr. 116 (tekst: Bob Haney, Elliot S. Maggin en Steve Englehart, tekeningen: Walt Somonson, Mike Grell en Neal Adams). Pro memorie vermelden we nog *Ponyclub* nr. 88, waarin trouwens ook een vervolgstrip staat onder de titel *De Brokkenmakers, Barbapapa* nr. 13 en tenslotte is daar nog *Mad* nr. 108 met als enige Nederlandse striptekenaar Willy Lohmann.

Panda

Nieuw bij de Panda Uitgaven is het boekje *De Biecht. Praktische handleiding voor gebruik in de hoogste klas van het Groot-Seminarie* van de ook als kartoenist bekende Fransman André-François Barbe (36 blzz. *f* 5,—). Van Annie Goetzinger is er verder *Legende en waarheid over Goudkopje* in kleur en met harde kaft (*f* 16,95) en in een zelfde fraaie uitvoering *De fabriek* van Georges Pichard (eveneens *f* 16,95). Gérard Lauzier debuteert nu eindelijk ook op de Nederlandse albummarkt dankzij Panda's uitgave *Sextravagante avonturen van Pipi en Robert Ramram,* in kleur (ingenaaid) *f* 9,90. Met een gewijzigde voorkaft bleek terecht een tweede druk noodzakelijk van The Tjong Khings *Storende verhalen* (*f* 9,90). Men lette overigens op het nieuwe adres van uitgeverij Panda: Rembrandtlaan 11, 2391 CM Hazerswoude-Dorp (tel.: 01728-8841).

Helmond

Nu al sinds een jaar de verspreiding van de Lombard stripalbums niet meer door uitgeverij Helmond verzorgd wordt, is deze uitgeverij bij haar speurtocht naar alternatieve uitgaven terechtgekomen bij de reeks 'De ontdekking van de wereld', waarvan al meteen 4 delen verschenen, te weten: *De Vikingen,* waarin de verhalen *Drakars in het oosten* (tekst: Jean Ollivier, tek.: Eduardo Coelho) en *De koningen van de zee* (tekst: Jacques Bastian, tek.: José Bielsa), de kombinatie *Christoforus Columbus zoekt de westelijke route naar Indië* (tekst: François Lambert, tek.: Guido Buzelli)/*Cortéz: 't Goud van de Azteken* (tekst: André Bérélo witsch, tek.: Maurillo Manara), de kombinatie *Vasca da Gama: De specerijenroute* (Ollivier/Coelho)/*Albuquerque, Stichter van een wereldrijk* (Ollivier/Bielsa) en de kombinatie *Marco Polo van Venetië naar Peking* (Bérélowitch, tek.: Enric Sió)/*Ibn Battoeta, Reiziger van de Islam* (Ollivier, tek.: Jaime Marzal-Canós). Meerdere delen van deze reeks zijn in voorbereiding, terwijl ook buiten deze reeks diverse albums bij Helmond gaan verschijnen. De lettering van genoemde albums is helaas van zeer geringe kwaliteit; de prijs bedraagt *f* 5,90.

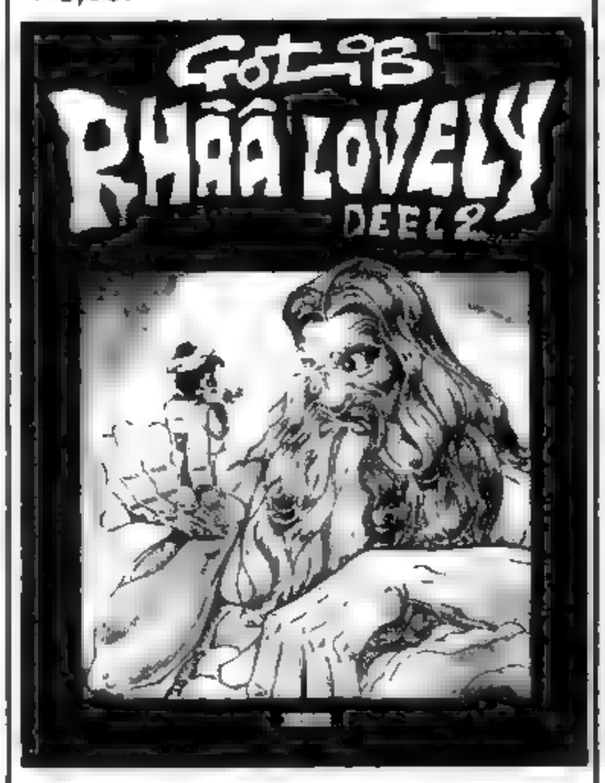

Yendor

Maar liefst twee nieuwe Gotlibalbums bij uitgeverij Yendor, te weten *Rhââ Lovely deel 2* met verschillende gastoptredens van Claire Bretécher (*f* 14,90) en het tweede Lobbes-album *Lobbes zaagt maar door* (*f* 9,90) het eerste Lobbusalbum verscheen bij Semic Press te Amsterdam). Nieuw is ook van Auclair het album *Grizzly* met de verhalen *Gebroken neus* en *Drie-poot-de-wolf* (*f* 11,90). Alle drie de albums met kleuromslag en zwartwit binnenwerk.

In de eerste maanden van dit jaar staan op punt van verschijning de volgende hardcover albums:

Auclair: *Jason Muller* (*f* 19,90 in kleur); Dick Matena: *Amen* (*f* 19,90 in zwartwit, 68 blzz.); Hendrik Vos/Martin Lodewijk: *De kat in Konstantinopel* (prijs nog niet bekend, 40 blzz. in zwartwit).

Jonas

Bij uitgeverij Jonas (Steenweg op Bergen 391 te 1070 Brussel) verscheen in beperkte oplage van 500 genummerde eksemplaren Bob de Moors *Het uitzonderlijke leven van Jean-Baptiste de la Salle*. Het gaat hier om een fraai uitgegeven reprint in hard cover van een in 1949 in *'t Kapoentje* verschenen strip naar een scenario van Gaston Durnez. De prijs is navenant: *f* 66,90. Bij dezelfde uitgeverij een soortgelijke luxeuitgave van Laudy. We houden u op de hoogte.

Kwibus

Midden vorig jaar gingen er geruchten over een opmerkelijk Suske en

Wiskealbum dat geheel uitgevoerd in de stijl van de oorspronkelijke reeks een avontuur van Lambik scheen te bevatten. Nooit eerder in boekvorm verschenen en volslagen onbekend. Oplage 50 stuks (!), prijs: wat de gek ervoor wil geven (*f* 450,— en meer). Binnen enkele weken moet een van de 50 kopers op het idee gekomen zijn zijn aankoopsprijs terug te verdienen, want weldra ontstond er een handel in gekopieerde versies van dit album tegen bedragen van circa 100 gulden. Sinds enige tijd echter is van de oorspronkelijke uitgave weer een perfekte nadruk met vierkleurenomslag in de handel voor de prijs van *f* 35,—. We adviseren u toch nog enig geduld te betrachten, want in 1981 zal dit onder de titel *De gekalibreerde Kwibus* gesignaleerde verhaal door Brabantia Nostra uitgegeven worden.

Pas op! Herdruk!

Pogo
De Amerikaanse uitgever Greg Press heeft 10 van de beste Pogopockets op luxe wijze, in gebonden vorm, herdrukt waardoor een aantal van de zeldzaamste verhalen weer verkrijgbaar zijn. Het is voor de koper alleen opletten geblazen omdat een stuk of 4 van deze luxe herdrukken kort geleden al in pocket herdrukt werden, 3 in één band en dus stukken goedkoper. Voor de volledigheid volgen hier eerst de luxe Greg Press herdrukken à *f* 28,50 per stuk: 1. *Pogo,* 2. *I go Pogo,* 3. *Potluck Pogo,* 4. *The Pogo Papers,* 5. *The incompleat Pogo,* 6. *Uncle Pogo So-So Stories,* 7. *The Pogo Peek-A-Book,* 8. *The Pogo Stepmother Goose,* 9. *Gone Pogo,* 10. *Pogo A La Sundae.* Hiervan verscheen de herdruk *I go Pogo* (samen met de 2 herdrukte pockets *The Pogo Party* en *Pogo Extra*) in één verzamelbundel *Pogo Re-Runs, soms reflections on Elections* bij uitgever Simon and Schuster (1974) tegen de prijs van *f* 15,25.
Bovendien, en nu opletten, verschenen de volgende 3 klassiekers ook samen in een verzamelbundel: *The Pogo Stepmother Goose, The Pogo Peek-A-Book* en *Uncle Pogo So-So Stories,* onder de verzamelnaam *A Pogo Panorama* uitgegeven door Simon and Schuster (1977) tegen de prijs van *f* 19,—. En dat betekent voor deze 3 verhalen dus een besparing van liefst *f* 56,50.

(K. de B.)

Jerry Spring
Helemaal oppassen geblazen is het bij het als 'nieuw' aangekondigde Jerry-Spring album *Red mijn vriend* en *De Eenzame wolf,* twee verhalen in één album, dat eerder verscheen in 1965. Voor degene die slecht de achterkant van albums kunnen onthouden, wijs ik erop dat uitgeverij Dupuis de achterkant van het album uit 1965 nu als voorkant heeft genomen en dat daardoor (plus de aankondiging 'nieuw' in de weekbladen) de onjuiste suggestie gewekt wordt dat het hier om een gloednieuw verhaal gaat. Niet waar dus!

(K. de B.)

Eric de Noorman
Voor de zoveelste maal is ook Eric de Noorman herdrukt, ditmaal door uitgeverij Skarabee die na een hoopvol begin, waarin zij de latere verhalen herdrukte, nu is teruggevallen op de allereerste verhalen die ooit werden herdrukt bij Wolters Noordhoff. Alleen gaat Skarabee een stap verder dan Wolters en herdrukt nu ook in de juiste volgorde de verhalen die Wolters om druktechnische en auteursrechtelijke overwegingen destijds heeft weggelaten en dat zijn er nogal wat. In de delen 1 en 2 van Skarabee staan dezelfde verhalen als in 1 en 2 van Wolters. In deel 3 van Skarabee is echter de eerste afwijking. Naast het verhaal *De ondergang van Atlantis* drukt Skarabee de nooit eerder in pocket afgedrukte strip *Schipbreukelingen in Rome* af. Vervolgens verschenen bij Skarabee deel 4: *De valse koning, Het wapengericht* en *Het goud der Ozmecs*. In deel 5 (opgelet) staan de verhalen: *De Dodenridders* (nooit eerder in pocket), *De wonderen van Mu* (nooit eerder in pocket) en *Het geheim van het grafgewelf* (in Wolters pocket 3). In deel 6 staan: *Het rijk van het Midden* en *Storm over China* (eerder als Wolterspocket 4). Bijzonder aantrekkelijk zijn dus de pockets 3 en 4. Prijs per stuk *f* 12,90.
Een weinig kommercieel maar zeer prijzenswaardig initiatief van Skarabee.

(K. de B.)

Historische strip
Eerdaags zullen bij uitgeverij Amsterdam Boek 3 nieuwe delen verschijnen in de reeks 'Tweede Wereldoorlog in Strip' getekend en geschreven door Pierre Dupuis. De strips werden, voordat men in Nederland begon met publikatie, naar het Instituut voor Oorlogsdocumentatie gestuurd waar men de strips onderzocht op historische betrouwbaarheid. Ondanks het feit dat de schrijver fiktieve personen heeft ingelast die deelnemen aan de acties, waardoor de leesbaarheid vergroot wordt, maar de historische betrouwbaarheid iets vermindert, heeft het Instituut bij monde van dr. L. de Jong het groene licht gegeven aan Amsterdam Boek. Na de 6 delen die al zijn verschenen volgen nu: *Afrika Korps* (over de woestijnoorlog in Afrika), *Banzaï* (over de kamikases in de Zuidzeegevechten) en *Vliegende Forten* (over de rol en het belang van de grote gevechtsvliegtuigen en bommenwerpers tijdens de tweede wereldoorlog). Prijs per deel *f* 5,50.

(K. de B.)

De weekbladen

Donald Duck 49 brengt ons het eerste deel van een Donald Duck kerstverhaal, een stripje van de 7 dwergen, en de start van de strip Jungle Book. Dit laatste waarschijnlijk naar aanleiding van het heruitbrengen van de gelijknamige film. In Duck 52 zit als extra een miniboekje met de Donald Duckstrip 'op zoek naar energie', in nummer 1 zit een sticker met het zelfde thema. Een eersteklas Duckverhaal (uit DD 1959-8) wordt herdrukt in nummer 2, terwijl in nummer 3 en 4 een winter-reportage van Theo Schildkamp eruitspringt.
Eppo: In nummer 49 is de strip Eppo weer terug. Ook in dat nummer start een verhaal van Goscinny en Godard onder de titel Maatje Matroos (erg oud, uit Pilote), plus een verhaal van De Generaal. De partners keren terug in nr. 52, Lucky Luke in nr. 1 (de schat van de Daltons). Extra in dat nummer is een poster van Storm. Een nieuwe strip van Toon wordt geplaatst in Eppo 2: Rokus. Korte verhalen zijn o.m. Circus Maximus, Leonardo, Leukebroeders, Stampede, Opa en Willie de Kid. Bovendien in nummer 4 een miniboekje van Parel.
Tina: Ook Tina heeft miniboekjes, en wel in de nummers 50 (Kelly) en 4 (Tina). Daarnaast heeft 51 als extra 8 kerstkaarten. Nieuwe vervolgverhalen zijn Elsje de Windt door Edmond (vanaf 52), Dans, Diana, Dans, Gevaar op Lansdaal (beide vanaf 2), Tina en de kraaien en een nieuw skateboardverhaal (vanaf 5).
Anita: Nieuwe vervolgverhalen in Anita zijn 'de zwarte weduwe' (1), de dodelijke skitocht (2), Haat en liefde (4), en Rockin' Tommie, over een popster en z'n fanclub. (in 5).
Wham: In Wham 42 een kort verhaal van Brammetje Bram, een strip die trouwens in vrijwel ieder nummer van Wham wel aanwezig is. In 43 maken we kennis met Abdoel Yakker, een zwak, in de woestijn spelend gagstripje van Lacoste. In dat nummer zien we ook de terugkeer van Silas Finn en De Gentlemen. In 45 start Dan Cooper met 'SR 71 antwoordt niet meer' en is ook Tony Stark weer terug. Nieuw in nummer 2 zijn Michel Vaillant (de verdwenen coureur), Gigantik en Turi en Tolk (wedloop met de dood).
Vanaf Wham 1 van 1980 is overigens pagina 2 en pagina 51 niet meer in full color maar in 2 kleuren. (zoals Kuifje).
Kuifje: Weinig te melden, helaas, in de huidige nummers van Kuifje. Zo is het thema 'balonnen' (Kuifje 1) toch niet direct iets waar je wekenlang naar uitkijkt. Wel aardig is het korte verhaal 'broeder hert' door Linssen en Van Hamme (in nr. 2). Nieuwe vervolgverhalen zijn Udolfo van Paape/Andreas en Duchateau (3) en Rik Ringers (in 4).
Robbedoes: In Robbedoes 1 (2177) gaat een nieuwe strip van start van Desberg en Maltaite: Agent 421. Een verhaal van de minimensjes staat in nr. 2, terwijl Chocolarie van Mitteï en Deliège terugkomt in nr. 3. In 4 de eerste resultaten van de parkeermeteroorlog, en een onvervalste Oom Wim. Het lijkt wel of Robbedoes de laatste tijd minder goed verzorgd wordt dan vroeger. Niet alleen wemelt het op de pagina's van de zwarte lijntjes, daar waar de layoutman heeft zitten plakken (deze lijntjes moeten in de drukkerij gecorrigeerd worden, maar dat gebeurt kennelijk niet of nauwelijks), maar ook sluipen er in de teksten steeds meer slecht uit het Frans vertaalde zinsneden: Iemand de 'nek omwringen', 'kom je bijna, ellendeling', 'ik mankeerde stevige knapen'. Dat is geen Vlaamse zegswijze, nee, dat is domweg slecht vertaald.

Comic Forum
In het Oostenrijkse stripvakblad *Comic Forum* nummer 3 bijdragen over *Zack,* de tekenaar Markus (ps. van Jörg Mark-Ingraban von Morgen), *Bernard Prince* en een eerder in *Rantanplan* gepubliceerd interview met Morris. Verder nieuws, recensies en dergelijke en stripwerk van Poldi Koller, Happy George, E. M. Moser, Morris (herdruk), Claus Göschl, Rainer Zeger en Gerhard Förster (Blueberrypersiflage). *Comic Forum* 3 kost öS 42,- of DM 6.-. Inlichtingen over dit keurig verzorgde en nu reeds 52 bladzijden tellende blad op Fasangartengasse 53 te A-1130 Wien.

De Zaak Zonnebloem
In het stripinformatieblad *De Zaak Zonnebloem* nr. 3 ruim aandacht voor het vierjarig bestaan van *De Vrije Balloen.* Het leeuwendeel van dit 16 bladzijden tellende nummer wordt echter gevuld met de alfabetisch op serie gerangschikte rubrieken *Verschenen* en *Verwacht,* die kwa volledigheid in Nederland uniek zijn. Daarnaast in dit nummer nog aandacht voor Kuifje onder andere en tekenwerk van Frits Jonker en Ineke Gillissen. *De Zaak Zonnebloem* is gratis verkrijgbaar door middel van inzending van een opgaveformulier dat verkrijgbaar is bij de redaktie (Purple Fox Promotions, Benesserlaan 310, 1911 VK Uitgeest) of bij de stripwinkel De Zaak Zonnebloem op de Haarlemmerstraat 27 te 1013 EJ Amsterdam (tel: 020-247294).

Writtenews
Lang niet voor één gat te vangen is Frits Jonker (Achillesstraat 58' te 1076 RE Amsterdam) die na of naast zijn jonggestorven Asterixblaadje *Nix News* haast maandelijks het blad *Writtenews* uitbrengt. Dat gaat over van alles, maar nr. 21 is onder de kop 'De Rare Kuren van Kuifje' gewijd aan *De witte kunsten van Hergé*. Het houdt het volk van de straat, dit soort blaadjes, maar de slotregel 'wij stellen daarom dan ook heel nadrukkelijk dat wij slechts konstateren; ú ziet maar...' vraagt om frisse lucht na een uiteenzetting over 'Kaballa' (getallensymboliek) in verband met bij Kuifje voorkomende cijfers. Zonder porto kost Writtenews *f* 1,— per nummer.

Boeken in 't kort

biecht

André-François Barbe: De Biecht. Praktische handleiding voor gebruik in de hoogste klas van het Groot-Seminarie. Hazerswoude-dorp (Uitg. Panda) 1979. 36 blzz., prijs f 5,—.

Dat de term 'strip' meer dan me lief is (alleen die guitige blik al van de postbeambte bij het overhandigen van brieven voor *Stripschrift!*) gelieerd wordt aan seks, blijkt ontegenzeggelijk geruggesteund te worden door het fonds van uitgeverij Panda waarin seks en strips hand in hand gaan. Een direkt verband tussen beide zie ik niet zo vlug al kan niet ontkend worden dat beide zich in mijn belangstelling mogen verheugen. Dat laatste geldt echter absoluut niet voor het zouteloze uitgaafje *De Biecht,* waarin voornamelijk door middel van onduidelijke en vergezochte seksstandjes de 26 letters van het alfabet uitgebeeld worden. Dit niet eens zo oorspronkelijke idee veronderstelt een auteur met jeugdpuistjes, ware het niet dat A. F. Barbe de veertig inmiddels al gepasseerd is. De dubbele moraal 'seks moet je biechten' met de forse penitentie doet een moeizame ontworsteling aan een katholieke opvoeding vermoeden. (H.B.)

Bud Sagendorf, Popeye Groot Verhalenboek. 288 bladzijden plus omslag, full color. Uitgeverij Oberon/Vroom en Dreesman, 1979. Prijs ca. f 6,95.

Speciaal voor V en D produceerde Oberon dit dikke boek met maar liefst 1134 dagafleveringen Popeye door Bud Sagendorf, een aantal waar de krantenlezers indertijd 3½ jaar over deden. Het is niet aan te bevelen dit boek achter elkaar uit te lezen; Popeye komt je dan de neus uit. Bij stukje en beetje geconsumeerd blijft het leesbaar, hoewel geen topper. Popeye, Olijfje, erwtje, Opa Popeye en Wimpie zijn er allemaal bij in dit boek, plus nog een menigte bijfiguren die vaak nogal vergezocht zijn. Een boek voor regenachtige zondagen. (H. v.d. B.)

Jim Holdaway en Peter O'Donnell
Miranda, De Geest van Mrs. Drake + Oom Happy. 68 blzz. plus omslag, albumformaat, zwartwit binnenwerk. Uitgeverij Panda, Hazerswoude, 1979. Prijs f 9,90.

Als eerste album in de reeks Miranda Blaise verscheen bij uitgeverij Panda *De Geest van Mrs. Drake + Oom Happy*. Miranda, bijgenaamd prinses uit de onderwereld, is een uitbundig geconstrueerde dame, die meestal voor eigen rekening allerlei spionagezaakjes opknapt. Haar avonturen staan dagelijks in het Algemeen Dagblad . De strip is zondermeer van kwaliteit: een doortimmerd plot, geen storende herhalingen in de loop van het verhaal, knappe tekeningen. Minpuntjes van deze uitgave is de bij vlagen matige vertaling, stijve lettering en matige druk (de dunne lijntjes vallen nogal eens weg; wat dat betreft zijn we van Panda wel beter gewend). Als geheel is dit album echter toch wel degelijk de moeite waard.

Hierbij zend ik jullie het resultaat van een onderzoekje dat ik gedaan heb naar de 'herkomst van 'Asterix en de kernsentrale'. Kort geleden verscheen deze uitgave op de markt. Het album is samengesteld uit fragmenten van bestaande legale Asterix-uitgaven. Een dergelijke uitgave was voor mij aanleiding eens uit te zoeken uit welke Asterix-albums de illustraties genomen waren. Wil je echter alle illustraties vinden dan moet je je er wel tijd voor gunnen, want het verhaal zit knap in elkaar en voor een leek zal het niet opvallen dat er 19 Asterix-albums bij aan te pas kwamen.
Het onderzoekje valt eigenlijk in tweeën: ten eerste heb ik gekeken naar de hoeveelheid ruimte die de illustraties uit een bepaald boek innemen in 'de kernsentrale'.
Elke pagina heb ik 12/12 verdeeld (4 kolommen van elk drie illustraties). In totaal telt het album op deze manier 540/12. Hiervan werd 94/12 ingenomen door 'Het Romeinse Lusthof', ofwel 17%.
Ten tweede heb ik het aantal illustraties geteld en weergegeven in percenten. Een vergelijk tussen beide uitkomsten levert weinig verschil op. Alleen bij 'de koperen ketel' een verschil van 4% hetgeen betekent dat er enkele grote illustraties uit dit album gebruikt zijn, die dus meer ruimte innemen, maar geringer in aantal zijn. Van de in totaal 384 illustraties waren er 73 uit 'de Romeinse Lusthof', met op de tweede plaats 'de lauwerkrans' met 41 illustraties. Beide albums leverden daardoor ca. 1/3 van het totale 'kernsentrale'-verhaal. Hieruit mag je dus concluderen dat de samenstellers van dit album sterk geïnspireerd werden door beide genoemde albums, hoewel 'de Lusthof' duidelijk de boventoon voert. Als men bedenkt dat 'de intrigant', 'de ziener', 'de helvetiërs' en 'het gouden snoeimes' ook tesamen 1/3 deel leverden, dan dienden de overige 13 gebruikte albums slechts als completering van het verhaal.
Er zijn 5 albums uit de Asterix-serie ongebruikt gelaten, t.w. 'de Gallier', 'de kampioen', 'de ronde van Gallia', 'Cleopatra' en 'de Belgen'.
Hieronder volgen dan de totale resultaten, met daarbij opgemerkt dat de percentages afgerond zijn.

Peter van Mierlo

titel	ruimte in twaalfden	%	aantal illustraties	%	tot. aantal blz.
IJzeren schild	4	1	3	1	0,3
Britten	1	0,5	1	0,5	0,1
Gothen	15	2,5	14	3,5	1,25
Koperen Ketel	13	6,5	9	2,5	1
Gladiator	6	1	4	1	0,5
Gouden snoeimes	36	6,5	29	7,5	3
Noormannen	9	1,5	4	1	0,75
1e Legioen	24	4,5	19	5	2
Intrigant	46	8,5	36	9,5	4
Olymp. Spelen	9	1,5	6	1,5	0,75
Hispania	31	5,5	23	6	2,75
Helvetiers	39	7,5	31	8	3,25
Lauwerkrans Caesar	55	10	41	10,5	4,75
Romeinse Lusthof	94	17	73	19	8
Ziener	45	8	31	8	3,75
Corsica	11	2	8	2	1
Geschenk v. Caesar	39	7	22	6	3,25
Grote Oversteek	23	4	12	3	2
Obelix en Co.	30	5,5	18	4,5	2,5
	540/12	100	384	100	totaal

N.B. In de laatste kolom staan vermeld het aantal bladzijden dat de illustraties uit een bepaald album samen innemen in de 'kernsentrale' (enigszins afgerond).

DE STRIPSCHAPPAGINA

MEDEDELINGEN, BERICHTEN & AANBIEDINGEN

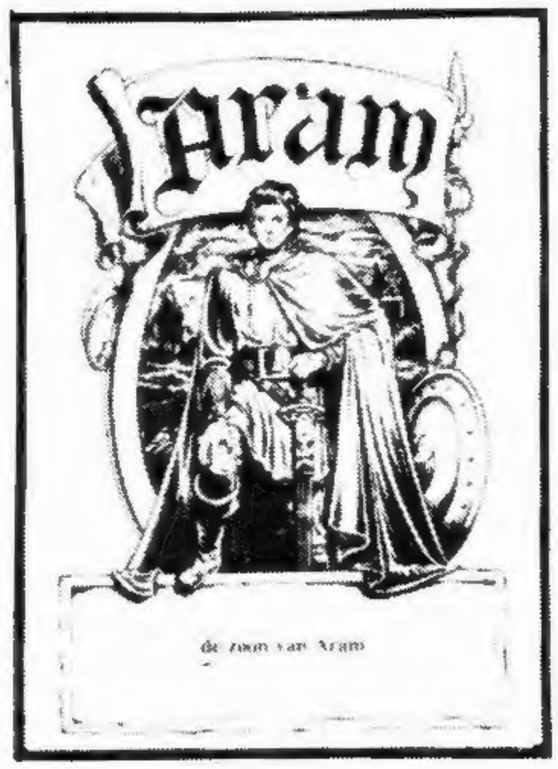

Nieuwe uitgaven van Uitgeverij Panda

Deze boeken zijn verkrijgbaar bij de ledenservice van het stripschap. Leden ontvangen de gebruikelijke korting. U maakt het geld voor de gewenste albums over op postgiro 3291121 t.n.v. Het Stripschap Ledenservice, Postbus 11335, 1001 GH Amsterdam.
In verband met de portokosten wordt u verzocht minimaal twee albums te bestellen. Bijvoorbeeld 1 exemplaar van uitgeverij Panda en 1 exemplaar zwart/wit.

Marten Toonder, Panda en de wijze meester, Panda en de meester superman. Prijs per stuk *f* 9,90.

De schat van het landje, Fred Julsing. Dit in gewassen inkt-tekeningen vervaardigde stripverhaal vertelt over de verhuizing van de tekenaar zelf naar het Gelderse dorpje Herwijnen en de ontdekking van een heuse schat! Een spannend jongensverhaal. Prijs *f* 5,50.

Aram van de Eilanden, Piet Wijn. Vier delen uit een serie echte laatmiddeleeuwse ridderverhalen in stripvorm: **10 De zoon van Aram; 12 Het porceleinen Masker; 13 De terugkeer van Aram; 14 Het raadsel van Rovanna.** Prijs per stuk *f* 9,90.

Storende verhalen, The Tjong Khing. 'Storende verhalen' is de verzamelnaam van elf zgn. maatschappijkritische beeldverhalen. Zij werden in schitterende tekeningen op papier gezet door de winnaar van de Gouden Penseel 1979: **The Tjong Khing.** Prijs *f* 9,90.

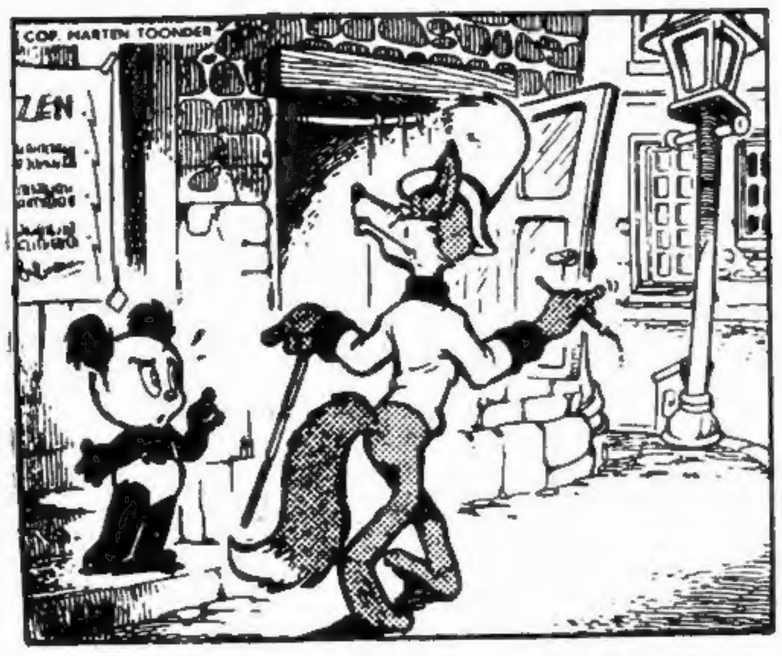

Stripdag afgeschaft!!!

Ja, u leest het goed, er komt inderdaad geen stripdag meer. *Daarvoor in de plaats komt de STRIP2DAAGSE.* Ja, ja, inderdaad een zaterdag en een zondag. Dat gezeur moest nu maar eens afgelopen zijn. Data: *20 en 21 september 1980.* Plaats: *Breda.* Gebouw: *Het Turfschip.* Thema: *10 jaar Jan, Jans en de kinderen.* Er gaat ontzettend veel gebeuren. We lopen niet vooruit op het kolossale programma, wel op het volgende. Breda heeft veel hotelaccomodatie, een sleep-in, en een camping. Het Turfschip ligt op loopafstand van het station en binnenhandbereik van de autosnelweg: afslag Breda en immer gerade aus. Het ligt in de bedoeling zaterdag avond een knallende *Stripavond* te organiseren, inclusief diner, luidruchtige orkesten en wat ons (of u) nog meer te binnen schiet. De prijs hiervoor zal schappelijk, zo niet stripschappelijk zijn. Een ieder die nu wil intekenen kan dit nu al kenbaar maken: Postbus 11335 te Amsterdam. Dit vanwege de beperkte grootte van de ruimte, en wie het eerst etc. (Denk aan een (kost)prijs van ongeveer *f* 30,—.)

Ideeën

Het bestuur zou het ten zeerste op prijs stellen indien men ons op de hoogte wil brengen van mogelijk geschikte accommodaties voor ruilbeurzen.
Gedacht wordt aan ruimten waar zo'n 50 flinke tafels aanwezig zijn en ook opgesteld kunnen worden. Denk voor de bezoekerscapaciteit aan ongeveer 200. Deze informatie zou voor ons de keuze van een geschikte (en tevens eens een andere) plaats aanzienlijk makkelijker maken. Gaarne stapels reacties op Postbus 11335 te 1001 GH Amsterdam.

Miskleun!

In tegenstelling tot een interview in Het Parool van 2 januari 1980 gaan we dus NIET naar Dronten. Dit 'interview' dat onder andere spreekt over de dag van het beeldverhaal is op generlei wijze vooraf voorgelegd aan Het Stripschap, noch is er vooraf bij ons geïnformeerd of de inhoud waarheidsgetrouw was. Een miskleun van de eerste orde!!!

Contributie

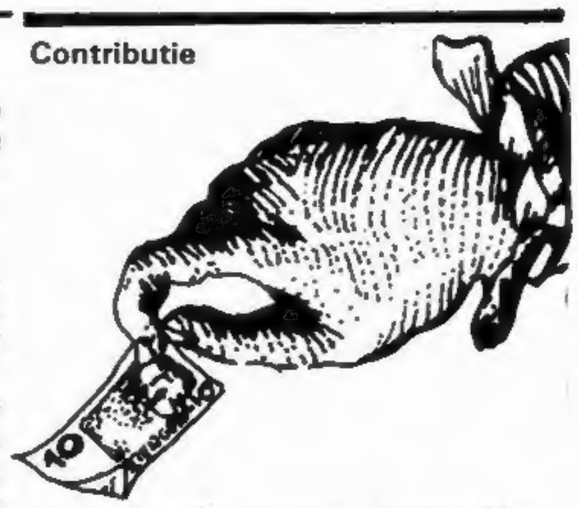

Ja, ja, daar zijn we weer. Heeft u al betaald??? Neen, zegt u??? Wist u dan dat onze penningmeester in 1980 ook alles vooruit moet betalen??? Dat is verdomd lastig met een hand vol pepernoten. Daarom vriendelijk: stort uw geld zo spoedig mogelijk. U zult uzelf dankbaar zijn als u de strip2daagse-striptas ziet en voelt. Postgiro: 1513000, Gemeentegiro: 5.000.000, AMRO-bank: 42.11.38.114, alles t.n.v. penningmeester Stripschap, contributie 1980, of gewoon de acceptgiro die bij de kalender zat. Bedankt!

Uitslag fotowedstrijd

Zoals u ongetwijfeld nog zult weten is op de Stripdag te Dronten een fotowedstrijd gehouden. Na langdurige bestudering van de vele naar aanleiding hiervan ingezonden foto's is unaniem tot winnaar verkozen het werk van J. C. Kalker, Smitsstraat 24, 4623 XR Bergen op Zoom, hetwelk u elders op deze pagina afgedrukt vindt. In beeld wordt hier gebracht het moment waarop de alom bekende Barend Servet uit handen van de eerbiedwaardige voorzitter van het Stripschap de vurig begeerde stripschapprijs ontvangt. Helaas voor hem heeft hij deze slechts tot de aankomst van de werkelijke winnaar (J. Vegter) mogen behouden. (Helaas voor Barend, daar hij, zoals hij zelf memoreerde, reeds jaren op deze prijs aast.)

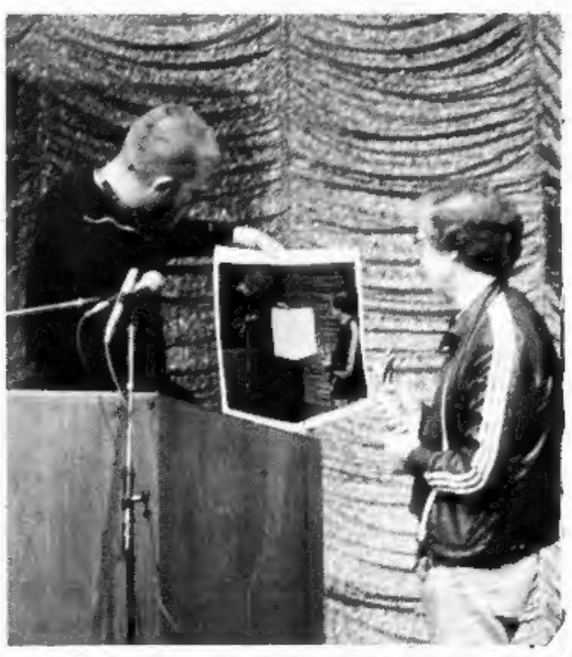

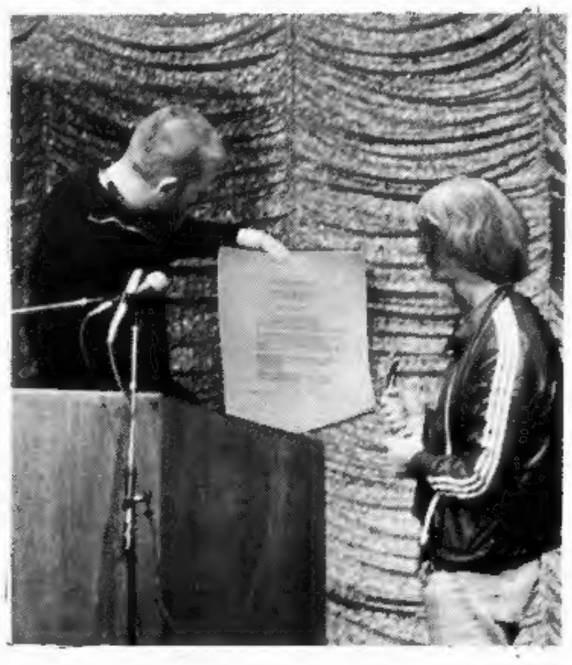

HET STRIPSCHAP
Postbus 11335,
1001 GH
Amsterdam

DE STRIPSCHAPPAGINA

stripverhalen
science fiction

ARTBOOKS
COMICS
POSTERS
(POP)MUZIEKBOEKEN

SLAAK 18 ROTTERDAM
010-331710

Zaterdag 29 maart a.s. zullen Dick Matena, Hendrik J.Vos en Martin Lodewijk hun, bij uitgeverij Yendor te verschijnen boeken 'Amen' en 'De Kat in Constantinopel' in onze winkel signeren.
Dit gebeuren zal plaats vinden van 14.00 tot 17.00 uur.

Toekomstige aktiviteiten:
Op zaterdag 28 juni a.s. komt vanuit Amerika naar onze winkel: Will Eisner, de schepper van the Spirit. Hij zal de gehele middag aanwezig zijn om zijn strips te signeren.